

KALENDAR SRCA JEZUŠOVOGA

ZA LETO 1939

XXXVI. LETNIK.

CENA
V DRŽAVI
8'-
DINAROV.

CENA ZA
INOZEMSTVO
10'-
DINAROV.

ZA NAROČNIKE MARIJINOGA LISTA JE BREZPLAČEN, ČE SO MARIJIN LIST
PLAČALI ZA L. 1938. I ČE DO NAROČNIKI NA NJEGA L. 1939. — NAROČNIKI
SAMO NOVIN GA DOBIJO ZA 4 DIN NA UPRAVI V ČRENDOVCIH, PO POŠTI
ZA 5 DIN, A SAMO EN KOMAD I ČE GA NAPREJ PLAČAJO.

IZDAJA GA MARIJIN LIST V ČRENDOVCIH, SLOVENSKA KRAJINA,
UREDNIK: KLEKL JOŽEF, DÜHOVNIK, ČRENDOVCI.

TISK: TISKARNE BALČAN V LENDAVI

2129/36

2129/36

N° 1017 / 1956

*Prečista Devica Marija, Mati Vladara mirü i Kraljica mirü, sprosì,
oj sprosì nam blaženi mir.*

1939. LETO

je navadno leto, ma 365 dni, začne i konča se z nedelov.

Začetek leta 1939.

Občno i državno leto se začne na Novo leto 1. januara.

Cerkveno leto se začne na prvo adventno nedelo 3. dec.

Začetek letnih časov:

Sprotoletje: 21. marca, 13 v. 29 min.

Leto: 22. junija, 8 v. 40 min.

Jesen: 23. sept., 23 v. 50 min.

Zima: 22. dec., 19 v. 6 min.

Znamenja za post:

* ne smemo jesti meso

† smemo se do sitoga najesti samo ednok, meso lejko vživamo

†† oster post; samo ednok do sitoga, brez mesa

Kvatre:

Sprotoljšnje 1., 3. i 4. marca

Letne 31., maja, 2. i 3. junija

Jesenske 20., 22. i 23. septembra

Zimske 20., 22. i 23. decembra

Spremenlivi svetki:

Ime Jezušovo 2. januara

Sv. Družina 8. januara

Sedemdesetnica 5. februara

Pepelnica 22. februara

Vüzem 9. aprila

Varstvo sv. Jožefa 26. aprila

Križov tjeđen 15., 16. i 17. maja

Vnebohod 18. maja

Risali 28. maja

Sv. Trojstvo 4. junija

Telovo 8. junija

Srce Jezušovo 16. junija

Prva adventna nedela 3. decembra

Svečnica, Oznanenje Marijino, vüzemski i risalski pondelek, rojstvo Marijino i sv. Štefan ne so več cerkveno zapovedani syetki.

Znamenja za mesečne spremembe:

Mlad ☿ Prvi krajec ☉

Pun ☿ Zadnji krajec ☾

Mraki sunca i meseca:

Delni sunčni mrak 19. aprila, začetek ob 15 vöri 26 minut, konec ob 20 vöri 5 minut.

Popuni mesečni mrak 3. maja, začetek ob 15 vöri 40 minut, konec ob 16 vöri 43 minut.

Popuni sunčni mrak 12. oktobra, začetek ob 19 vöri 35 minut, konec ob 23 vöri 45 minut.

Delni mesečni mrak 28. oktobra, začetek ob 5 vöri 55 minut, konec ob 9 vöri 18 minut.

JANUAR

SEČEN

Ma 31 dni

Posvečeni presv. Imeni Jezušovomi

Sunčni

vzhod zahod

Zapisnik

Dete dobi ime Jezuš. (Lk. 2, 21)

1 Nedela	Novo leto. Obrezav. Gospodovo	7 51	16 16
2 Ponedlek	Ime Jezušovo. Makarij	7 51	16 17
3 Tork	Genovefa, dev. Balsam, Daniel	7 51	16 18
4 Sreda	Tiit, püšpek. Angela Folijanska, dev.	7 51	16 19
5 Četrtek	Telesfor, muč. Emilijana, dev. ☉	7 51	16 20
6 Petek	Sv. Trije Krali. Razgl. Gospodovo	7 50	16 21
7 Sobota	Valentin, püšpek. Lucijan	7 50	16 22

Dvanajstletni Jezuš v cerkvi. (Lk. 2, 42–52)

8 Nedela	1. po Razgl. Sv. Držina	7 50	16 23
9 Ponedlek	Julijan. Bazilija. Marcellin	7 49	16 24
10 Tork	Viljem, püšpek. Pavel, püščavnik	7 49	16 26
11 Sreda	Higin, papa. Pavlin Ogl., püšpek	7 49	16 27
12 Četrtek	Alfred, apat. Arkadij, muč. ☾	7 48	16 28
13 Petek	* Veronika, dev. Juta, muč.	7 48	16 30
14 Sobota	Feliks Nol. Hilarij	7 47	16 31

Svadba v Kani Galilejskoj. (Jan. 2, 1–11)

15 Nedela	2. po Razgl. Gosp. Maver, apat	7 46	16 33
16 Ponedlek	Marcel, papa	7 45	16 34
17 Tork	Anton, püščavnik. Vidukind	7 45	16 36
18 Sredo	Sy. Petra stol v Rimi	7 44	16 37
19 Četrtek	Marij i tov. Kunt	7 43	16 38
20 Petek	* Fabijan i Sebeščan ☾	7 46	16 40
21 Sobota	Neža, dev. muč.	7 42	16 41

Jezuš ozdravi stotnikovoga hlapca. (Mat. 8, 1–13)

22 Nedela	3. po Razgl. Gosp. Vincenc, Anast.	7 41	16 43
23 Ponedlek	Zaroka Marije Dev.	7 40	16 45
24 Tork	Timotej, püšp. Evgenij, muč.	7 39	16 46
25 Sreda	Spreobrnjenje sv. Pavla	7 38	16 48
26 Četrtek	Polikarp, püšpek. Paula, dev.	7 37	16 50
27 Petek	* Janoš Zlatovüsti, cerkv. vuč.	7 36	16 51
28 Sobota	Prikazanje Neže. Rogerij i tov. ☾	7 34	16 53

Jezuš med viherom v ladji spi. (Mat. 8, 23–27)

29 Nedela	4. po Razgl. Gosp. Franc Sal.	7 33	16 54
30 Ponedlek	Martina, dev.	7 32	16 56
31 Tork	Peter Nolasko, spoz. Don Bosko	7 31	16 57

Je januara mokrilo,
pole de slabo rodilo

Vreme:

od 1–10. jasno,
mrzlo, zmes vetro-
vno; od 11–20. ob-
lačno, megla, sneg;
nestanovitno vreme
s snegom i vetrom
do konca meseca.

FEBRUAR

SÜŠEC

Ma 28 dni

Zapisnik

Posvečen sv. Družini

Sunčni

vzhod zahod

1 Sreda	Ignacij, püšpek	7 30	16 59
2 Četrtek	Svečnica. Darüvanje Gospodovo	7 29	17 01
3 Petek	* Blaž, püšpek. Oskar, püšpek	7 28	17 03
4 Sobota	Andrej Korsini, p. Janoš Brit. ☾	7 26	17 04

Od delavcov v goricaj. (Mt. 20, 1—16)

5 Nedela	Septuagesima (1. predpost.) Agata	7 25	17 06
6 Ponedlek	Doroteja, dev. muč. Amand, p.	7 23	17 07
7 Tork	Romuald, apat. Julijana, dovica	7 21	17 08
8 Sreda	Janoš Mataj, sp. Juvencij, püšpek	7 20	17 10
9 Četrtek	Apolonija, muč. Ciril Aleks.	7 18	17 11
10 Petek	* Skolastika, dev. Sotera	7 17	17 13
11 Sobota	Lurška Mati boža. Adolf ☾	7 16	17 15

Prilika od sejača i semena. (Lk. 8, 4—15)

12 Nedela	Seksagesima (2. predpost.) Eulalija	7 15	17 17
13 Ponedlek	Katarina Ričij., dev. Gregorij	7 13	17 18
14 Tork	Velentin, muč. Ivana V.	7 11	17 20
15 Sreda	Faustin, muč. Jordan, sp.	7 09	17 21
16 Četrtek	Julijana, muč. Onezim, püšpek	7 08	17 23
17 Petek	* Francišek Klet. Gregor X.	7 06	17 25
18 Sobota	Flavijan, püšp. Simeon. Bernardka	7 04	17 26

Jezuš ozdravi slepca. (Lk. 18, 31—43)

19 Nedela	Kvinkvagesima (3. predp.) Konrad ☾	7 02	17 28
20 Ponedlek	Sadot, püsp. i tovariši, muč.	7 00	17 29
21 Tork	Feliks, püšpek. Irena, devica	6 59	17 31
22 Sreda	†† Pepelnica. Sv. Petra stól v Ant.	6 57	17 33
23 Četrtek	† Peter Damijan, c. vuč. Romana	6 55	17 34
24 Petek	†† Matjaš, apoštol. Sergij, muč.	6 53	17 36
25 Sobota	† Valburga, dev. Feliks III., papa	6 51	17 37

Hüdi düh sküšava Jezüsa. (Mat. 4, 1—11)

26 Nedela	I. postna nedela. Matilda. Viktor	6 49	17 38
27 Ponedlek	† Gabriel od Ž. M. B. Baldomir ☾	6 48	17 40
28 Tork	† Roman, apat. Antonija Florent.	6 46	17 42

Zemla de v leti malo pila, če je v süšci preveč vlage dobila.

Vreme:

od 1—8. nestanovitno z vetrom; 9. sneg; od 10—19. mrzlo, jasno; 20. i 21. mrzlo i jasno, 22. oblačno; nestanovitno s snegom do konca.

MARC

MALI TRAVEN

Ma 31 dni

Posvečeni sv. Jožefi

Sunčni

vzhod zahod

Zapisnik

1 Sreda	† Kvatre. Albin, pūšpek	6 44	17 43
2 Četrtek	† Simplicij, papa. Neža	6 42	17 44
3 Petek	†† Kvatre. Kunigunda, casarica	6 40	17 46
4 Sobota	† Kvatre. Kazimir, sp. Lucij	6 38	17 47

Jezus se na gori spremeni. (Mat. 17, 1—9)

5 Nedela	2. post. ned. Janoš Jožef od križa	6 36	17 49
6 Pondelek	† Perpetua i Felicitas	6 34	17 51
7 Tork	† Tomaž Akvinski, c. vučenik	6 32	17 52
8 Sreda	† Janoš od Boga. Julijan, pūšpek	6 30	17 54
9 Četrtek	† Frančiška rimska, dovica	6 28	17 56
10 Petek	†† 40 mučenikov. Makarij, pūšpek	6 26	17 57
11 Sobota	† Sofronij, pūšp. Krištof Milan	6 24	17 59

Jezus izžene šatana. (Lk. 11, 14—28)

12 Nedela	3. postna nedela. Gregor Veliki	6 22	18 00
13 Pondelek	† Teodora, muč. Krist.	6 20	18 02
14 Tork	† Matilda, kr. Pavlina	6 18	18 03
15 Sreda	† Klemen Hofbauer. Ludovika Marijak	6 16	18 05
16 Četrtek	† Hilarij i Tacijan, muč.	6 13	18 06
17 Petek	†† Jedert. Patrik, pūšpek	6 11	18 08
18 Sobota	† Ciril Jeruzal, c. vuč. Salvator	6 09	18 09

Jezus nasiti pet jezero možov. (Jan. 6, 1—15)

19 Nedela	4 postna nedela. Jožef, ženin Marije	6 07	18 11
20 Pondelek	† Aleksandra, m. Volfran	6 05	18 12
21 Tork	† Benedikt, apat. Serapion.	6 03	18 14
22 Sreda	† Lea. Katarina Genovska, d.	6 01	18 15
23 Četrtek	† Jožef Oriol. Pelagija, muč.	5 59	18 17
24 Petek	†† Gabriel, nadangel	5 57	18 18
25 Sobota	Oznanenje Marijino	5 55	18 20

Židovje ščejo Jezusa kamenjati. (Jan. 8, 46—59)

26 Nedela	5. postna, tiha nedela. Emanuel	5 53	18 21
27 Pondelek	† Janoš Damašcan. Rupert	5 51	18 23
28 Tork	† Janoš Kapistran. Sikst	5 49	18 24
29 Sreda	† Ciril, mučenik. Bertold, sp.	5 47	18 25
30 Četrtek	† Janoš Klimak, apat. Kvirin, muč.	5 45	18 26
31 Petek	†† Modest, pūšpek. Benjamin	5 43	18 26

Kda se fašenek na sunci peče, te leto dober pov prinese.

Vreme:

jasno, mrzlo, stanovitno do 6; od 7—13. megleno i vetrovno; od 14—27. stanovitno, jasno z vetrom; 30. dež; 31. nestanovitno.

APRIL

VELIKI TRAVEN

Ma 30 dni

Posvečeni božoj Glavi i sv. Janoši

Sunčni

vzhod zahod

1	Sobota	† Hugo püšpek. Venancij, püšpek	5 41	18 31
---	--------	---------------------------------	------	-------

Jezuš jaše v Jeruzalem. (Mt. 21, 1–9)

2	Nedela	6. postna, cvetna nedela. Frančišek	5 39	18 31
3	Ponedelek	† Rihard, püšpek. Hlonija	5 37	18 32
4	Tork	† Izidor Sev., c. vuč. Benedikt	5 35	18 34
5	Sreda	† Vincencij Ferr. Irena	5 33	18 35
6	Četrtek	† Velki četrtek. Sikst I. papa	5 31	18 37
7	Petek	†† Velki petek. Herman. Jožef	5 29	18 38
8	Sobota	†† Velka sobota. Albert, püšpek	5 27	18 40

Jezuš vstane od mrtvih. (Marko 15, 1–7)

9	Nedela	Vüzem. Vstaneenje Gospodovo	5 24	18 41
10	Ponedelek	Vüzemski ponedelek. Ezehiel	5 23	18 43
11	Tork	Leon Vel., papa, cerkv. vuč.	5 20	18 44
12	Sreda	Julij I. papa. Angelus, sp.	5 18	18 46
13	Četrtek	Hermenegild, muč. Roman	5 16	18 47
14	Petek	* Justin, muč. Valerijan	5 14	18 49
15	Sobota	Helena, kralica. Teodor, m.	5 12	18 50

Jezuš se prikaže skoz zapretilh dver. (Jan. 20, 19–31)

16	Nedela	1. po Vüzmi, bela ned. Bened., Lab.	5 11	18 52
17	Ponedelek	Rudolf, mučenec. Anicet, papa	5 09	18 53
18	Tork	Antia, Apolonij	5 07	18 54
19	Sreda	Leon IX. papa. Krescencij	5 05	18 55
20	Četrtek	Neža Montepulčanska, dev.	5 03	18 57
21	Petek	* Anzelm, cerkv. vuč. Simeon, püšp.	5 01	18 58
22	Sobota	Soter i Kajetan. Tarbula, dev.	4 59	18 59

Jezuš dober pastir. (Jan. 10, 12–16)

23	Nedela	2. po Vüzmi, Vojteh, Egidij	4 57	19 01
24	Ponedelek	Jürri, muč. Fidelis Sigm., muč.	4 55	19 03
25	Tork	Marko Evangelist. Ermin	4 53	19 04
26	Sreda	Varstvo sv. Jožefa. Mati boža d.tan.	4 52	19 06
27	Četrtek	Peter Kanizij, cerk. vuč. Zita	4 50	19 07
28	Petek	* Pavel od križa, sp. Vital	4 48	19 08
29	Sobota	Peter, muč. Robert, apat	4 46	19 10

Jezuš napovedüje svoj odhod. (Jan. 16, 16–22)

30	Nedela	3. po Vüzmi, Katarina Sijenska, d.	4 44	19 11
----	--------	------------------------------------	------	-------

Zápisnik

Žito ma velko vla-
tovje, če čezmigo-
vec lepo cvete.

Vreme:

od 1–4. megleno,
dež; od 5–10. ja-
sno, vetrovno; od
11–20. nestanovit-
no z meglov i ve-
trom; od 21–24
oblačno, dež; od
25. do konca ve-
trovno z dežčom.

MAJ

RISAOŠČEK

Ma 31 dni

Posvečeni Majniškoj Kralici

Sunčni

vzhod zahod

Zapisnik

1	Pondelek	Filip i Jakob ml., apostola	4 43	19 12
2	Tork	Atanazij, cerkv. vuč. Sekund, m.	4 41	19 13
3	Sreda	Najdenje sv. križa. Aleksander ☉	4 39	19 14
4	Četrtek	Florijan. Monika	4 38	19 16
5	Petek	* Pij V. papa. Irenej, püšpek	4 36	19 17
6	Sobota	Janoš pred latinskimi vrati. Benedikta	4 34	19 18

Jezuš obeča vučnikom sv. Dūha. (Jan. 16, 5—14)

7	Nedela	4. po Vüzmi. Stanislav, m. Gizela	4 33	19 20
8	Pondelek	Prikazanje Mihaela nadangela	4 31	19 21
9	Tork	Gregor Nacianški, cerkv. vuč.	4 30	19 23
10	Sreda	Antonin, püšpek. Job	4 28	19 24
11	Četrtek	Francišek Hier. Mamert, püšpek ☾	4 27	19 26
12	Petek	* Pankracij i tovariši, mučenci	4 25	19 27
13	Sobota	Servacij, püšpek. Robert Belarmin	4 24	19 29

Jezuš vči od moči molitve. (Jan. 16, 23—30)

14	Nedela	5. po Vüzmi. Bonifacij	4 23	19 30
15	Pondelek	Križov tjeđen { Izidor, kmet	4 21	19 31
16	Tork	{ Janoš Nepomuk	4 20	19 32
17	Sreda	{ Pashal Bajlonski. Bruno, p.	4 19	19 34
18	Četrtek	Krist. vnebohod. Venancij	4 17	19 35
19	Petek	* Peter Celestin. Pudencijama	4 16	19 36
20	Sobota	Bernardin Sienski. Ivana d' Arc	4 15	19 38

Od svedočastva sv. Dūha. (Jan. 15, 26—26, 4)

21	Nedela	6. po Vüzmi. Feliks Kant. A. Bobola	4 14	19 39
22	Pondelek	Emil. Margarita	4 13	19 40
23	Tork	Janoš Kristnik de Röss, sp.	4 12	19 41
24	Sreda	Marija pomočnica krščenikov	4 11	19 43
25	Četrtek	Gregor VII. Vrbán I.	4 10	19 44
26	Petek	* Filip Neri ☾	4 09	19 45
27	Sobota	Beda častilivi, c. vuč. Janoš I., p.	4 08	19 46

Jezuš govori od sv. Dūha i lübezni. (Jan. 14, 23—31)

28	Nedela	Risali. Prihod sv. Dūha	4 07	19 47
29	Pondelek	Risaoski pondelek. Magdalena	4 06	19 48
30	Tork	Ferdinand. Devica Orleanska	4 06	19 49
31	Sreda	† Kvatre. Mati boža sred. vseh milosti	4 05	19 50

Risaošček moker,
Ivanšček pa mla-
čen, kmet, tisto
leto boš žeden pa
lačen.

Vreme:

v prvoy polovici
nestanovitno vre-
me, megleno z dež-
čom; nato vetrov-
no do 23; 24. dež;
od 25—31. jasno,
stanovitno.

JUNIJ

IVANŠČEK

Ma 30 dni

Posvečeni presv. Srci Jezušovomi

Sunčni
vzhod zahod

Zapisnik

1 Četrtek	Fortunat, sp. Kuno, Gracijan	4 05	19 51
2 Petek	†† Kvatre. Marcelin, m. Erazem ☽	4 04	19 52
3 Sobota	† Kvatre. Klotilda, kral. Pavla, dov.	4 03	19 53

Jezuši je dana vsa oblasti. (Mat. 28, 18—20)

4 Nedela	1. po Risalaj. Presv. Trojstvo	4 03	19 54
5 Ponedlek	Bonifacij, püšpek	4 02	19 55
6 Tork	Norbert, püšpek. Klavdij	4 02	19 56
7 Sreda	Robert, apat. Baptista Verani, dev.	4 01	19 56
8 Četrtek	Telovo. Medard, püšpek	4 01	19 57
9 Petek	* Primož i Felicijan, mučenika	4 00	19 58
10 Sobota	Margareta, kralica ☾	4 00	19 59

Prilika od velike večerje. (Lk. 14, 16—24)

11 Nedela	2. po Risalaj. Barnabaš, ap.	4 00	20 00
12 Ponedlek	Janoš I. Leon III. papa	4 00	20 00
13 Tork	Anton Padovanski. Akvilina	4 00	20 01
14 Sreda	Bazilij Velki, c. vuč. Elizej, prorok	3 59	20 01
15 Četrtek	Vid, mučenik. Germana	3 59	20 02
16 Petek	* Presv. Srce Jezuš. Frančišek Reg	3 59	20 02
17 Sobota	Adolf, püšpek. Nikander, muč. ☽	3 59	20 03

Prilika od zgüblene ovce i denara. (Lk. 15, 1—10)

18 Nedela	3. po Risalaj. Efrem Sírski, c. vuč.	3 59	20 03
19 Ponedlek	Julijana Gervazij i Protazij	3 59	20 03
20 Tork	Silverij, papa. Mihelina	3 59	20 04
21 Sreda	Alojzij, spozn.	3 59	20 04
22 Četrtek	Ahacij, muč. Pavlin Nol., püšpek	3 59	20 04
23 Petek	* Agripina, muč. Ediltruda	3 59	20 04
24 Sobota	Ivan Krstiteo ☾	3 59	20 04

Čüdežni ribji lov. (Lk. 5, 1—11)

25 Nedela	4. po Risalaj. Viljem, apat	3 59	20 04
26 Ponedlek	Janoš i Pavel	4 00	20 04
27 Tork	Hema, dovica. Ladislav, krao	4 00	20 04
28 Sreda	Vidov den. Irenej, püšpek, muč.	4 01	20 04
29 Četrtek	Peter i Pavel, apoštola	4 01	20 04
30 Petek	* Spomin sv. Pavla	4 02	20 04

Štirideset dni se
nebo skuži, če na
Medardovo ž njega
rosi.

Vreme:

od 1—4. jasno, od
5—15. vroče; 16.
grmlavica; od 18.
do 21. nestanovitno,
dež; od 22—27.
vroče; nato nestanovitno do konca.

JULIJ

JAKOPEŠČEK

Ma 31 dni

Posvečeni presv. Krvi Jezusovej

Sunčni
vzhod zahod

Zapisnik

1	Sobota	Presveta Rešnja krv. Teobald	☉	4 02	20 04
---	--------	------------------------------	---	------	-------

Od greha v misli i dejanji. (Mat. 5, 20—24)

2	Nedela	5. po Risalaj. Obiskav. Marijino		4 03	20 04
3	Ponedelek	Leon II., papa. Irenej		4 04	20 04
4	Tork	Urh, püšpek. Berta, devica		4 04	20 03
5	Sreda	Ciril i Metod, slov. apoštola		4 05	20 03
6	Četrtek	Izaija, prorok. Bogomila		4 06	20 03
7	Petek	* Vilibald, püšpek. Pulherija, devica		4 06	20 02
8	Sobota	Elizabeta, kralica. Eugenij III., papa		4 07	20 02

Jezuš nasiti 4000 možkov. (Mk. 8, 1—9)

9	Nedela	6. po Risalaj. Nikolaj i tovariši	☾	4 08	20 01
10	Ponedelek	Amalija, devica. Veronika Jul., d.		4 09	20 00
11	Tork	Pij I., papa. Olga		4 10	20 00
12	Sreda	Mohor i Fortunat, mučenca		4 11	19 59
13	Četrtek	Anaklet, papa, muč. Margareta		4 12	19 58
14	Petek	* Bonaventura, püšp., c. vuč.		4 13	19 58
15	Sobota	Apoštolovo. Henrik I., krao		4 14	19 57

Od lažljivih prorokov. (Mt. 7, 15—21)

16	Nedela	7. po Risalaj. Dev. Mar. Karmelska	☉	4 15	19 56
17	Ponedelek	Aleš, sp. Marcelina, devica		4 16	19 56
18	Tork	Friderik. Kamil de Lelis		4 17	19 55
19	Sreda	Vincencij Pavelski. Makrina		4 18	19 54
20	Četrtek	Marjeta, muč. Elija, Hieronim		4 19	19 53
21	Petek	* Prakseda, dev. muč. Angelina		4 21	19 52
22	Sobota	Marija Magdalena. Lovrenc		4 22	19 51

Prilika od krivičnoga oskrbnika. (Lk. 16, 1—12)

23	Nedela	8. po Risalaj. Apolinarij, püšp.	☾	4 23	19 50
24	Ponedelek	Kristina. Kunigunda		4 24	19 49
25	Tork	Jakob, apoštol. Krištof, m.		4 25	19 48
26	Sreda	Ana, mati Marije Device. Valent		4 27	19 47
27	Četrtek	Pantaleon, m. Rudolf Akvaviva		4 28	19 45
28	Petek	* Viktor (Zmagoslav), papa		4 29	19 44
29	Sobota	Marta, devica. Beatrika		4 30	19 42

Jezuš joče nad Jeruzalemom. (Lk. 19, 41—47)

30	Nedela	9. po Risalaj. Abdon i Senen, m.		4 31	19 41
31	Ponedelek	Ignacij Lojolski	☉	4 32	19 40

Štirideset dni bo
ešče lepo, če je
drügi den julija
vedro.

Vreme:

jasno, vroče do 12;
od 13-16. nestano-
vitno; od 17-25. ja-
sno, vroče; od 26-
31. oblačno, dež.

AVGUST

MEŠNJEK

Ma 31 dni

Posvečeni preč. Srci Marijinomi

Sunčni

vzhod zahod

1 Tork	Verige sv. Petra. Makabej, bratje	4 33	19 38
2 Sreda	Porciunkula. Alfonz M. Ligvorij	4 35	19 37
3 Četrtek	Najdenje sv. Štefana. Lidija	4 36	19 36
4 Petek	* Dominik apat. Agapij	4 37	19 34
5 Sobota	Marija Snežna. Ožbald	4 39	19 33

Od farizeja i cestninara. (Lk. 18, 9—14)

6 Nedela	10. po Risalaj. Gospodovo sprem.	4 40	19 31
7 Ponedlek	Kajetan, Donat	4 41	19 29
8 Tork	Cirijak. Larg i Smaragd	4 43	19 28
9 Sreda	Janoš Vianney. Roman	4 44	19 27
10 Četrtek	Lovrenc, m. Pavla. Filomena	4 46	19 26
11 Petek	* Tiburcij, m. Suzana, m	4 47	19 24
12 Sobota	Klara, dev. Hilarija, muč.	4 49	19 22

Jezus ozdravi glühonemoga. (Mk. 7, 31—37)

13 Nedela	11. po Risalaj. Janoš B. Hipolit	4 51	19 20
14 Ponedlek	Euzebij, sp. Atanazija, dov.	4 52	19 18
15 Tork	Vnebovzetje Marije Device	4 53	19 17
16 Sreda	Rok. Joahim, oča Marije Device	4 54	19 15
17 Četrtek	Hiacint. Julijana. Liberat	4 55	19 13
18 Petek	* Helena, casarica. Agapit	4 57	19 11
19 Sobota	Ludvik Tol., püšp. Janoš Eud.	4 58	19 09

Prilika od smilenoga Samaritanca. (Lk. 10, 23—37)

20 Nedela	12. po Risalaj. Bernard, apat	4 59	19 07
21 Ponedlek	Ivana Franciška Šantalska	5 01	19 06
22 Tork	Timotej, m. Hipolit, p.	5 02	19 04
23 Sreda	Filip Benicij, spozv.	5 04	19 02
24 Četrtek	Brtalan, apoštol. Ptolomej, püšpek	5 05	19 00
25 Petek	* Ludvik, krao Patricija, dev.	5 07	18 58
26 Sobota	Zefirin, papa. Bernard Ofiški	5 08	18 56

Jezus ozdravi 10 gobavih. (Lk. 17, 11—19)

27 Nedela	13. po Risalaj. Jožef Kalaz.	5 09	18 54
28 Ponedlek	Augustin, cerkv. vuč. Pelagij	5 11	18 52
29 Tork	Obglavljanje Ivana Krst. Sabina	5 12	18 50
30 Sreda	Roza Limanska, dev. Feliks.	5 14	18 48
31 Četrtek	Rajmund, sp. Izabela	5 15	18 46

Zapisnik

Lovrenčovo mejko
grozdje sladko vino
nam obeče.

Vreme :

od 1—3 vroče, ve-
ter; od 4—11. ob-
lačno, dež z grmla-
vicov; od 12—17
jasno, vroče; od
18—20. nestanovit-
no; od 21—31 vro-
če, jasno, stano-
vitno.

SEPTEMBER

MIHAOŠČEK

Ma 30 dni

Posvečeni Deteti Marijiki

Sunčni

vzhod zahod

Zapisnik

1 Petek	* Egidij, apat. Verena, devica	5 16	18 44
2 Sobota	Štefan, krao. Maksima, m.	5 18	18 42

Od bože previdnosti. (Mt. 6, 24—33)

3 Nedela	14. po Risalaj. Eufemija, Doroteja	5 19	18 40
4 Ponedelk	Rozalija, dev. Ida, grofinja	5 20	18 38
5 Tork	Lovrenc Just., pššpek	5 21	18 36
6 Sreda	Rojstni den kralov. Zaharija, p. ☾	5 23	18 34
7 Četrtek	Marko i tovariši, mučenci, Regina	5 24	18 32
8 Petek	Rojstvo Marije Device	5 25	18 30
9 Sobota	Peter Klaver. Gorgonij	5 27	18 28

Jezuš obudi mladenca iz Naima. (Lk. 7, 11—16)

10 Nedela	15. po Risalaj. Mikloš Tol., sp.	5 28	18 25
11 Ponedelk	Prot i Hiacint	5 29	18 23
12 Tork	Ime Marijino. Macedonij, p.	5 30	18 21
13 Sreda	Francišek K., sp. Notburga ☾	5 32	18 19
14 Četrtek	Povišanje sv. Križa. Ciprijan, p.	5 33	18 17
15 Petek	* Marije 7 žalosti, Nikomed.	5 34	18 15
16 Sobota	Kornelij, papa. Ludmila	5 36	18 13

Jezuš ozdravi vodičenoga. (Lk. 14, 1—11)

17 Nedela	16. po Risalaj. Lambert	5 37	18 11
18 Ponedelk	Jožef Kupertin. Zofija i tov.	5 39	18 09
19 Tork	Januarij, pššpek i tovariši, muč.	5 40	18 07
20 Sreda	Eustahij i tovariši mučenci ☾	5 41	18 05
21 Četrtek	Matej, apostol i evangelist	5 43	18 03
22 Petek	* Tomaž Vilanovski, pššp. Mauricij	5 44	18 01
23 Sobota	Linus, papa. Tekla, m.	5 46	17 59

Od največše zapovedi. (Mt. 22, 34—46)

24 Nedela	17. po Risalaj. Marija rešit. robov	5 47	17 56
25 Ponedelk	Kamil i tovariši, muč.	5 49	17 54
26 Tork	Ciprijan i Justina, muč.	5 50	17 52
27 Sreda	Kozma i Damijan, muč	5 51	17 50
28 Četrtek	Venčeslav, krao i muč. Ljuba, ap. ☾	5 53	17 48
29 Petek	* Mihael, nadangel Eutihij, muč.	5 54	17 46
30 Sobota	Hieronim, cerkv. vuč. Zofita	5 56	17 44

Če na Mihalovo sever vleče, veliko zimo i sneg prinese.

Vreme:

od 1—10. jasno; stanovitno; od 11. do 14. jasno, vetrovno; od 15—25. oblačno z deždom, od 25—30. nestanovitno, vetrovno.

OKTOBER

VSESVIŠČEK

Ma 31 dni

Posvečeni Kralici sv. Rožnoga venca

Suncni
vzhod zahod

Jezus ozdravi mrtvokotrignoga (Mt. 9, 1-8)

1 Nedela	18. po Risalaj. Remigij, püšpek	5 57	17 42
2 Pondelek	Angelje varivačje	5 59	17 40
3 Tork	Terezija Deteta Jezusa. Felicija	6 00	17 38
4 Sreda	Frančišek Asiški, sp. Edvin	6 02	17 36
5 Četrtek	Placid i tovariši, mučenci	6 03	17 34
6 Petek	* Bruno, sp. M. Frančiška, d. ☾	6 04	17 32
7 Sobota	Marija, kralica sv. Rožnoga venca	6 05	17 30

Prilika od kraleske svatbe. (Mt. 22, 1-14)

8 Nedela	19. po Risalaj. Brigita, Simeon	6 07	17 28
9 Pondelek	Dionizij, muč.	6 08	17 26
10 Tork	Frančišek Borgia. Daniel, prorok	6 10	17 24
11 Sreda	Materinstvo Matere bože. Nikazij	6 11	17 22
12 Četrtek	Maksimiljan, püšpek m. ☾	6 13	17 20
13 Petek	* Eduard, krao. Koloman	6 14	17 18
14 Sobota	Kalist, papa. Just, püšpek	6 16	17 16

Jezus ozdravi sina kr. uradnika (Jan. 4, 46-53)

15 Nedela	20. po Risalaj. Terezija, dev.	6 17	17 14
16 Pondelek	Gal, apat. Gerard M.	6 19	17 12
17 Tork	Hedviga. Marjeta Alakok	6 20	17 10
18 Sreda	Lukač, evangelist. Julijan	6 22	17 08
19 Četrtek	Peter Alkantarski. Etlin apat	6 23	17 06
20 Petek	* Janoš Kancijan. Felicijan, m. ☾	6 25	17 04
21 Sobota	Orša i tov, m. Hilarion	6 27	17 02

Od nesmilena hlapca. (Mt. 18, 23-35)

22 Nedela	21. po Risalaj. Kordula, muč.	6 28	17 01
23 Pondelek	Klotilda, m. Jozefina, dev. m.	6 29	16 59
24 Tork	Rafael nadangel. Kristina	6 31	16 57
25 Sreda	Krispin. Krizant i Darija	6 32	16 55
26 Četrtek	Evarist, papa. Bonaventura	6 34	16 54
27 Petek	* Frumencij, püšpek. Antonija	6 35	16 52
28 Sobota	Simon i Juda, apošt. Cirila ☾	6 37	16 50

Od dače casari. (Mt. 22, 15-21)

29 Nedela	22. po Risalaj. Kristuš Krao	6 38	16 47
30 Pondelek	Alfonz Rodrig. sp. Angelus	6 40	16 46
31 Tork	Volbenk, püšpek	6 42	16 44

Zapisnik

Zima rada z repom
bije, če dolgo toplo
sunce sije.

Vreme :

od 1-10. nestano-
vitno, oblačno, dež;
od 11-16. jasno,
vetrovno; 17. meg-
leno; od 18-22. jas-
no, od 23-29 jas-
no, mrzlo; nato ne-
stanovitno z dež-
čom.

NOVEMBER

ANDREJŠČEK

Ma 30 dni

Posvečeni priprošnji za verne duše

Suncni
vzhod zahod

Zapisnik

1 Sreda	Vsi sveti	6 43	16 42
2 Četrtek	Spomin vernih duš. Just. muč.	6 45	16 41
3 Petek	* Viktorin, püšp. Venefrida, d.	6 46	16 39
4 Sobota	Karol Boromejski. Vital. Modesta ☾	6 48	16 38

Jezuš obüdi Jairovo hčer. (Mt. 9, 18—26)

5 Nedela	23 po Rísalaj. Caharija i Elizabeta	6 49	16 36
6 Ponedlek	Lenart, apat	6 51	16 35
7 Tork	Janoš Gabriel Perb., muč.	6 53	16 34
8 Sreda	Bogomir, püšpek. Klaudij	6 54	16 32
9 Četrtek	Teodor (Božidar), muč.	6 56	16 31
10 Petek	* Andrej Avelin. Trifon	6 57	16 29
11 Sobota	Martin, püšpek ☾	6 59	16 28

Prilika od dobroga semena. (Mt. 13, 24—30)

12 Nedela	24. po Rísalaj. Martin, papa	7 01	16 27
13 Ponedlek	Stanislav Kostka	7 03	16 25
14 Tork	Jozafat Kuncevič, püšpek	7 04	16 24
15 Sreda	Jedert, dev. Leopold, vojv.	7 05	16 23
16 Četrtek	Otmár, apat. Neža Asiška	7 07	16 22
17 Petek	* Gregorij Čüdodelnik, püšp. Saloma	7 09	16 21
18 Sobota	Odon, apat. Roman, m.	7 10	16 20

Od gorčičnoga zrna. (Mt. 13, 31—35)

19 Nedela	25. po Rísalaj. Elizabeta, kr. ☾	7 12	16 19
20 Ponedlek	Feliks Valoaški, sp.	7 13	16 18
21 Tork	Darüvanje Marije Device	7 15	16 17
22 Sreda	Cecilija, dev. m. Filomena	7 16	16 16
23 Četrtek	Klemen, papa m. Felicita, m.	7 18	16 15
24 Petek	* Janoš od križa. Hrizogon	7 19	16 14
25 Sobota	Katarina, m. Mozeš, m.	7 21	16 13

Od razdejanja Jeruzalema. (Mt. 24, 15—35)

26 Nedela	26. po Rísalaj. Silvester, apat ☾	7 22	16 12
27 Ponedlek	Virgil, püšpek	7 23	16 11
28 Tork	Gregorij III., papa. Jakob, M.	7 24	16 10
29 Sreda	Saturnin, m. Gelazij, papa	7 25	16 09
30 Četrtek	Andrej, apoštol	7 27	16 09

Mraz Vseh svecov
to pomeni, ka Mar-
tinov den bo lepi.

Vreme:

od 1—10. megleno,
vetrovno, dež; od
11-21. nestanovitno,
oblačno z dežčom;
od 22—30. jasno,
mrzlo, stanovitno.

DECEMBER

BOŽIČ

Ma 31 dni

Posvečeni božemi Deteti Jezušeki

Sunčni

vzhod zahod

1 Petek	* Zedinenje. Edmund. Nat. lija	7 28	16 08
2 Sobota	Bibijana, muč. Pavlina, muč.	7 30	16 08

Od slednje sodbe. (Lk. 21, 25—33)

3 Nedela	1. adventska Franč. Ksaverij	7 31	16 08
4 Ponedlek	Barbara, muč.	7 33	16 08
5 Tork	Saba, apat. Krispin, m.	7 34	16 07
6 Sreda	Mikloš, púšpek. Leonija	7 35	16 07
7 Četrtek	Ambrozij, púšpek. Vrban, púšpek	7 36	16 07
8 Petek	Nevtepeno poprij. Device Marije	7 37	16 07
9 Sobota	Peter Furje, púšpek. Delfina	7 38	16 07

Ivan Krst. pošlje svojiva vuč. k Jezusi. (Mt. 11, 2—10)

10 Nedela	2. adventska. Laur. Mati boža	7 39	16 06
11 Ponedlek	Damaz, papa	7 40	16 06
12 Tork	Aleksander, muč. Dionizij, muč.	7 41	16 06
13 Sreda	Lucija, m. Otilija	7 42	16 06
14 Četrtek	Konrad, Ofiški	7 43	16 06
15 Petek	* Kristina, dekla. Valerijan	7 44	16 06
16 Sobota	Euzebij, púšpek	7 45	16 07

Ivan Krstiteo svedoči od Jezusa. (Jan. 1, 19—28)

17 Nedela	3. adventska. Lazar, púšpek	7 45	16 07
18 Ponedlek	Gracijan, púšpek	7 46	16 07
19 Tork	Vrban V. papa. Fausta	7 47	16 08
20 Sreda	† Kvatre. Eugenij i Makarij, muč.	7 47	16 08
21 Četrtek	Tomaž, apoštol. Severin, púšpek	7 48	16 08
22 Petek	†† Kvatre. Demetrija, muč.	7 49	16 09
23 Sobota	† Kvatre. Viktorija, muč.	7 49	16 09

Ivan Krst. pozvani v službo predhodnika. (Lk. 3, 1—6)

24 Nedela	4. adventska. Adam i Eva	7 50	16 10
25 Ponedl.	Božič. Rojstvo Gospodovo	7 50	16 10
26 Tork	Štefan, prvi mučenec	7 50	16 11
27 Sreda	Janoš evangelist, apoštol	7 50	16 12
28 Četrtek	Nedužna deca. Kastor	7 51	16 13
29 Petek	* Tomaž, púšpek, muč.	7 51	16 13
30 Sobota	Eugenij, púšpek. Liberij, púšpek	7 51	16 14

Šimeon i Ana. (Lk. 2, 33—40)

31 Nedela	Silvester, papa. Melanija	7 51	16 15
-----------	---------------------------	------	-------

Zapisnik

Lucija kratki den, je znano vsem ljudem

Vreme:

do 15 jasno, mrzlo;
17. dež; od 18—22.
mrzlo, jasno, stanovitno; od 23—31.
megleno, oblačno, sneg.

SRCE JEZUŠOVO, JE NAŠ MIR...

Prorok iz stare zaveze, iz meglene dalečine, v razburkanosti časa, je smeo gledati Tvojo svetlo podobo prišestnoga veka i je opokojno zapisala njegova trūdna roka od Tebe: „Knez mira...“

Človeča prorokova roka je zastala, njegov svetli pogled je vgasno, njegov jezik je onemo, ali Tvoja miseo mira je živela naprej i bila največša tolažba narod, ki so ga lastne strasti i hūdobija drugih premetavale kak viher razburkano morje... Kak Noetova ladja je v njih srcaj plavala miseo na Tvoj mir, Tvoj Dūh jim je polagao na vūsta vročo prošnjo za mir, kak golob oljčno vekico...

Človečo reč i vūpanje je potrdila vesela pesem Tvojih najbližnjih, angelskih glasnikov, gda si v najglobšem miri svete noči blagovolo stopiti na zemlo v podobi roba, da bi ga odrešo nemiroščine... „Mir lūdem na zemli, ki so Bogi po voli...“

Ti, agnjec boži, ki odjemleš grehe sveta; vej je ravno greh tisti, ki je nemir prinesao na zemlo. Po prvom grehi sta se nemirnova prvida našiva stariša začnola skrivati pred Tvojov pravičnov kaštigov. Po prvom prelitanji neđužne bratove krvi je Kajn nemirovne bežao pred Tvojov sodbov. — Zato si ti začno grehe odpūščati, da bi znova mir vleja v srce spokorjenoga grešnika. Kak sladke so morale biti Tvoje svete reči: „Odpūščeni so Tvoji grehi, idi v miri, pa ne greši več“.

V jezerih sladkih vižaj isto mirovno pesem ponavljajo Tvoji namestniki v svestvi mira, v svetoy spovedi. Vsikdar znova i znova mirijo grešno človeštvo, vsakoga posameznoga i vse vkūper, od prebūjenja pameti i k slabomi nagnjene vole vse do tistoga hipa, gda šče nad grobi v znamenji Tvojega križa blagoslavljajo z gorečov prošnjov: „Naj počivajo v miri“.

To v našem razburkanom časi še posebno goreče molijo, vej je geslo Tvojega dragoga namestnika na zemli tūdi geslo vseh njegovih pomočnikov: „Mir Kristušov v kralestvi Kristušovom!“

Glas seroga vatikanskoga starčeka, šteroga srce že čūti predokus večnoga mira, je kak nova angelska pesem vernomi človeštvi.

Tvoje Srce je najvernejši i najlepši izraz večnoga mira, za šterim vsi neprestano želemo.

Žalūjemo nad grehi, ki nam zavirajo vstop v Tvoj mir in Tvojem miri v naše srce; odpūščenje ponizno prosimo, molimo:

„Srce Jezušovo, naš mir i pomirenje, smiluj se nam“.

Jezuš mili, se nam smili,
Mir podeli tomi sveti!
Glej sirote lačne, gole,
Reši vboge strašne bojne!

25 letnica Novin i 20 letnica sloboščine Slov. krajine v Črensovcih sept. 11. 1938.

V soboto so zgoreli kresovi po Slovenskoj krajini i naznanjali veseli bližajoči se dogodek. Molilo se je za pokojne dobrotnike slovenskoga naroda, spevale so se pesmi, vrstili so se govori za narod i domovino, vse je sililo v lepoj čistoj mesečini više i više k dobromi Bogi v zahvalo, ki je dao včakati Slov. krajini te velike slovesnosti.

Proti večeri so priromali širitelje v Črensovece. Pripelao je gornje aoto gospoda narodnoga poslanca Benka. Zbrali so se po kratkoj plohi pri črensovskom mosti, kde jih je pozdravo g. Rous Matjaš, črensovski kaplan z lepimi, s spodbüdnimi rečmi. Nato so se v vrste postavili i šli za križom, s spletenim iz pšeničnih vlati. Križ je nesla deklca v našoj staroj narodnoj obleki z dvema deklicama, v narodnoj noši kre dva kraja, ki sta držale svioni trak, dar g. Klepec Joška trgovca v Beltincih. Trak je z bele svile i nosi napis 1913 — Širitelje Novin — 1938. Tri deklice so med potjov pozdravile urednika Novin z zbornov deklamacijov. Med igranjom godbe i spevanjom pobožnih pesmi se je šereg šritelov, povekšan od vnožine naroda, podao v cerkev k večernicam. Po večernicaj je širitelje, ki jih je bilo okoli sto, godba sprevodila v gostolübnö hišo g. Kolenko Ivana, kde se njim je pripravila hrana z stanovanjom.

Po večerji so se širitelje i dvejezero naroda zbralo pri krasno razsvetlenom Našem Domi. Tü je g. Čontola Matjaš, misijonar z Ljubljane, naše krajine sin, meo pomembni govor na poslušalce od pomena plošče, potrjene na pročelje Našega Doma, štera se je zdaj odkrila. Plošča nosi sledeči napis: „Z mogočno Marijino pomočjo je slabotni duhovnik v Črensovcih leta 1904, dne 8. decembra, izdal mesečnik „Marijin list“ za poglobitev verskega življenja. Leta 1913, dne 8. decembra, je izdal tednik „Novine“ za obrambo narodnih in verskih pravic slovenskega ljudstva ter svobode Slovenske Krajine. Leta 1929 je ustanovil prvo posojilnico v Slovenski Krajini, leta 1928 pa je zidal „Naš dom“ za katoliško prosveto in ustanovil Agrarno zadrugo, ki je priborila kruh našemü narodu. Popotnik, zaupaj v Marijino pomoči!“ Postavljeno l. 1938. sept. 11.

Te napis vodi k Mariji, ve je plošča postavljena v osmini Marijinoga rojstva pred svetkom njenoga nam sladkoga materinskoga Imena. Z lampijoni razsvetlen Naš Dom je kazao nepozabno lepo sliko i tri metre visiki križni lampijon, postavljen pred Dom, je vsakomi jasno naznanjao, da samo močna vera v Križanoga i mirno prenašanje od Njega poslanih križov vodi do zmage. Toisto je izrazo tüdi napis slavaloka, postavljenoga pred Naš Dom: *Po borbi zmaga, po zmagi krona.*

Zatem se je narod zbrao pri kresi v Črensovcih i poslušao lepe govore gg. Godina Jožefa, kaplana na Jesenicah i Rous Matjaša, akademika z Črensovec. Ob polnoči je zamrla pesem, legla je mirna noč na naša pola i domove, samo mesec je verostüvao i pošilao svoje trake na Slovensko Krajino i jo zazibao v sladki sen pa pripravlaö na davno želno slovesnost.

Svete meše.

V nedelo rano se je oglasila būdnica žiškvske godbe. Že pred njov je narod romao po cestaj proti cerkvi, v šteroj so se že ob petih začele služiti svete meše. Prvo je služo g. Čontola misijonar za pokojne dūhovnike: Ivanocija, Bašo, Sakoviča i Kleklina. Ob pol šestih je služo sveto mešo urednik Novin za žive i pokojne širitele i dopisnike Novin i pri njej prečisto navzočih širitelov veliki broj. Zatem so služili svete meše ešče sledeči gospodje: Godina Jožef za vse pokojne dobrotnike Slov. krajine, Rous Matjaš za vse žive dobrotnike Slov. krajine, Zadravec Matjaš, črensovski plebanoš, za vse žive i pokojne naročnike Novin i Camplin Ivan, izseljenski dūhovnik za vse žive i pokojne izseljence i pokojne vojake Slov. Krajine.

Narod se zbira.

Črensovci so bili opletani kak zaročnica pred zdavanjom, pripravljali so se na srebrno zdavanje. Venec za vencom je obimao hiše i kraje cest, zastav je na stotine plapolalo pri hišaj i na cestaj, samo za šolsko mladino je bilo naročenih petjezero zastavic; biciklisti so eden za drugom prihajali i se srečavali z konjenicov, pešci, narodnimi vozovi. Črensovci so postali kak mravlinjek, tovorni automobili so sipavali iz sebe pridne včelice Slovenske Krajine, ki so priletele še od njenih najsevernejših mej i te roj je raseo z uniformiranimi gasilci, Fantovskimi odseki i Dekliškimi kroški v nedogledno vnožino.

Prihod voditela slovenskoga naroda dr. Korošca.

Malo po poldevetoj vūri je pripelao aoto g. dr. Korošca k veržejskomu mosti. Gda izstopi iz aotoja, se njemi približa urednik Novin i ga pozdravi z etimi rečmi: „*Gospod minister! V imeni naroda Slov. Krajine vas prav srčno pozdravljam i vam naznanjam, da vas te narod želno pričakuje. Bog vas prinesi.*“ Po tom kratkom pozdravi g. ministra pozdravita našiva dva poslanca, našiva dva sreskiva načelnika, dva predsednika občin Sobote i Lendave pa banski svetnik g. Bajlec. Z g. ministrom je prišeo tūdi g. ban, dr. Marko Natlačen, ki ga navzoči tūdi pozdravijo. V sprevodništvu g. ministra so bili še prelat dr. Slavič, č. kanonik Weiksel iz Križavec, dr. Ahčin, urednik Slovenca i dopisnik Presbyroja iz Ljubljane. Z g. banom je prišla tūdi njegova milostiva soproga, štera je dobila burne pozdrave pri proslavi: Živela banovica!

Na črensovskom mosti se je zbrao občinski odbor občine Črensovci, na šteroga čeli je predsednik g. Horvat Anton s sledečimi lepim govorom pozdravo g. ministra:

„Visoko spoštovani gospod minister! Imam veliko čast, da vas v imenu črensovske občine iskreno pozdravljam v naši sredini. Danes se Slovenska Krajina, ki je tisoč let stala na braniku slovenskega jezika in na obronku slovenske celokupnosti, pridružuje ostali Sloveniji in od nedelje do nedelje, od tabora do tabora v iskrenem

navdušenju slavi 20 letnico svojega osvobojenja z vami, gospod minister, v svoji sredi, ki ste to osvobojenje pripravili. Tudi našo proslavo ste počastili s svojo navzočnostjo, za kar vam je vsa Slovenska Krajina, posebno pa še črensovska občina, iskreno hvaležna. Ko stopate na zgodovinska tla, kjer so pred 25 leti, v času, ko so vsi ljudje skrili svoje glave pod peruti, ko si nihče ni upal govoriti odkrito s svojim najboljšim prijateljem, izklile naše „Novine“, ki so se odločno in z jasno besedo borile za naše narodne in verske pravice in do zmage pripeljale borbo za naše osvobojenje, vam želim, gospod minister, da bi se prav dobro počutili med nami. Želim, da bi vam naše, s krvjo posejano polje in naši dobri ljudje ostali vedno v svetlem spominu. Ta naša skromna proslava naj vam bo dokaz, da stojimo v vrsti poleg vas, da vas bomo v vaših borbah za dobro slovenskega naroda vedno in povsod podpirali. Kličem vam gospod minister, in vsem drugim odličnim gostom: Bog vas živi v naši sredi!“

Po pozdravi je izročila šopek rož ministri Kolenkova Trezika. Po pozdravi g. bana se je g. minister odločil, da peški ide do Našega Doma poldrugi kilometer daleč. Med celov potjov ga je narod navdušeno pozdravljao. Z balkona Našega Doma je gledal g. minister z dospelimi gosti, ki so se še razvrstili po malo dvorani i poslovalnici Doma, krasen sprejod, kakšega Slov. krajina pa tudi prečna Slovenija v menših varašaj nikdar ne vidila.

Sprevod kre našega doma.

Najprle so jezdec i pozdravljali g. ministra. Bilo jih je 50. Vodo jih je bivši župan Kolenko Ivan z velikov zastavov v rokaj. Že seri kmečki korenjak, ki čaka novo mešo svojega sina, jezdi naprej tistoj povorki, štera se obhaja ob 25 letnici Novin i 20 letnici priključitve Slov. krajine k Jugoslaviji po trüda j na smrt iskanoga urednika Novin, ki so boter bodočega novomešnika i šteroga so skrivali pred boljševiki ravno Kolenko Ivan i njemi še posodili svojo obleko, da je v njej vujšeo krvoločnim zverinam. Kak krasni spomini bože dobrote i previdnosti!

Biciklistov je bilo okoli jezero, šolske dece z zastavicami — vsa čast i priznanje njihovim gg. vučitelom i vučiteljicam, ki so je zbirali — mnogo prek jezero. Njihovo mahanje z zastavicami je napravilo nepopisni prizor. Med decov je počasi korakao voz, dar vrle bel-tinske občine: sv. Ciril i Metod v družbi mladencov, vsi oblečeni v našo narodno nošo. Lendavska meščanska šola je bila punoštev ilno zastopana pri sprevodi i svojim vučiteljstvom, 16 km daleč so prišli vsi z potači. Dobróvolci Slov. krajine, člani društva Soča, širitelje Novin, okoli jezero gasilcov v uniformaj, agrarni interesenti, narodne noše, Fantovski odseki, Dekliški kroški z naraščajom, neorganizirana moška i ženska mladina s prek jezerim številom, na jezere kmetov i kmetic, izseljenci, pozvačini, gostüvanje, vozovi z narodnimi šegami, vse to se je sükalo kak edna reka, reka samoga navdušenja i same lübezni s priznanjom tistomi, ki je Slovencom spravo v Jugoslaviji

narodno državo, dr. Korošci. Genliv je bio voz Dokležancov, ki so pripelali edno ladjico na vozi, v šteroj je sedo človek oblečen kak je bio pred 20 leti urednik Novin, ki so ga v Dokležovji Dokležanci spravili prek Müre i ga rešili z rok boljševikov. Ladjica na vozi je predstavljala ladjico rešitelico i ž nje se je deklamirala krasna pesmica od Müre pred dr. Korošcom.

Pozvačin pozdravlja dr. Korošca.

Širiteo Novin, Casar Joško iz Bogojine, ki je bio pozvačin, je prišo gor na balkon i zročo pozvačinsko sekirico z ježom za dar dr. Korošci z etimi rečmi: „Poštüvani g. minister! Kda naš pozvačin vodi mladožence k oltari, i gda je vodi domo iz cerkve na gostüvanje, ga na poti hüdobni lüdje gori stavljajo i vnogi pred njim vrata zaperajo, nešteri pa prek po cesti nastavijo lesene drogove, da nebi mogla mladoženca v cerkev. Zato ma pozvačin svojo sekero, s šterov tak zapreke odpravi i odpera vrata, hüdobne lüdi pa poboža z ježovov kožov i njim spüstij nekaj lagoje krvi, da so potem merni. Tüdi vas, gospod minister, napadajo lüdje, vam stavljajo razne zapreke na poti, gda vodite našo lepo nevesto, Slovenijo, k bolšoj bodočnosti. Zato, vam kraj Bogojina izroči pozvačinsko sekero kak koristno orožje pri vašem deli. Posekajte ž njov vse ovire, štere vam je bodo na poti nastavill, dajte hüdobnim lüdem piti ježovo juho, dokeč ne bojo vtihnoli. Mi vam pa oblüblamo, da vas bomo pri vašem deli verno podpirali, da bo naša mlada Slovenija naskori prišla v bolšo bodočnost. Bog vas živi!“ G. minister je pun veselje sprejeo te dar i si ga obdržao za spomin.

Boža služba.

Predgo kak i sveto mešo so opravili mesto zadržanoga apoštol-skoga administratora i knezoškofa njihov odposlanec g. dr. Cukala Franc, stolni dekan. Zbranimi 20 jezernomi narodi so prešteli sledeče lepo pismo Prezvišenoga:

„V duhu doživljam, kako se danes upravičeno raduje verno vrlo ljudstvo drage mi Slovenske krajine. Žal mi je, da nisem mogel priti sam v Črensovce, kjer je z duhovnimi in svetnimi voditelji zbranih tisoče in tisoče onih, ki se veselijo prave svobode otrok božjih. Po službeni dolžnosti mašujem ob nedeljah za vse svoje škofljane. Zato sem za Slovensko Krajino posebej včerašnje soboto opravil najsvetejšo daritev v ta namen, da bi današnja verska in domoljubna prireditiv lepo in vzpodbudno potekla in rodila mnogo dobrega sadu. Boga sem prosil in prosim, naj po Mariji ohrani blago tamkajšnje prebivalstvo v zvestobi do Boga, do svete vere in Cerkve, edino v Bogu in sveti veri. V življenju po veri, kakor nas to uči Cerkev, je naša rešitev: rešitev zmed in zablod, krivic in nadlog sedanjega časa, obenem rešitev za večnost. Prosil sem Boga in ga prosim, naj po Mariji blagoslovi vse, ki so z besedami, po dobrem časopisju, z osebnimi žrtvami ljudstvo učili in vodili, naj ostane zvesto, kakor Bogu tako svojemu narodu in maternemu jeziku. Časopis „Novine“ s svojimi pri-

logami si je stekel v tem oziru trajnih zaslug. Prav je, da se njegova 25 letnica združuje z današnjim slavljem. Prosil sem Boga in ga prosim, naj po Mariji vodi usodo Slovenske Krajine tako, da se bodo njeni prebivalci v svobodni domači državi Jugoslaviji vedno počutili zadovoljne in srečne, zavedajoč se, da je tukaj v verskem, gospodarskem in političnem oziru za nje najbolj preskrbljeno. V smislu teh želj in prošenj, ki naj jih Bog izpolni in usliši, vsem zborovalcem pozdrav in blagoslov! Ivan Jožef, apostolski administrator.“

Spravišče.

Po božoj službi, pri šteroj so dvorili dekan Jerič, župnik Zadavec, kaplan Rous i bogoslovca Gjuran i Gutman, se je krasno zaspela pred Najsvetejšim zahvalna pesem: Tebe Boga hvalimo. Vse pesmi so se popevale od jezero-jezernoga naroda pobožno, genljivo, vsa hvala gospodom kantorom: Žizek Jožki domačemi za vodstvo, Dominki törjanskomi i Balažici polanskomi za pomoč, g. Lutar Štefani črensovskomi šolskomi upraviteli za organizacijo pri spevanji i godbi pa g. Casar Vinki, gančkomi šol. upraviteli za njegov krasen zbor, ki je pri banketi žeo glasno priznanje i bio vreden velikoga darila od strani g. ministra dr. Korošca. Zatem se je začelo zborüvanje, štero je odpro Klekl Jožef, urednik Novin s sledečimi pozdravnimi rečmi: „Otvaram te veličastni tabor. Naj se mi dovoli, da v domači reči pozdravim naš narod. Bratje i sestre! Obhajamo osvetek lübezni. Lübezen je delala, je trpela, se je žrtvüvala, da bi Slovenska Krajina prišla do svojih pravic, štere njej idejo po božem zakoni. Ar lübezen nikdar ne vmerje, je morala zmagati i prišli smo s svojimi brati v lastno narodno državo. I v njej smo prišli do pravic i dobrot v 20 letaj obstoja, kakših prle 1000 let ne smo mogli dobiti. So to verske, so to prosvetne, so to narodne, so to politične i vse drüge pravice, štere nam idejo. Zgled g. dr. Korošca je za sebov potegno sinove i hčere Slov. Krajine, da so začele borbo iz lübezni — brez sovraštva do kogakoli — i dnes se zbirajo okoli istoga dr. Korošca — čeprav so vnogi že pokojni — da se zahvalijo dobromi Bogi za dobleno zmago. Naša prosláva je zahvalna proslava Trojedinomi Bogi, za podelitev slobode i dobroj Materi Mariji, da nam jo je sprosila. Pod njeno obrambo zročimo zato tüdi to zahvalno svečanost, kak smo njej zračali vse naše borbe. To je pomen naše proslave.“

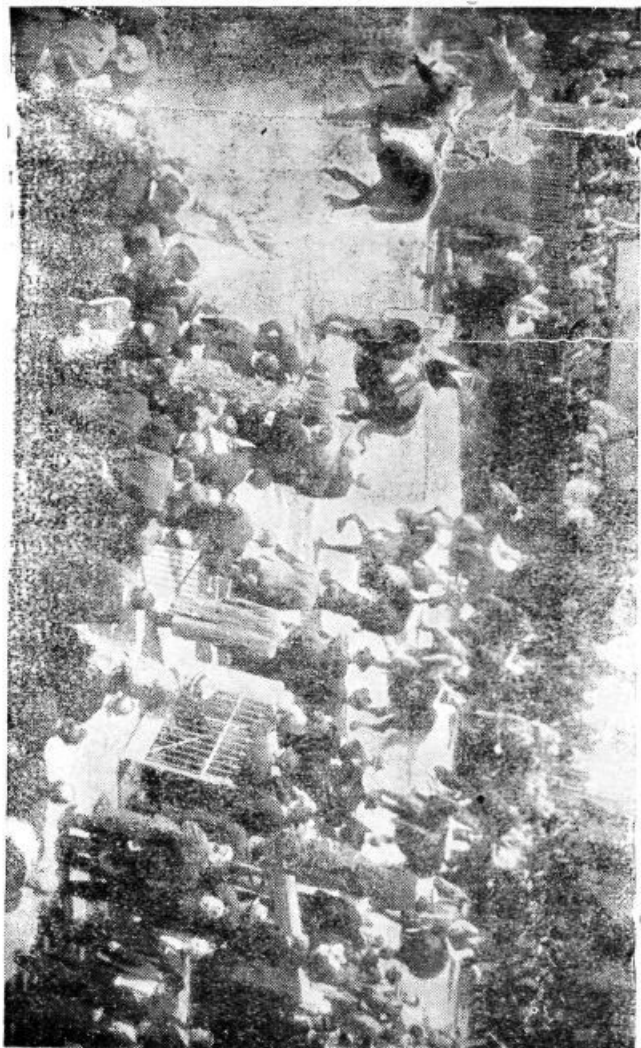
„Čast mi je pri tej priliki naznaniti, da pošljemo vdanostne pozdrave Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu Pavlu i celemu kraljevskemu domu, apostolskemu administratorju Slov. Krajine g. dr. Ivanu Jožefu Tomažiču i predsedniku vlade g. dr. Milanu Stojadinoviču. Živel naš kralj!“ Na to je godba zaigrala našo narodno himno.

Po njej je voditeo spravišča nadalüvao: „Čast mi je pozdraviti voditelja slovenska naroda g. dr. Antona Korošca, ministra notranjih zadev, g. dr. Marka Natlačena, bana dravske banovine, dr. Cukala Franca, stolnoga dekana, namestnika prezvišenega g. knezoškofa in apostolskega administratorja, gg. narodne poslance, banske svetnike

in zastopnike vojaške in civilne oblasti, predsednike občin, gasilce, izseljence ter vse mile nam goste.“

Nato se je pojavil na govorniškem odru notrašnji minister g. dr. Anton Korošec. Veliko navdušenje je zajelo ljudstvo, na jezere i jezere zastavic, belih robcev i klobukov se je zamajalo v zraki i ga dugo pozdravljalo. Ves genjen je g. dr. Korošec začel svoj govor.

Velikašni tabor v Črenovcih sept. 11.
Krasna konjenica odpre pod vodstvom Kolenka Ivana mimohod pri Našem Domu.

Dr. Korošec Slovenskoj Krajini i njenomi voditelji Klekli.

Draga Slovenska krajina! Stoletja in stoletja po smrti kneza Koclja te nismo smeli pritisniti na svoje srce. Kakor mlada nevesta si nam bili skrivna in odtegnjena, naša ljubezen je morala biti ponižna

i tiha. Šele pred 20. leti si se nam smela pridružiti in videli smo tvojo lepoto, tvojo dobroto in tvojo zvestobo. Danes slavimo na teh blagoslovljenih tleh Slovenske Krajine 20 letnico, odkar si se pridružila Sloveniji in Jugoslaviji. Sedaj si naša in nihče te nam ne more več vzeti. In nam te tudi nihče vzel ne bo! (Navdušeno odobravanje!)

Nekateri mislijo in trdijo, da smo mi slovenski JRZ ovci pričeli s svojimi tabori in govori nekako volivno borbo. Daleč od cilja! Kdor tako misli, se zelo moti. Mi ne stojimo v volivni dobi. Tabori nam ne služijo za volitve, četudi to ne bi bilo nič hudega, tabori nam služijo, da vsemu svetu dokažemo svoja nacionalna in patriotska čuvstva, da pred vsem svetom priznamo svojo slovensko in jugoslovansko zavednost ter da izjavimo vsem in vsakemu svojo zvestobo in vdanost našemu kralju in vsemu kraljevskemu domu. (Viharno odobravanje.) Te tabore prireja naša stranka JRZ sama, odprta na svoje lastne ljudi in moči, to pa zato, ker nočemo in ne moremo skupaj sedeti z našimi starimi denuncianti, ki so nam opljuvali našo vdanost do države, do naroda in do Cerkve, nočemo pa tudi skupaj sedeti z internacionalnimi brezbožniki, brezdomovinci in prekucuhi. Mi pa smo hvala Bogu, tudi močni in številni dovolj, da sami lahko prirejamo tako veličastne narodne in državoljubne prireditve, kakor so naši tabori. (Navdušeno pritrjevanje.)

Slovenska Krajina je, kakor že ime samo kaže, slovenska zemlja. Imamo pa na tej zemlji tudi nekaj tisočev Madžarov, po statistiki 7.607, a Slovencev je 84.110. Toda teh Madžarov mi ne pritiskamo, ampak jih upoštevamo. Mislim, da se noben Madžar, ki živi pri nas v Jugoslaviji, ne pritožuje in ne more pritoževati. Mi smo polni obzirov do narodnih manjšin in izpolnjujemo njih upravičene želje.

Mi pa imamo svojo kri tudi onkraj jugoslovansko-madžarske meje, in to so Slovenci, Hrvati in Srbi, torej sestavne dele celotnega jugoslovanskega naroda. Te krvi ne zatajujemo in je kot čisti nacionalisti tudi ne moremo zatajiti. Naj govore številke: Slovencev je na Madžarskem 6.078, Bunjencev in Šokcev 150 312 Srbov 6 078 tako da je jugoslovanskega nacionalnega elementa v Madžarski nad 160 000 duš.

Ti naši bratje v manjšini si želijo isto, kar želijo Madžari v Jugoslaviji zase. Obojestransko upoštevanje teh želi bi nedavno sklenjeno prijateljstvo samo utrdilo in potem bi bila Madžarska še bližja mirotvorni organizaciji Male zveze.

Drugod v Sloveniji nimamo Židov, pač pa jih je malo število tukaj v Prekmurju, vsega 476. Vseh Židov imamo v Jugoslaviji približno 70.000. Zato naj nekaj besed izgovorim tudi o danes perečem židovskem vprašanju. Pri nas v Jugoslaviji, čemur ste vsi priča, ne obstoji židovsko vprašanje. Jugoslavija je izmed redkih držav, katere to vprašanje ne vznemirja. To je najboljši dokaz, da Židje pri nas uživajo polno zaščito zakonov, da se Židje pri nas tretirajo kot ravnopravni državljani. Vse dobre zakon se delijo enako Židom kakor drugim državljanom, kajpada tudi vse strogosti zakona. Kar pa se tiče priseljevanja Židov iz drugih držav, kar je danes na dnevnem redu, pa se držimo tega načela: Nobena država na svetu v današnjih prilikah ne želi, da se ji poveča število njenih manjšin, naj si bo to

manjšinā jezikovna, verska ali druga. Tega načela se drži tudi kraljevina Jugoslavija. Mislim, da je to v sedanjih prilikah pametno in zelo trezno stališče.

Toda vrnimo se zopet nazaj k Slovincem v Slovenski Krajini in k taboru, ki ga danes obhajamo! Vaše glasilo, vaš časopis „Novine Slovenske Krajine“ od 4. septembra je navedlo lepo število raz-

Velikastni tabor v Črenšovcih sept. 11.

Žnjeci sobočkoga sreza izročijo med krasnov pesmijov, štero je sprevaljal harmonikaš, doznjek g. ministri dr. Korošci

logov, zakaj ste sklicali današnji tabor. Naj navedem samo one, ki se mi zdijo za politični zbor najvažnejše:

1) Ka smo dobili versko slobodščino, ka se nam ne sili na škodo vere drugi jezik, šteroga ne bi razmeli, nego v milom slovenskom maternom jeziki se nam glasi boža reč v cerkvi i se vči v šoli;

2) Ka so se včakale naše Novine, ki so z ognjom krščanske lübezni zagovarjale pravice našega naroda, 25 letnice svojega obstoja;

3) Ka je naš narod prišo v lastno državo, v šteroj je v 20 letah več pripomočkov pridobo, kak prle v stotinaj let;

4) Ka je prišo po agrarnoj reformi do krüha i strehe;

5) Ka se je rešo strašne boljševiske oblasti.

Iz teh razlogov, ki jih navaja vaše glasilo, se razvidi, kako ste veseli, da vam je sedaj v Jugoslaviji omogočeno, da se lahko v popolni svobodi poslužujete milega materinega jezika v cerkvi, šoli, uradu in vsepovsod. Razen tega neprisiljeno in iskreno priznavate, da niste v stotini let prej dobili toliko pripomočkov za svoj narodni in kulturni razvoj kakor v teku 20 let, odkar ste sinovi in hčere velike Jugoslavije.

Da vas je prišlo toliko število na današnji tabor, je dokaz vaše hvaležnosti napram svoji narodni državi.

Še dva razloga sta navedena v „Novinah“ za obhajanje današnjega tabora, to je hvaležnost, da vas je Bog rešil boljševizma in hvaležnost za 25 letno delovanje „Novin“.

Časi, ko so tudi pri vas kakor po vsej Madžarski zavladatale boljševiske oblasti, so bili strašni. Zato si jih tudi nihče več ne želi nazaj. In bodite mirni, oni se tudi več ne vrnejo, kajti Jugoslavija skrbno bdi nad tem, da se pri nás vse razmere razvijajo mirnim potem. Jugoslavija je dovolj močna, da na svoji zemlji ohrani red in mir.

Ta tabor pa naj izreče tudi zahvalo „Novinam“, ki že skozi 25 let budijo med svojim ljudstvom ljubezen do našega jezika in ki imajo največjo zaslug, da je narod z veseljem prišel v jugoslovansko državo. Duh tišinskoga dr. Ivanocija, duh bogojanskega Baše in črensovskega Klekla je vladal in še vlada v teh „Novinah“ in gre neprestano po preizkušenih potih do vsestranskega napredka. (Viherno odobranje.)

Izmed te trojice si še edini Ti, g. Klekl, živ. Tebi je dal Bog doživeti, da se še udeležiš današnjega tabora, na katerem se je zgrnila vsa Slovenska Krajina okoli Tebe, da se Ti zahvali za Tvoje delo. In Slovenski Krajini se pridružuje tudi vsa Slovenija in vsa Jugoslavija v hvaležnosti za Tvoje narodno in domoljubno delovanje. Nič ne želimo bolj, kakor da semena, ki si jih sejal, vzklijejo v bujno rast in donesejo bogat plod. (Živahne ovacije g. župniki Klekli.)

Živela Slovenska krajina!

Živela Jugoslavija!

Živela Slovenija!

Govor notrašnjega ministra dr. Korošca je bio ponovno prekinjen z burnim ploskanjem i vzkliki jezeroglave vnožine našimi narodnimi voditeli. Po končanom govori je v znak zahvale in priznanaja dr. Korošec pred vsov vnožino zborovalcov obino prekmurskoga narodnoga voditelja Jožefa Klekla, ka je v vnožini vzbüdilo novo navdušenje. G. Klekl se je dr. Korošci zahvalo in nato pozvao vnožino: „Molimo za našega narodnoga voditelja, ostanimo njemi verni in naj se zgodi kajkoli, vsi bomo šli vedno za njim“.

Po viherno pozdravljenom govori dr. Korošca je gd. Antauer Micika, hčerka g. Antauer Eugena, šolskoga upravitela na Tišini, deklamirala z ognjom svoje nedužne dekliške duše pesem: Kaj je Mura šepetala... Po odpevanji pesmi: Slovenska krajina mili moj dom, so žnjeci sobočkoga sreza prinesli z krasnim spevanjem dožnjek, šteroga je gd. Kodila Gizela izročila g. ministri, ki se ves genjen zahvalo za pristrčno lübezen, štero predstavlja dožnjek pšeničnih vlati... Vsa hvala g. banskomi svetniki Bajlec Franci za organizacijo. Govorili so za tem g. ban, g. dr. Slavič, dr. Klar, po šteroga govori je sledila zborna deklamacija 25 mladine iz črensovske fare, za tem je govoru navdüşeno poslanec Benko od narodne zavednosti i državotvornosti našega naroda, ka posvedoči ravno te tabor, šteromi je prineso pozdrav sobočkoga sreza. Zatem je v imeni občine Črensovci pozdravo tabor predsednik občine Horvat Anton, za njim ga je pozdravo izseljenski dühovnik g. Camplin z vnešenimi rečmi, pozvezavši znäk tabora, pšenično vlat, z Oltarskim Svestvom, šteroga slavo naznanja na svojih sestankaj, ki so eucharistični sestanki, i nazadnje v imeni agrarni interesentov se je zahvalo za izvedbo agrarne reforme širiteo Novin, Žížek Miška z lžekovec.

Ob pol edni je urednik Novin s sledečimi rečmi zaključo veličastni tabor: „Iz globočine srca se zahvaljujem g. dr. Antonu Korošcu, voditelju slov. naroda, g. banu dr. Marku Natlačenu, g. dr. Cukali, odposlancu prevz. knezoškofa in zastopnikom vojaške kakor civilne oblasti, g. dr. Slaviču, gasilcem, občinam, mladini, ter vsem našim ljubim gostom za vso ljubezen, ki so nam jo izkazali, ko so počastili naš tabor. Vsa čast in zahvalno priznanje pa bodi narodu Slovenske Krajine iz obeh srezov z njegovimi voditelji, da je omogočil to veličastno proslavo.“

Po teh rečaj je jezerojezerna vnožina navdüşeno spevala pesem: Hej Slovenci naša reč slovenska živo klije... Po odpevanji pesmi med igranjem godbe se je g. minister dr. Korošec podao po sredini tabora do skromnoga uredništva Novin, navdüşeno pozdravljen od zbrane vnožine. Med potjov so njemi bogojanski gostüvančarje ponüdili en vrtanek, šteroga je z veseljom sprejeo. Gostje so naš vrtanik posküsili i se njim dopao. Ž njim so prišli na uredništvo Novin tüdi g. ban, banova gospa i drügi odlični gostje vsi i odtec po kratkom obiski sprevedili g. dr. Korošca v Naš Dom. Med potjov so mimo defilirali z krepkimi vojaškimi koraki gasilci z svojov godbov.

Banket.

V Našem Domi se je z g. ministrom, dr. A. Korošcom, dr. Cukala Francom, škofovim namestnikom, dr. Natlačen Markom banom, njegovov i drügimi gospami zbralo 120 oseb. Med obedom je pozdravo voditela slovenskoga naroda g. dr. Korošca urednik Novin z zahvalnimi rečmi, na štere je g. minister odgovoro: Tebi se mamo zahvaliti, da je Slovenska krajina del Slovenije i žive narodno življenje v Jugoslaviji... Vsa dvorana je pri tej pozdravaj zaspevala navdüşeno iz celoga srca: Živio, živio... kelko kaplic, telko let...

Sodba od proslave.

Gospod minister dr. Korošec, je dao od proslave sledečo izjavo: „Med vsemi letošnjimi tabori je te bio najlepši.“ Vsi nešteti gospodje so čestitali predsedniki odbora, uredniki Novin na krasnom uspehi, kakšega ničče ne pričaküvao, najmenje pa skriti sovražniki, ki so delali proti njemu z vsemi močmi, da ga preprečijo. A Bog, ki ponizne povišava, je naš ponizen narod povišao, dobra Mati Marija, v štere rojstva osmini se je tabor vršo tik pred godom njenoga Imena, je tabor blagoslovila z blagoslovom, ki ga svet ne more dati pa tüdi ne vzeti. Hvala dobromi Bogi po Njej i Njej.

P r i p o m b a. Več slik od veličastnoga tabora bodo prinesle Novine na svojih 18 strani, štere izidejo k zaključki 25 letnice.

ZAČETEK NARODNE VSTAJE V ŠPANIJU.

General Franko je bio že pred državlanskov bojnov eden najuglednejših ljudi v Španiji. Njegova vojaška usposoblenost i priljubljenost med ljudstvom je bila takša, ka so se ga združeni komunisti, socialisti i framasoni izmed vseh najbolje bojali. On je bio tisti, ki je že l. 1934. zadüšo revolucijo, v severnoj Španiji. On je bio tüdi tisti, ki je po volilnoj zmagi „Lüdske fronte“ meseca februara l. 1936., kda se je prav za prav že začnola komunistična revolucija, zahtevao, da se proglasi nad Španijov bojno stanje, to je, da vojska v klici zatre komunistično revolucijo. A bilo je zama. Eden izmed prvih ukrepov vlade Lüdske fronte je bio, da so generala Franka poslali v pregnanstvo deleč v Atlantski ocean, na Kanarske otoke. V Španiji pa so se že med tem nemoteno vršili poboji dühovščine, požigale so se cerkve, napadali i klali ljudje, ki so bili krščanskoga mišljenja. Revolucija je začnola svojo krvavo pot...

Komaj je general Franko prišeo na Kanarske otoke, je spoznao, da je voznik Lüdske fronte. Noč i den so ga obkrožali vladni agenti, preiskavali njegova pisma, poslüšali njegove telefonične razgovore. Napravili so med njim i med ostalim svetom pravi zid.

Ednoga dne ga prijateo opomene, da se pripravlja proti njemu atentat.

„Ze pred dvema letoma me je Moskva obsodila na smrt!“ odgovori general.

Tüdi policija je odkrila, da se je na sestanki komunistov sklenola Frankova smrt i da so se ponüdili dobrovolci, ka zvršijo atentat. Civilni guverner pozna dobro nakano komunistov, toda premalo se briga za varnost generala. To so se dogovorili med sebov oficiri, da ga bodo prostovoljno stražili noč i den.

Nazlük tomi so komunisti ne opüstili miseo na atentat. Vrsto se je posküš za posküsom, a vseli se njim je atentat ponesrečo. Zadnji posküš atentata se je zvršo dne 13. julija, ki se je pa zavolo pazljivosti Frankove straže tüdi ponesrečo.

Medtem so se pa v Španiji bližale k konci priprave za vstajo vojske i naroda proti vladi Lüdske fronte. General Franko je bio določeni za voditelja. Po vsaj Španiji so ljudje težko čakali na tisto voro, kda zgrabijo za orožje i stopijo v boj za Boga i domovino.

Dne 14. julija je prišeo na Kanarske otoke Frankov zavupnik i njemi poročao o pripravah za vstajo. Tü se je določo tüdi den, kda naj se vstaja začne.

Letalo, ki naj bi preneslo Franka v špansko Afriko na čelo tamošnje armade, je moralo priti prišestni den iz Londona prek severne Afrike na letališče v Las Palmas. Najti je trbelo kakšo pretvezo za odhod v Las Palmas.

Naslednjo noč je na tajnom sestanki svojih somišlenikov general Franko prečteo dopis iz Španije. Nato je povedao:

„Stvar se je jako zaostрила. Čakati več ne smemo, ar komunizem tak napredjuje, da bo naskori vsakši poskuš rešitve nemogoč.“

Eden izmed navzočih je napovedao:

„V ednom tjedni bo vse srečno končano.“

Franko je odgovoro: „Ja, če se posreči državni vdar armade. Toda vlada je jako močna.“

I napovedao je sledečo istino: „Če se hitri vdarec ponesreči, bo državlanska bojna duga i jako krvava. Sovražniki Španije so številni i mogočni.“

Dne 16. se je smrtno ponesrečo vojaški komandant mesta Las Palmas. Prilika se je ponüdila. Franko je telefonično zaprosio vojnoga ministra v Madrid, da njemi dovoli vdeležbo pri pokopi komandanta. Dovoljenje je prišlo. Ob pol ednih ponoči se je general Franko vkrcal na ladjo, da odplove na drugi otok. V pristanišči se je zbralo vno Frankovih tovarišov i prijatelov, ki so njemi voščili srečno pot.

„Bog naj bo z vami, general!“ njemi pravi polkovnik Peral.

„Jaz sam osvedočen, da bo!“ odgovori general.

„Parnik je odplaval, vnožina v pristanišči je čütila, ka ž njim plava vüpanje lepše bodočnosti.“

Dne 17. julija, naskori nato, kda so zakopali vojaškoga komandanta, je že prišo glas, da se je zdignola armada v Afriki. Trbelo je pospešiti odhod. Ob sedmih zajtra je general Orgaz v Frankovom imeni prevzeo oblast nad Kanarskimi otoki. Franko sestavlja razglas za prebivalstvo i davle odredbe. Do edenajstih zajtra dela v pisarni, nato odide direktno proti letališči, ponavljajoč prijatelom:

„Mejte popuno vero v zmago!“

Na nekaj se spomni: rad bi šče vido svojo ženo i hčerkico. Ne!

„Povejte njima, da se naskori vidimo.“

Zdaj je vse pripravleno. Na obali stoji i čaka letalo. Vse? Ja, istino vse, a nekaj smo pozabili povedati: general Franko je zajtra pri meši pobožno vzeo sveto obhajilo, bojna, ki jo ma bojüvati, je sveta i križarska bojna, bojna za Boga, vero i domovino i za tak težko i nevarno povzetje trbe nebeske hrane i nebeskoga orožja.

Pred letalom stoji kapitan Beeb iz Londona, slaven angleški pilot. Pred njega stopi čarno oblečeni gospod i njemi ponüdi roko.

„Jaz sam general Franko.“

Motori v letali zabrnijo. Šče ednok slovo. General ponavlja nasvete, vzpodbuja. Obrazi so blede od genotja.

Letalo se gene, se zdigne, premine, v daljavi. To je bilo dne 18. julija 1936, točno ob dvema popoldne. To je zgodovinska vora nove Španije.

Ob devetih večer je letalo priletelo v angleško mesto Kasablanka v Afriki. Tü je general Franko prespao noč i zajtra ob štirih se je letalo zdignolo proti mesti Tetuani v španskoj Afriki, kde je čakala Franka njegova armada.

Na letališči je vse čarno lüdstva. Letalo je že ščista nad zemlov. Ploskanje i živijo kričanje preglüši brnenje motorov. Končno se letalo stavi, iz njega stopi general Franco; oficiri pozdravljajo, vojska salutira. Zmagovita armada je dobila svojega vojvodo.

Večer istoga dneva je general Franko po radioi naznano svoj proglas. Njegov proglas je poslušala cela Španija i cela Evropa:

„V trenutki, kda prevzemam vodstvo pod slavnov španskov armadov, pošilam najbolje goreče pozdrave vsem garnizijam, ki so ostale verno svojoj domovini. Španija je rešena. Zdaj smete biti ponosni na to, da ste Španci. Mejte slepo vero. Ne dvojüjte. Domovina zahteva neuklonljivo moč. Gibanje se širi po vsoj Španiji. Niedna človeča sila ga ne bo mogla zadržati več. Živio Španija!“

Španija je vrela v revoluciji. Oborožene tolpe komunistov, anarhistov i socialistov so skoro povsod prevzele oblast. Začnolo se je mesarsko klanje. Okoli deset jezero dühovščine je bilo spoklane že prve dni. Oči vse Španije so obrnjene na generala Franka, ki te čas prevaža svoje čete iz Afrike v Španijo. Bojna se je začnola, duga, jako krvava bojna, kak jo je napovedao general Franko; bojna med komunizmom i krščanstvom.

Dnes je general Franko gospodar dveh tretjin Španije. Na njegovej zemli vlada mir i zadovolstvo, vera se poštüje, versko življenje raste i cvete. V onom deli Španije, ki je šče general Franko ne strgao z rok rdečih bolševikov, pa divja najstrašnejše preganjanje.

Bog daj, ka bi general Franko mogeo naskori vsoj Španiji oznaniti veselje lepše bodočnosti! To so želeli Španiji sv. oča rimski papa, i to njoj želejo tüdi vsi dobri katoličanci.

OPICA I LISICA.

„Povej mi za kakšošteč stvar, štere jaz ne bi znala oponašati!“ je velela opica lisici.

Lisica pa njoj je nazaj zasekala:

„Povej mi za kakšošteč stvar, štera bi tebe štela oponašati!“

Dragi čtevci, ali naj k tomi šče kaj povem?

LESSING.

KRALEVSKI SPREJEM

SVETNIKA BOBOLA ANDRAŠA, ZAŠČITNIKA BRATSKE
POLSKE V LJUBLJANI.

9. junija je svetila Ljubljana izreden svetek. Na prošnjo Polakov je sv. Stolica dovolila, da se prepela telo mantrnika sv. Andreja Bobole, ki je bio leta 1938. k Vüzmi prišteti med svetnike, v domovino. Na poti se je sv. telo stavilo v Ljubljani i v Budapešti. Sprejem v Ljubljani je bio naravnoč kralovski. Na kolodvori so čakali sprejem cerkveni i svetni dostojanstveniki. Nekaj minot po 1. je pripelao tržaški vlak svetnikovo telo v osebnom vagoni predsednika polske republike Moščinskoga, ki je bio spremenjeni v kapelico. Telo je bilo položeno v srebrno drvo z glažovenim pokrivalom tak, da je od blüzi vsaki lahko vido mantrnika. Drvo je dar polskoga naroda. Prvi je počastio svet-

Sv. Andrej Bobola, povrni razkolnike.

nika stolni prošť g. Ignacij Nadrah z rečmi: „Veliki svetnik Andrej Bobola! Ljubljanska škofija se ti pri tvöjij svetinjaj poklanja, puna veselja i sreče, da te sme sprijeti i počastiti. Dosta slavnih možov smo že pozdravili na tom kolodvoru, a tebi vednakoga šče nikdar. Bili so med njimi, ki so nosili kralvske i casarske korone, a Tvojo glavo venča korona nebeska. Bili so tü, ki so nosili vladarsko žezlo, Tvoja roka pa nosi palmo mantrništva. Zato pozdravljeni v beloij Ljubljani, v srci Slovenije. Ti veliki sin našega bratskoga polskoga naroda. Kda bom sprevajao Tvoje svete ostanke po vulicaj našega mesta, se milostno zgledni na nas i vleij öbilno božega blagoslova na nas i na lepo našo Ljubljano, na ves slovenski narod i na vso Jugoslavijo.“ Nato so sv. telo pozdravili še svetni dostojanstveniki. Bogoslovci

šo nato prenesli drvo na lepo okinčena kola i razvio se je veličasten sprevod, šteroga se je vdeležila velikanska vnožina naroda i ki je trajao približno 1 i pol vüre. Sv. telo, ki je pred 280 leti ležalo v Janovi v mesnici, kde so kozaki vmorili sv. Andreja, je bilo položeno na oltar v cerkvi sv. Jožefa. Na teli, ki je nikaj ne spihnelo, se ešče vidijo rane. Celi zadvečarak so romali lüdje k drevi sv. Andreja — med njimi več betežnikov — prosit pomoči toga polskoga svetnika. Prosimo ga tüdi mi, naj nam sprosi pri Bogi trdnost vere, on, ki je za svojo vero dao življenje. Njega so ruski kozaki vmorili, ar je katoličance vtrdjavao v Kristušovoj veri i k toj pripelavao nazaj tüdi razkolniške pravoslavne. Sveto telo so nad vse lepo sprejeli tüdi Čehi, čeprav se je po noči pripelalo na Češko zemlo. Vsa Polska se je pa odela v plašč globoke zahvalne pobožnosti, da jo je Bog počastio z svetim mučencom. Sveto telo je sprejavala od varaša do varaša i puna žive vere poslušala svete meše, ki so se sv. Andreji Boboli na čast služile pa sprijemala k sebi Jesušovo telo, ki je Andreja Bobolo okrepilo, da je postao mantrnik.

FRANC GLAVAČ

KORPORATIVNA DRŽAVA.

1. Kak rešiti socialno pitanje.

V našem časi se dosta guči i piše od socialnoga pitanja. Vsi pravijo, ka trbe rešiti socialno pitanje. Ka pomeni tak socialno pitanje?

Socialno pitanje ali vprašanje je vprašanje, kak odpraviti socialno hüdo v denešnjoj družbi. Tü pa trbe pojasniti, ka je to socialno hüdo.

Socialno hüdo je hüdo, ki zadevle cele sloje v družbi i ki ga je kriva slaba uredba družbe. Rešiti socialno vprašanje bi zato pomenilo tak preurediti denešnje družabno življenje, predvsem državo, ar je to vrhovna i najmočnejša svetna družba, ka de se vsem slojom dobro godilo, ne samo nešternim.

Krščanski socialni navuk vči, ka je dvoje potrebno za pravilno preureditev družbe: *krščanski preporod življenja i preosnova ustanov*. Pod rečjov ustanova razmimo razne organizacije i združbe, ki sestavljajo moderno družbo, predvsem pa mislimo pod tov rečjov državo.

Preosnovati, reorganizirati trbe zato državo. V tom smo si tüdi vsi vednakoga mišljenja. Ločimo pa se pri odgovori na vprašanje, kak preosnovati državo.

Vnogi ščejo, ka bi država dala vsem i vsakšemi skoro neomejeno sloboščino, ka bi se gospodarsko življenje prepüstilo slobodnoj konkurenci. Država naj se v posle posameznikov ne meša. Tak bi močnejši i izobraženejši sloji zlehka prevladali nad preprostim delavnim lüdstvom i ga grdo izkoriščali, kak se na žalost dnesden vnogokrat dogaja. Te navuk je tak zvani *individualizem*, ki je kriv skoro vsega socialnoga hüda. Večina držav se dnes toga navuka drži.

Vnogi drügi pa ščejo, ka bi družba vzela v svoje roke izključno vse gospodarstvo, kapitalistom i delodajalcem vzela vso lastnino i sploh vse gospodarsko življenje socializirala, t. j., podržabila, vse

sebi prilastila. Ustanovila bi tak zvano diktaturo proletarijata, to je državo, kde bi delavstvo zatrla vse druge sloje i samo zavladało v brezrazrednoj družbi. To naj bi se zgodilo ali razvojno, kak zagovarjajo socialisti, ali pa nasilno, s pomočjov revolucije, kak ščejo komunisti. To je navuk socializma i komunizma, nevaren navuk, ki bi človečo družbo pogrozo v ešče vekšo nesrečo.

Krščanski socialni navuk pa vči, ka je država liki človeče telo. Če edna kotriga trpi, te celo telo trpi. Če edna kotriga izkorišča drugo, te je betežno celo telo. Če delodajalci ali na splošno vladajoči sloji izkoriščajo delavne sloje: kmete, delavce, obrtnike i. t. d., trpi od toga končno vsa družba. Ravno tak bi trpela vsa družba, če bi delavstvo zatrla razred delodajalcev (tovarnarov, podjetnikov, i. t. d.) i samovoljno zavladało nad vsov družbov. Med obema razredoma, med razredom delodajalcev i med razredom delojemalcov, ne sme biti medsebojno sovraštvo i izkoriščanje kak dozdej, liki skupno i sporazumno delo v korist oba razreda. Razred izkoriščanih i razred izkoriščevalcov se morata združiti i pomiriti. S takšim sporazumom med delojemalci i delodajalci bi se odpravile po večini vse krivice, ki se dnesden godijo ne samo delavskomi razredi, liki tudi vsem delavnim slojom, ki so gospodarsko zavisni od koga močnejšega. Krivica je najmre v tom, ka si eden razred v družbi lasti preveč dobička na škodo drugoga razreda, ki si pa sam nemre pomagati, ar je slabejši.

2. S korporativnov uredbov države.

Nastane pa tu pitanje, kak naj se oba protivniva razreda združita i pomirita i se tak socialno hudo odpravi.

To nalogo, združiti oba protivniva razreda izkoriščevalcov i izkoriščancov, majo tak zvane korporacije. Ka je to korporacija? Korporacija je samoupravno združenje ljudi istoga stanü. Zdrüženje: to pomeni, ka bi se stan organizirao, zdrüžo oba protivniva razreda i se povezoa med sebov v trdno, od države priznana korporacijo. Samoupravno: ta organizacija bi v mejah splošnih državnih zakonov sama zakonsko veljavno odločala od vseh zadev i pogojev, ki se tičejo njenoga stanü, na pr.: delavno plačo, delavni čas, ceno pridelkom i izdelkom, socialno zavarüvanje proti nesrečam, betegi, starosti, i. t. d. Ljudi istoga stanü: korporacija bi delavce i podjetnike zdrüžila v industrijsko korporacijo, trgovce i njegove uslužbence v trgovsko korporacijo, kmete v kmečko korporacijo, obrtnike v obrtno korporacijo, i. t. d.

Ar pa poedine korporacije ne bi mogle rešiti vseh nasprotstev, ki vladajo med raznimi činiteli v gospodarstvi, zato bi se stvorile iz sorodnih pozvanj zveze korporacij ali korporativne federacije. Te bi se končno združile v najvišiji korporativni svet ali korporativno skupščino, ki bi pod nadzorstvom vlade kak vrhovna gospodarska inštanca odločala v gospodarskih zadevah.

Šteri je tak glavni namen korporacije? Glavni namen korporacije je, ščititi koristi vseh svojih članov, tak tistih, šteri majo v svojem stani podrejeni položaj, kak tistih, šteri majo nadrejeni polo-

žaj. Tak bi se poravnalo nasprotje, štero vlada med razredom izkoriščanih i med razredom izkoriščevalcov. Poleg toga bi korporacija skrbela tudi za vse druge zadeve, ki se tičejo njenoga stanü.

Kakši namen bi pa mele korporativne federacije? Mnoge krivice so sad nasprotstva med ednim i drugim stanom. Posebno trpi pri tom kmečki stan, ki ga drugi stanovi mnogokrat grdo izkoriščajo. Korporativne federacije bi mele te namen, ka izravnavajo nasprotstva med ednim i drugim stanom i ščitijo koristi tak ednoga kak drugoga.

Korporativna skupščina bi pa mela nalogo, da kak vrhovna inštanca naravnava vse gospodarstvo na občo blaginjo ljudstva, ar je to namen gospodarstva. Pripomniti pa trbe, ka bi bile korporacije javnopravne, to je, njihove odredbe bi mele za ves stan značaj zakona, odredbe federacije bi mele zakonsko valavo za vse tiste stanove, ki so v toj federaciji združeni, odredbe korporativne skupščine bi pa bile obvezne za vse gospodarsko življenje v državi.

Razmi se, ka bi se po korporacijah organiziralo vse življenje v državi. Tudi izobraženci i druga pozvanja bi se v njih združili. Tak bi bila vsa država zaistino preurejena, naslonila bi se na naravno, črstvo stanovsko organizacijo. Tak bi se to zaistino lahko zvala *korporativna država*.

Velko pitanje pa je, što naj to preureditev države po korporacijah spela. To zmore končno samo državna uprava. Ar pa državno upravo v mnogih državah voli ljudstvo samo, je zato tam zavisna korporativna preureditev tudi od vole ljudstva, odnosno njegovih zastopnikov. Pomagati pa morajo pri tom deli vučenjaki i politiki, najbolje pa državna sila, ar bi se brez nje tisti, ki izkoriščajo delavne sloje, težko odpovedali svojim prekmernim i krivičnim dohodkom.

Ali bo pa z uvedbov korporativne države socialno hūdo že odpravljeno? Ne. To je samo eden del rešitve. Za rešitev socialnoga pitanja je neobhodno potreben tudi kršćanski preporod življenja. To nalogo pa zmore samo katolićanska Cerkev, ar je ona čuvarica prave vere i vućitelica jakostnoga življenja.

3. Primeri korporativnih držav.

Preuredba države po korporacijah se more spelati samo pomali i postopoma. Zato tudi države, štere navajamo kak korporativne, ne so ešće dokončno organizirane, nego so komaj na poti do nove državne uredbe. So pa: Italija, Portugalska, Brazilija, Frankova Španija. Moćno gibanje za korporativno uredbo se vrši tudi v Švici i na Polskom. Tudi Hitlerova Nemćija je pred leti napovedala ustanovitev korporacij, pa je zdaj miseo sredi velkoga oborožüvanja i verskoga preganjanja spadnola z dnevnoga reda.

Najbole i najbolše je dozdej spelala korporativno uredbo Italija. Ta je že od l. 1922., kda je Mussolini z oboroženim pohodom zavzeo mesto Rim i prevzeo vladu države, začnola pomali i postopoma uvajati korporacije. Mnogo dobrih sadov je že pokazala nova uredba: kmečki stan se je jako povzdigno, med delavci se je odpravila brezposelnost, zvišale so se plaće, odpravili so se štrajki, komunistične i

socialistične organizacije so zatrete, kapital več ne izkorišča delavnih slojev, ar ga majo na vüzdi korporacije. Na splošno se lahko pravi, da je korporativna uredba jako zdignola blagostanje italijanskoga ljudstva. Tri nedostatke pa majo italijanske korporacije: prvič rabijo preveč uradništva, ki jih düši v njihovom deli; drugič so korporacije premalo samoupravne i se mnogokrat država sama postavlja na njihovo mesto; tretjič so preveč politično naravnane, to se pravi, so preveč v službi italijanske fašistične politike i to jih odvräa od njihovoga glavnoga namena, ki je, obča blaginja ljudstva.

Jako pogumno stople po poti do korporativne države mala Portugalska pod vodstvom min. predsednika Salazara. V glavnem se vzglejüje po italijanskom vzorci, nema pa tistih nedostatkov, ki jih majo italijanske fašistične korporacije.

Braziliija, največša država v Jüžnoj Ameriki, je pred nedavnim časom začnola vpelavati korporativno gospodarstvo. Vodi jo pri tom predsednik Vargas.

Tüdi general Franko, vladar tiste Španije, ki se je že strgala z jarma bolševikov, izjavla, ka bo nova Španija vrejena po krščanskem socialnom navuki, to se pravi, po korporacijah. A ne je ostao samo pri izjavi: njegova država se že zaistino organizira v korporativno državo.

Ka pa pri nas v Jugoslaviji? Pri nas je miseo na korporativno državo šče jako malo razvita. Največ pišemo i gučimo od nje mi Slovenci. Potrebno bo pa ešče mnogo prizadevanja, ka se tüdi mi približamo tistoj obliki, ki se zove korporativna državna oblika.

EUCCHARISTIČNI KONGRES V BUDAPEŠTI.

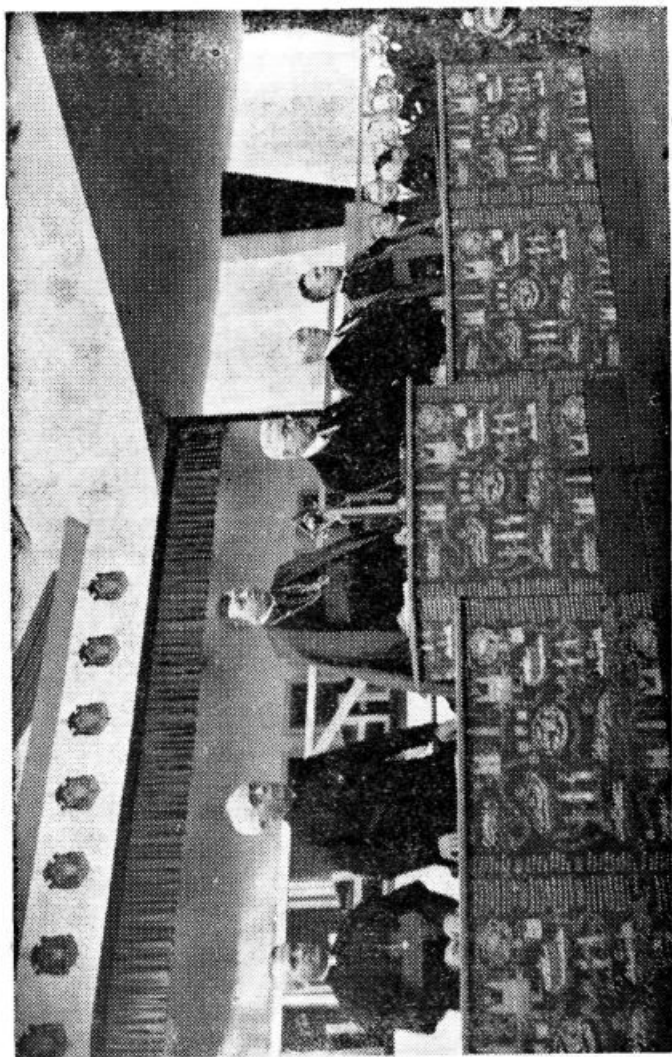
Od 25. do 29. maja 1938. se je vršo 34. mednarodni eucharistični kongres v Budapešti. Na kongres se je zbralo do milijon lüdi. Lejko pravimo, da z celoga sveta. Odposlanec i zastopnik sv. Oče Pija XI. je bio kardinal Pacelli. Poleg njega je prišlo ešče 15 kardinalov; püšpekov i višjih cerkvenih dostojanstvenikov je pa bilo okoli 600. Kongres se je vršo v najlepšem redi i v nedelo 29. so ga pozdravili po radijoi sveti Oča. Jočič so govorili v prvoj vrsti dečici vogrsko, vladi Vogrske, narodi i dühovščini Vogrske i vsemi zbranomi ljudstvi, vsemi sveti, ki je bio zastopan na kongresi i so vse blagoslovili.

Moškov se je prečistilo pri polnočnici do stojezero, dece pa 130 jezero med mešov pariškoga nadškofa, kardinala Verdiera. Vsako dete, štero je pristopilo k svetomi prečiščavanji, je izročilo dühovnikom edno kitko pšeničnih, pozlačenih vlati. Te vlati so pomenile dobra dela, štera so deca to leto opravila v te namen, naj kongres obilen düševni sad obrodi.

Na Zastoplenje večer se je vršila nepozabna procesija po Donavi z Najsvetejšim. Jezusa so nesli na ladjo i 8 kilometrov ta i nazaj ga je vozila ladja nazvana po sv. Štefani med pobožnim narodom, ki je molo i spevao kre dva brega Donave, i ga je bilo okoli eden milijon. Celo mesto je bilo razsvetlono, posebno krasno je bio razsvetlen

parlament. Med procesijov so pūščali v zrak rakete, šterih vnogofarbne podobe so zbūjale čūdoviti vtis.

V nedelo 29. so meli slovesno sveto mešo na trgi junakov kardinal Pacelli, med šterov je prečiščavalo 300 dūhovnikov i še po njej dve vūri. To pomeni, da se je prečistilo samo tū okoli milijon lūdi,

Prilavlatni odbor za mednarodni eucharistični kongres v Budapešti.
Na sredi dr. Seredy Justinian, primaš.

neračunavši one, ki so se po raznih cerkvaj prečiščavali. V 92 cerkvama so se služile te dni svete meše v Budapešti. Prišlo je tūdi vnogo katoličancov vzhodnega reda, za štere je služo sveto mešo nadškof iz grčkoga glavnoga mesta, iz Aten. Ta sveta meša se je služila za zjedinjenje ločenih krščenikov.

V nedelo popoldnevi je bila procesija z Najsvetejšim, štero je pa močen i nageo dešč razbio. Keliko sijaja, parade, najdragše oblike je dešč razbio, se ne da napisati, še menje te cena pa izračunati. Vseh stolet, kak Madjarska obstoji, bogastvo se je pokazalo na toj procesiji, ve veliko baziliko v Budapešti pred procesijov so napunili samo magnati s svojimi gospami. Vsa oprava v svili, zlati, srebri z dragimi kamni okinčana. Mogoče je Jezuš zato tak napravo, ka poslao dešč, ar ne šteo gledati izpod skromne, bele, proste hoštije toga zvü-nešnjega sijaja, njemi so očiščene duše vdeležencov kongresa delale vekši sijaj i vekšo diko.

Slovincov je priromalo okoli 400 na kongres, ki so bili z največšim poštüvanjom i navdüšenjom sprejeti. Lepo število jih je bilo tüdi iz Slovenske Krajine pod vodstvom g. Jerič Ivana, dekana i župnika v Türnišči. — Madjarski narod se je celi ponovo, voditelje, voj-ska, uradništvo, kmečki i delavski stan z dečicov i mladinov. Daj sladko Srce Jezušovo v Oltarskom Svestvi, da prenovitev ostane stanovitna i da bode zaloga mirü, šteri je prepotreben človečemi rodi.

† VESENJAK IVAN

V soboto, 7. maja proti večeri sem dobo telefonsko obvestilo, da je bivši minister, banski svetnik i predsednik občine Košaki pri Maribori od kapi zadet vmro. Star je bio 58 let. Betegüvao je samo par dni i je pred smrtjov kak dober katoličanec sprejeo Svestvo za vmirajoče. Ta tužna vest je globoko žalost porodila v srci vseh, ki so pokojnoga dobrega gospoda poznali. To pa zato, ar smo v pokojnom zgübili nesebičnoga dobrotnika, dejansko krščanskoga vernika, globoko izo-

braženoga profesora i vučenjaka, ki je vso svojo znanost porabo samo za to, da pomaga bližnjemi. Ne bilo nikše zadeve v Slov. Krajini, štero je že kak dete poznao, kama se je z očom vozo z Moškanjec, ki so pri nas lük tržili, ne bilo zadeve pri nas, da se pokojni ne bi zavzeo za njo iz celoga srca. On ne bio vozkosrčen, njegovo srce je bilo na široko odprto do vseh potreb Slov. Krajine. Vnogokrat je prišojk nam i razlagao našemi malomi človeki z očinskov lübeznostjov vse, ka je tomi v hasek služilo i njemi pomagao vse, ka li mogo. Navdüšeno so ga vsi pozdravljali, gda se je gde pokazao i tak pazljivo poslušali, kak da bi svojega očo poslušali.

Kak poslanec je postao agrarni minister i z mojav malenkostjov delao s tistov lübeznostjov za siromake, da dobijo zemlo po kršćanskoj ceni, štero je Kristuš zapovedao. Bila sva v agrarnom odbori, v ministerskom komiteji za rešenje agrara, mela borbe desno i levo, a lübezni do siromakov niti v najvećšoj nezahvalnosti od strani teh nesva zapüstila. Nesva zapüstila, ar ti, dragi Ivan, si stao trdno kak pečina v obrambi siromakov i s tvojov načelnostjov sva zmagala. Oča sirot ti v obilnosti plaća te borbe, v šterih si ostao siromak, gda bi lejko postao milijonar. Nikdar ne pozabim tvojega odločnoga stopaja v Zagrebi, kda si zagovoro proti velikašov velikoj zameri, stotine siromakov i njim dao zemlo kak pozvani sodnik.

Nikdar ne pozabim tvoje borbe v parlamenti, gde si kak sunce čisto zahtevao pravice slovenskomi kmeti.

Nikdar ne pozabim po telikih trüdaj i po telikajšem nesebičnom deli za dobrobit siromaškoga naroda tiste bridke plaće, štero ti je delio bivši režim, gda ti je sina zapro, v hiši vse razmetao, tebe šestokrat pred oblast prisilo, da se zagovarjaš ne za prestopke, nego za svojo nedužnost i lübezen do siromaškoga človeka.

Nikdar ne pozabim tvojih skuz, štere si točo na mojem prijatel'skom srci, gda si mi risao svojo brezmejno žalost v tistoj noći, štero si prebio na vulici poleg voze, kama so ti sina po krivici zaprli.

Nikdar ne pozabim tvoje bridkosti, štero si občüto, gda so te javno napadali tisti, štere si rešo iz blata prepasti i njim zasigurao lepo bodoćnost.

Nikdar ne pozabim, kak si poklekno pred mene, prijatela — dühovnika i proso njegov tolažilni blagoslov v tvojih teških borbaj.

Nikdar te ne pozabim, dragi Ivan, ki si podpirao s pisanjom i naročitejov naše Novine. Lübezen te je vodila, Lübezen naj ti bo plaćilo. To sam proso 8. maja pri svetoj meši, ki sam jo po tvojoj nagloj smrti taki za tebe darüvao.

V večnoj lübezni počivaj! Mi molimo za tebe, ti moli za nas, da zмага Kristuš na vsakom stopaji, na šterih si se ti borio. Z Bogom! Na se videnje nad zvezdami. Tvoj veren prijateo

Klekl Jožef.

KOMUNIZEM.

V Rusiji, v rdećoj Španiji i v Mehiki vlada komunizem. Mnogokrat čtemo po časopisih novice iz teh držav: versko preganjanje, rüšenje cerkvi, zatiranje siromaškoga naroda, klanje dühovščine, stradanje i lakota, strahovlada, itd. Čtemo nadele, kak se tüdi v druge države širi komunizem iz Rusije, kak komunisti pripravljajo revolucijo, kak komunisti katoličance po jednoj strani zovejo na pomoć, po drugoj je pa strašno preganjajo i kolejo; kak se v Španiji vojsküvleta dve stranki, edna kršćanska, druga pa komunistična; čtemo, kak se države branijo komunizma, kak sveti oča rimski papa zovejo vse kršćenike i vse lüdi v boj proti komunizmu, i sami znamo, ka se tüdi pri nas najdejo lüdje, ki bi nas radi osrećili s komunizmom.

Ne je zato čüдно, če se pri tom pitamo, kak je prav za prav s komunizmom i njegovim navukom.

Navuk komunizma.

Začetnik denešnjega komunizma je nemški židov i brezverec Karol Marks, ki je živo od l. 1818 do 1883. On je s svojim navukom i s svojimi knjigami začno komunistično gibanje, ki se je pomali razširilo v vse evropske države. Te navuke je Rus Lenin presado na rusko zemlo, tam l. 1917. proti konci svetovne bojne začno revolucijo, pripelao ž njov komuniste do oblasti i začno pripravlati z Rusije revolucijo po celom sveti. Po njegovej smrti se je polasto komunističe Rusije Stalin, ki ešče z vekšov okrutnostjov vlada nad ruskim ljudstvom i po celom sveti organizira komunistično revolucijo.

Kakši pa je navuk komunizma? Za navuk komunizma je v glaynom značilno pet stvari:

1. materijalizem i brezboštvo,
2. razredni boj,
3. svetovna revolucija,
4. socializacija gospodarstva i lüdi,
5. diktatura proletarijata i brezrazredna družba.

1. *Materijalizem i brezboštvo.* Ves svoj navuk gradi komunizem na velkoj zablodi, ka je na sveti samo „materija“, to se pravi, samo snov, tvor, nikaj dühovnoga ne, ne düše, ne dühovnoga življenja, tüdi Boga ne, ne posmrtnoga življenja, zato tüdi nikše odgovornosti pred Bogom ne. Zato pravimo, ka je komunizem materijalističen. Komunizem najbolje sovraži i preganja krščansko vero, posebno pa dühovnike, ki jo oznanjajo. Že Marks je izpovedao, da mora biti komunizem brezbožen, komunisti morajo vničiti vse, ka diši po veri. Vse dogajanje na sveti, tak je včio, je samo sad delovanja tvornih i gospodarskih sil. Vera je pa opij za ljudstvo, to se pravi, tisti čemer, ki siromaško ljudstvo vspava, da se tolaži s posmrtnim življenjom v nebesaj, na zemli pa mirno prenaša zatiranje kapitalistov.

2. *Razredni boj.* Vsa družba se čeduže bole cepi — tak vči komunizem — v dva razreda: v razred izkoriščevalcov i v razred izkoriščanih. Izkoriščani sloji se morajo združiti proti izkoriščevalcom, je premagati, je vničiti i ustanoviti „brezrazredno družbo“, kde ne bo ne ednoga ne drugoga razreda, ar bodo vsi sami delavci v službi družbe.

3. *Svetovna revolucija.* Te razredni boj se pa more uspešno spelati samo z revolucijov, s svetovnim nasilnim prevratom. Zato je komunizem revolucionarno gibanje, ki šče na krvavi način priti do oblasti i nasilno vničiti ves dozdejšnji družabni red. Po celom sveti ma organizirano svojo propagando, „Kominterno“, ki pripravlja revolucijo.

4. *Socializacija gospodarstva i lüdi.* Socializacija pomeni telko kak podržablenje. Komunizem bi odpravo lastnino kapitala i zemle, ves kapital, vse tovarne i vsa zemla bi postala last družbe, t. j. komunistične države. Družba naj vodi pridelavanje i izdelavanje vseh stvarnih dobrin i družba naj pridelke i izdelke porazdeluje med lüdi po potrebi. Poedini človek zgübi prayico, ravnati z zemlov ali s kakšim podjetjom kak s svojov lastninov. Vse to je v komuništičnoj državi last družbe.

Zvün toga pa šče komunizem socializirati tüdi lüdi. To se pravi: človek se mora popunoma podrediti družbi, družba je vse, poedini človek nikaj. Socializira naj se tüdi družina i družinsko življenje, družina naj se odpravi, deco naj vzgaja država, ne stariše, žena naj se sčista zvednači z možom.

5. *Diktatura proletarijata i brezrazredna družba.* Za izvedbo socializacije pa je v komunističnoj družbi potrebna „diktatura proletarijata“. Delavstvo, ki se zove tüdi „proletariat“, bi s silov zavladało i z močnov rokov pripelalo človeštvo v takše stanje, kde več ne bi bilo ne izkoriščevalcov i ne izkoriščanih, ne bi bilo nikšega zatiranja i razlike med razredi, vse bi bilo vseh, vsi bi bili vednakopravni, i tak bi si lüdje na zemli napravili svoja komunistična nebesa.

Zablode komunizma.

Pitajmo se najprle, ali ma komunizem kaj dobroga v sebi? Vsakša stvar, vsakša zmotnjava ma v sebi drobtinice, zrna istine. Tüdi komunizem ma zrna istine. Dobro je v njem to, ka se trüdi, ka bi se delavskomi razredi bolje godilo, ka bi se odpravile krivice, ki se godijo siromakom. A te zaistino upravičene zahteve komunizma, ki jih je tüdi krščanstvo vsikdar zagovarjalo i to v vnogo vekšoj meri, so samo zrnca, če je postavimo nasproti zmotnjam i zablodam komunizma.

1. Najvekša zabloda komunizma je njegov materijalizem i njegovo brezboštvo. Istina pa je, da je Bog, je posmrtno življenje i da so tüdi vse tiste dužnosti, ki iz te istine izvirajo.

2. Istina je, ka v denešnjoj družbi močnejši sloji izkoriščajo slabejše. Tüdi je istina, ka se morajo izkoriščani sloji združiti, a ne zato, ka močnejše vničijo, nego zato, ka dosegnejo svoje pravične zahteve. Ar človeča družba je kak telo, ki ma razne kotrige. Če edno kotrigo teli odsečemo, te celo telo trpi. Družba ma tüdi svoje kotrige: to so njeni sloji, stanovi i druge skupnosti. Kak ne bi moglo telo živeti, če bi na pr. roka štela vse druge kotrige vničiti i sama živeti, tak nemre tüdi družba živeti, če delavci vse druge sloje vničijo z razrednim bojom. Razredni boj je zato velka zabloda.

3. Šče vekša zabloda je svetovna revolucijá. Prava, zaistinska obnova človeče družbe se more zgraditi samo na istini, pravičnosti i lübezni, kak to oznanja Cerkev. ne pa na laži, sovraštvu i prelevanju krvi, kak dela to komunizem. Od znotra pride vsa hüdobija, iz človekove düše; zato trbe predvsem notrašnje düšno obnovo, štera se pa ne da spelati s silov i s krvavov revolucijov.

4. Komunizem vči odpravo zasebne lastnine i socializacijo. A nesreče i krivičnosti ne kriva zasebna lastnina, nego zloraba zasebne lastnine. Vsakši rajši dela svoje i za svoje, to ka je skupna, občinska last, to se vsikdar zanemarja. Če ne bi meo svojega, ga ne bi več veselilo delati. Delao bi samo te, kda bi ga što prisilo, zato je pa v komunističnoj državi vse življenje robsko i žandarsko. Tü je človek samo številka. Vse cdloča družba, to se pravi, nekaj samozvanih komunističnih diktatorov, vsi drügi so pa kak robi njim zročeni na mi-

lost i nemilost. A človek je ne rob, je slobodno bitje, ki ma svoj razum i slobodno volo.

5. To, ka komunizem vči od „brezrazredne družbe“ i od „nebes na zemli“, je gola laž. Prvič že zato, ar kak dugo bo človek na zemli, tak dugo bo trpljenje njegov neločlivi tovariš. Bedak je tisti, ki bi si mogeo misliti življenje brez trpljenja. Drugič pa tudi zato, ar vednakosti med ljudmi nikdar ne bo. To bi bilo proti njihovej naravi.

Brezrazredna družba je zato velka laž. Tudi je nemogoče, ka ne bi bilo izkoriščanja i krivičnosti tam, kde se je vničila vera i pregnao strah boži, kde so se odpravile krščanske jakosti pravičnosti, krotkosti i lübezni. Tam more biti samo sila i sovraštvo, kde je pa sovraštvo, tam je pekeo, ne nebesa.

Sadovi komunizma.

Da je vse to istina, nam svedoči zgodovina naših dni. Kama je segno komunizem, tam je zdigno revolucijo i napravo strašno klanje. To se je zgodilo i se šče godi v Rusiji, v Španiji i v Mehiki. V revoluciji je bio komunizem najbóle divji proti Bogi i njegovej Cerkvi: klao je duhovnike i redovnike, vničüvao cerkve i preganjao vse, ka je krščanskoga. Den za dnevom čtmo, ka se godi v Španiji.

V Rusiji, kde vlada komunizem že dvajsti let, zatirava te z vsemi silami vero i širi brezboštvo. Vse cerkve je porušo ali pa spremeno v druge namene. Duhovščino je skoro vso spoklao. Pomoro je na jezere i jezere delavcov, kmetov i izobražencov.

Pa vseedno komunizem v Rusiji svojega družabnoga načrta nemre spelati. Odpravo je zasebno lastnino z zakonom, dejansko jo pa mora dopuščati, ar ovači nemre naprej. Pokazali so se slabi sadovi socializacije. Kmetje več neščejo delati; zakaj bi za drugoga delao,

Papov odposlanec Pacelli pride v Budapešt, da odpre mednarodni euharistični kongres.

sam bi pa stradal? Zdaj pa zdaj, skoro vsakše leto, nastopi v Rusiji lakota. I to v Rusiji, polodelskoj državi. Zakaj? Odgovor je lehkí: kmetje neščejo delati, ar zemla ne več njihova.

Pa tudi delavci so jako nezadovolni. Njihovo življenje je vno go slabše, kak v drugih državah. Komunistični poglavarje je tolažijo, ka de v bodočnosti že bolše. A pokazalo se bô, ka je tudi to sleparija, kak so sleparije vse komunistične oblûbe. Prvle ali sledkar pride v takšoj državi kak je Rusija do revolucije, ne več proti kapitalizmu, nego proti komunizmu. Što more povedati, kakši bo konec vsega toga?

Pitamo se pa, kak je mogoče, da komunizem telko lûdi premami.

Povedali smo že, da ma komunizem v sebi zrna istine i s tem mami lûdi. Po pravici kaže komunizem na velke krivice, ki se godijo siromaškomi lûdstvi pod gospodstvom kapitalizma. Za tem pa sleparsko pravi: vničiti trbe ves dozdajšnji red! Preprosta reč „vse vničiti“ pa je jako zapeliva. Lehko je vničiti, težko je graditi. Lehko je vôro zdrobiti, težko jo je nazaj napraviti. Komunizem mami nadele lûdi z vnogimi lažmi i lažljivimi oblûbami. Pravi, ka bodo v komunističnoj državi vsi vednaki, vse bode last vseh. Vidli smo pa, kak je ta oblûba sleparska.

Ponüjena roka.

V zadnjem časi se dosta čuje i piše od „ponüjene roke“. Komunisti najmre ponüvlejo katoličancem roko kak znamenje prijateljstva. Ponüvlejo jo prej zato, ka bi vküper ž njimi bolšali položaj delavcov i se vküper ž njimi obranili fašizma.

Komunisti, najvekši sovražniki krščanstva, pa se ponüvlejo katoličancem za sküпно delo: jeli to sploh istina?

Je istina. Ponüvlejo pa se jim zato, ka bi je leži premamili, tak kak lisica, kda je zvala k sebi küre, ka bi je pojela:

Kurice stojte,

nič se ne bojte!

Tetka spokorna jemlje slovo...

„Ponüjena roka“ je komunistična sleparija. Krščanstvo i komunizem sta nezdrüžljiviva, kak sta nezdrüžljiviva svetlost i tmica. Mi smo dužni komunistom skazati lûbezen i prijateljstvo, ar so tudi oni naši bližnji, odvracati je posebno od njihove zablode i jim pokazati, ka samo v krščanstvi najde človek tudi na tom syeti svojo srečo. Njihov navuk pa moramo sovražiti, ar je bloden i zmoten. Cerkev je vsakše sodelovanje s komunizmom prepovedala.

I to naj bo tudi sklepna reč od komunizma: komunizem je strašna i pogibelna zabloda, proti šteroj se moramo postaviti z vsemi silami. Lübiti pa moramo lûdi, ki so v komunizem zapelani i jih rešiti iz njihove zablode.

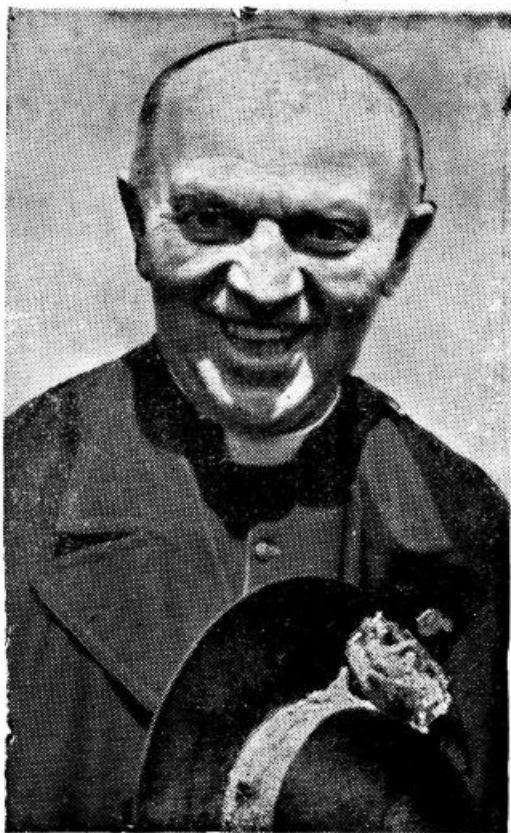

LAŽ I ISTINA.

Laž je postala trūdna od neprestanoga boja z istinov. Sklenola je, ka se je reši ednok za vsikdar. Postavi se vsa oborožena na pot, po šteroj je mela priti istina i jo pozove na odločilen boj. Dugi je bio boj. Istina se je branila pošteno i vitežko. Laž pa je uporabila vse mogoče sleparije i zahrbtnosti. Končno je istina bila premagana, spadnola je nakla vsa raztrgana, krvava i bleđa i ne pokazala već življenja v sebi. Laž je bila zmage jako vesela. Mislila je, da bo zdaj

Kardinal Verdier,

pariški nadškof, ki so na euharističkom kongresi v Budapešti sv. mešo služili za deco, med šterov se je 130 jezero dece prečistilo. Te nadpastir so v Parizi postavili gor 104 cerkev v delavskih okrajaj i tak agitacijo komunistov zavrli. Sami ido med delavce i njim šalivo pravijo: glejte, jaz sem tudi rdeči kak vi — oblečeni so najmre v rdečo kardinalsko obleko — i tem idejo vu vsakom pogledi na roko i tak neštete nazaj pridobijo za Kristuša. Gđa so se pelali na kongres, so jih v Ljubljani slovesno sprejeli zastopniki naše civilne i cerkvene oblasti.

svet v njenoj oblasti. Zapovedala je svojim hlapcom, da skopajo jama i istino zakopajo.

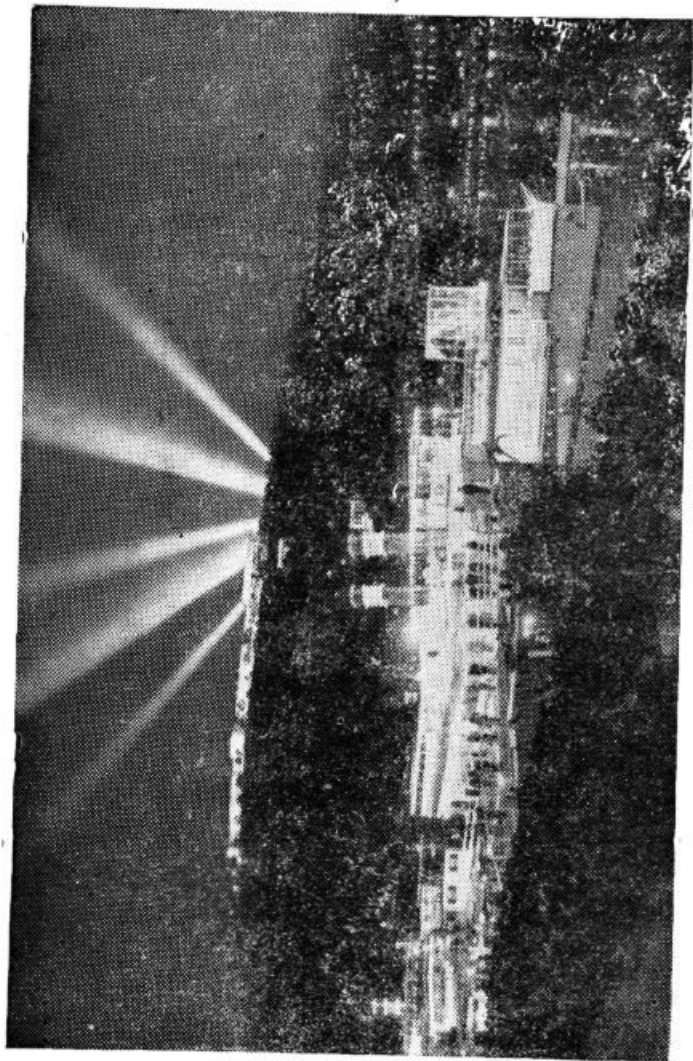
Minolo je nekaj dni. Laž je nanek pot po tistom kraji, kdej se je vršo boj. Z veseljom je gledala okoli, ka bi spoznala mesto, kde je bila njena sovražnica zakopana. Na svoje velko začudenje je pa vidla, kak ide istina iz zemle šče lepša i svetlejša kak prve.

„Kak je to mogoče?“ pravi laž. „Ali sem ti nej vzela življenja?“

„Motiš se“, odgovori istina, „moreš me preganjati i raniti, vmo-riti pa nikdar.“

JAMICI NA LICAJ.

Angel z nebes je leto nad zemlov i vido dete, kak je spalo v senci ednoga dreva. — „Kak lepo dete!“ si poguči angeo. „Tak je lepo, kak če bi bilo z nebes.“ — Stopi k deteti i se dotekne njegovoga obraza, ka bi se prepričao, jeli resan to lepo stvorenje iz mesa i krvi. Položo je svojiva prsta na lice na vsakši kraj ednoga, nato pa povedao: „Za-

Razsvetlava pri nočnoj procesiji na Donavi pri mednarodnom euharističnom kongresi v Budapešti.

istino, to dete je človeče stvorenje!“ I odleto je v nebesa, dete pa je spalo naprej. Na lici deteta pa sta ostali dve jamici, tam, kde se ga je angel dotekno s svojimi prsti. — Vidite, draga deca, zato mate na lica j dve lepivi jamici, kda se smejete! Zato vas te mi tak radi gledamo, da bi vidli tistivi dve jamici, šterivi vam je angeo napravo.

KAMEN.

Siromak je šou k bogatci i ga proso za milošćino. Bogatec njemi ne dao nikaj.

Siromak pa ne šteo ođiti. Bogatec se je razčemero, vzeo kamen i ga lūčo v siromaka. Siromak je kamen pobrao, ga djao v žep i si pogučao :

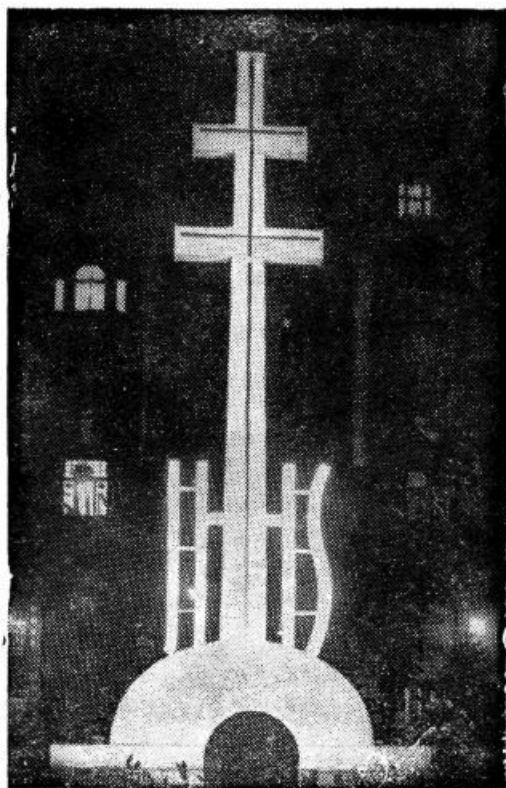
„Te kamen bom noso v žepi, dokeč ne pride čas, ka ga vržem nazaj v bogatca.“

I te čas je prišeo.

Bogatec je oropao i bujo človeka i zato so njemi vzeli vso njegovo vrednost. Tisti den, kda so ga pelali v vozo, je bio na cesti tūdi siromak. Stopi naprej, vzeme z žepa kamen i že zamajne z rokov. Pa se šće v tistom hipi premisli, pūsti nakla kamen i pravi :

„Zakaj sam ga telko časa noso? Za nindri nikaj: kda je bio on bogat i mogočen, sam se ga bojao; zdaj se mi pa mili.“

Leon Tolstoj.

Razsvetlen križ pri euharističnom kongresi v Budapešti, šteroga je nosila ladja pri nočnoj procesiji na Donavi.

KOBILJE.

Pred letami so Novine prinašale popis naših far. Spodoben popis bo naslednji članek od Kobilja i deloma tudi od Motvarjevcev. Najprele zgodovinski deo.

16. avgusta 1271. je madžarski kralj Štefan V. podaril Sydoni, sini Sydona (de villa Mylec) večje posestvo kak darilo, ar je kralj v boji osebno pomagal. Med drugim je dobo od kralja: „zemlja v Zalaški županiji, nazvano Kobilje, gde je cerkev sv. Martina“. Teda že l. 1271. je stala v Kobilji cerkev sv. Martina.

23. novembra 1338. je Lukač iz resneške (Resznek) družine odal svoj delež kobiljanske posesti Sidoni iz Mileje (Mylec) za 25 mark. Tak, da je zdaj celo Kobilje bilo v posesti toga. V toj listini, gde je to zapisano, je tudi opomba, da v Kobilji stoji *zidana cerkev sv. Martina*.

Madžarski kralj Sigismund pa je 1. septembra 1391. kobiljansko (najbrž samo tisti deo, ki leži proti Motvarjevcom) i motvarjevsko zemljišče podaril sini palatini Széchy Mikloša. Zato so od tistoga časa Motvarjevci madžarsko zvejo Szécsi-Szentlászló.

Od l. 1381. je Kobilje (deloma) prišlo v last dolnjelendavskih Banfijov, ki so pa l. 1644. izumrli. Za Banfiji je prišlo kobiljansko zemljišče v last grofov Eszterházyjev, ki so je posedali tak dolgo, dokeč je ne zdaj v Jugoslaviji prišlo do agrarne reforme i gda je večina zemljišča na kobiljanskem ozemlju i v bližini kupila imovinska občina Križevci na Hrvatskom. Log pa dnes izkorišča d. d. Našička.

Pred törskimi bojnama je bilo v lepoj dolini kre Kobiljanskoga potoka i na sosednih brežčkah pa bregaj več malih vesnic, od šterih so ostala samo imena. Ne bregi nedaleč od poti, ki pela v Dobrovnik, je stala cerkev sv. Martina. To je cerkev, ki je omenjena že l. 1271. Poleg nje je bil samostan i skoro gotovo tudi še več drugih hiš. Zvün *Sv. Martina i Kobilja* so bile še male vesničke *Mali vrh*, na breščeki pri zdajšnji madžarski meji, nadale Čertég i Čoberve pa *Gornji i Dolnji Lakoš*. Na bregi dnesden zvanom Sv. Martin, gde je stala nekdašnja cerkev i samostan, stoji zdaj mala kapelica. V bližini te kapelice je najti sledi porušenoga zidovja.

Nekdašnja fara Sv. Martina v Kobilji.

(1271. do približno 1600.)

Kak je zapisano v staroj listini, je v Kobilji stala cerkev sv. Martina že l. 1271. L. 1338. je celo pōsebi omenjeno, da je cerkev sv. Martina v Kobilji zidana. Lehko mirno trdimo, da je bilo Kobilje že v tom časi svoja samostojna fara, ki se je zvala „*Sv. Martin v Kobilji*“. Da je tomi tak, bomo vidili iz naslednjega.

L. 1501. so bile popisane vse fare v zagrebečkoj nadškofiji. Dolnji deo Slovenske Krajine je bil v tom časi pod zagrebečkov nadškofijov. Med prekmurskimi farami je zapisano tudi Kobilje kak svoja fara. Ešče celo več. Ime kobiljanskoga plebanaša je tudi zapisano. Zvao se je *Mihael* (Michael, plebanus de Kebele). — Iz toga sledi, da je brez vsake dvojbe bila v Kobilji negda fara. Kda je ta

fara nastanola? Več sto let pred l. 1501. L. 1334. najmre so tudi bile popisane vse prekmurske fare, ki so spadale pod Zagreb. Dve med njimi se zove ta Sv. Martin. Obe sta za törskih časov preminole. Če pomislimo, da je toga leta (1334.) i ešče prle (l. 1271.) stala v Kobilji velka zidana cerkev Sv. Martina, ki jo celo kraljevske listine omenjajo, te je zagotovo edna fará iz l. 1334. pod imenom Sv. Martin mišlena fara „Sv. Martin v Kobilji“, ki pa je zapisana samo kak Sv. Martin, ar so vse te fare zapisane i nazvane samo po svojem cerkvenom patroni i je te vsakši znao, da je to Sv. Martin v Kobilji kak na primer ešče dnesden tak zovemo Sv. Bedenik (ne da bi pravili v Kančovcaj) ali Sv. Sebeščan (brezi v Pečarovcaj). Po zdajšnjem znanji bi mi pravili, da je v Kobilji bila fara že l. 1271. Ta fara je bila okoli l. 1600. od Törkov vničena. Spomin na cerkev Sv. Martina na bregi i na samostan pa šče dnesden živi med lüdstvom. Lüdstvo od toga etak pripovíдавle:

Nekda sveta je bio na bregi pri Sv. Martini velki klošter i cerkev, ki sta za törskoga vremena preminola. Dosta dragocenih cerkvenih reči je bilo v tistoj cerkvi. Če bi mi mogli zdaj tisto najti, bi naša cerkev bogata bila. V klošterskom stüdenci so skriti zvonovi od tiste cerkve. Skrili so jih, da je Törki ne bi odpelali. Šče dnes so tü skriti. I na vsako sedmo leto na sveto noč, kda je podigavanje pri pounočnici v Kobilji (v Kobilji je najmre vsako leto pounočnica), je mogoče čüti krasno naravnoč nebesko zvonjenje teh zvonov. Lüdje pravijo: „Tak lipou zvonijo, da je to ne mogoče povedati.“ Pred nekaj deset letami so zaistino tam kopali — lekar so tam iskali te zvonove — i so odkopali dosta mrtvečih kosti. Najbrž so naleteli na grobišče — ali na samostansko grobnico.

Nikaj nenavadnoga je ne, če šteri starejši Kobiljančar pripovíдавle, da se je tomi i tomi ponoči, kda je šo tam mimo, „*skažüvao barat*“ i je ves v strahi komaj domou prišeo. I lüdstvo dale pripovíдавle: Tej „*baratje*“ so meli mlin na Bükovničkom potoki pri Strehovskom Sv. Vidi. I zaistino, če idete gledat, lahko šče dnes najdete več metrov visike nasipe, ki so bili napravljeni, da se je pred njimi voda zbirala. V potoki samom je tüdi mogoče zaslediti zidane ostanke, na šterih je stao mlin. Malo više proti Strehovskom vrhi vam strehovski lüdje radi pokažejo zdravilni stüdenec, ki so ga — tak pravijo — že baratje vporabljali. Skoro gotovo je, da se je za vremena teh baratov začnolo češčenje sv. Vida na tom kraji, kde je vsako leto na Vidov den (14. jun.) proščenje i prilüblena boža pot. Pred sto letami (1828.) piše domači zgodovinar (Košič-Čaplovič) od toga kraja sledeče:

V Strehovcaj je v nekšem logi *leseni križ* (zdaj stoji tam cerkvica sv. Vida približno pred 30 leti postavljena — renovirana). Poleg njega (križa) je stüdenec z najboušov vodov. Na den sv. Vida prihaja sem vnožina romarov. Kantor zaspevle nekaj cerkvenih pesmi, nato pa kühajo, pečejo, odavlejo krüh, pogače i žganico.

Glavno pa je, da si romarje umijejo v imenüvanom stüdenci sv. Vida oči, obraz ali pa tüdi celo glavo. Trdno so osvedočeni, da

jih več nedo bolele ne oči, obraz, ne glava. Ženske tam na grmovji nihavlejo svoje naglavne robce, dekle pa pántlike za kite . . . i. t. d.

Zanimivo bi bilo znati, šteri redovniki so bili v samostani pri Sv. Martini v Kobilji. Eden zgodovinar je zapisao, da so bili to *kapucinarje*. Drugi pravijo, da je bio tū *frančiškanski red*. To je verjetno, ar so *frančiškani* bili tūdi v Dolnjoj Lendavi i so v 16. stoletji vodili dušnopastirstvo skoro po vsoj zapadnoj Zalskoj županiji. Nešterni Madžari bi radi bili, da bi bio tū madžarski red *pavlincl*. Pa to nede držalo, ar je bio pavlinski red komaj te nastavljeni, kda so redovniki že bili pri Sv. Martini v Kobilji. Ali so bili kobiljanski redovniki „*benediktinci*“ ali pa kakši *viteški red*, na primer *bratje božega groba* (na Cankovi), *templari* (v Soboti, pri Gradi, v Seli) kak v gornjem deli Slovenske Krajine, se ne ve.

Cerkev sv. Martina v Kobilji.

Najbola žalostna doba za kobiljansko zgodovino je törsko gospodstvo i verske zmešnjave v 16. i 17. stoletji. V začetki 17. stoletja je bilo Kobilje skoro ščista vničeno. Betlen Gabor, erdelski knez i zaščitnik kalvinske vere se je spuntao proti katoličanskomi casari Ferdinandi II. Betlen Gabor se je trüdo, da bi na Madžarskom katoličansko vero vničo i vpelao kalvinsko. Ar je pa Krištof Bánfi, gospodar dolnjelendavskoga veleposestva, k šteromi je pripadalo tūdi Kobilje, brano kalvinskim pastorom, da bi njegove kmete-podložnike

pridobili za kalvinizem, je Betlen Gabor ščista izropao i požgao nešterne Banfijove vesi, med šterim je bilo tudi Kobilje. Ne je točno znano, šteri je več škode včino prebivalstvu Kobilja i sosidnim vesem, ali Törki ali Betlen Gabor. Samo to je znano, da so številne vesnice ob Kobiljanskem potoki bile docela vničene i porušene, cerkev sv. Martina i samostan sta preminola i sta se ne več zdignola iz razvalin. Prebivalstvo se je zavolo vnoгих bojnih morij skrajno razredčilo. Fara v Kobilji je bila vničena. Nekda cvetoča pokrajina je bila opustošena i püsta, skoro brez lüstva. Morebiti je tü potrebno iskati vzrokov, zakaj so se v 18. stoletji ali že nekelko prle i sledkar pojavili v Kobilji kolonisti,

Kapelica, ki stoji na bregi Sv. Martina v Kobilji, kde je nekda stala zidana cerkev i samostan.

(Pred kapelicov ležijo naši akademiki.)

ki so se morali se preseliti iz slovenskih krajov prek Müre, kak šče zdaj svedočijo imena, na primer: Uljančič, Korošec, Gašparič, Orban itd.

Med vesjov Kobilje i južno-zahodnom bregi je takzvano „törsko pokopališče“ (töröktemető), šteroga nastanek si ljudsko izročilo različno tolmači. Na vsakši način pa je to törsko pokopališče iz vremena törskih bojn, bodisi, da so tü pokopani samo Törki, ki so bili od ljudstva vmorjeni, ali pa da so tü zakopani vsi, ki so v törskih bojnaj spadnoli. Lüdska domišlija zna povedati od törške vojaške opreme, orožja i od velikanskih okostnjakov, ki so zakopani v tom pokopališči.

Kobilje v Bogojino v faro do l. 1839.

Po törskih bojnaj i ropanji je bilo Kobilje v gospodarskom pogledi ščista vničeno. Prebivalstvo, ki ga skoro ne bilo, je ne moglo obnoviti svoje fare. Zato se je kak slovenski kraj priključilo k najbližnji slovenski fari — to je v Bogojino, kama so hodili k meši po bližnji peškoj poti skoz loga v smeri proti Bükovnici i Strehovcam. Šče dnes kažejo to pot. Kobilje je bilo v Bogojino v faro do l. 1839.

Zvünešnje lice se je po Törskih bojnaj kre Kobiljanskoga potoka docela spremenilo. V kakšem siromaštvu i pomenkanji je živelo tü lüdstvo, spoznamo iz toga, da so verniki ne mogli obnoviti nekdašnje lepe cerkve i samostana, nego so l. 1755. iz darov, ki so je med seov nabrali, postavili na tom mestu, kak šče dnesden stoji cerkev — ne več na bregi — *zasilno malo siromaško cerkvico iz lesa*. Pa verska gorečnost i mirnejši časi sta poskrbela, da so si kobiljanski verniki l. 1814. postavili novo cerkev iz opeke i kamna (ex duris materialibus, Visitatio 1830.). Ta cerkev je mela stolp i koruš (dile). Ne je pa bila posvečena, nego samo blagoslovljena na čast negdašnjemi patroni — Sv. Martini. V njoj je bio eden oltar. Segeštije ne bilo. Cerkev je mela tüdi härmonij i leseno predganco. Stolp je bio zidani i iz njega sta razlevala svoj glas vse do okolišnjih bregov dva zvona; eden je bio posvečeni na čast Sv. Martini, drügi na čast sv. Roki, stranskomi patroni kobiljanske cerkve. V toj cerkvici, ki je tüdi ne bila velka, so se zbirali Kobiljančarje k službi božoj približno desetkrat na leto več kak sto let.

V Dobrovnik v faro.

L. 1839. so Kobilje zavolo bližine i da bi slovenski kraj pomadžarili — prikapčili v te že madžarsko faro v Dobrovnik, gde je šče dnes. (Dobrovnik je nekda bio slovenski. Vr.)

Po bojni so Kobiljančarje sklenoli, da si postavijo novo, zadosta prostorno cerkev, ki bi tüdi odgovarjala, če bi Kobilje dobilo kda svojega dühovnika. Zdajšnja cerkev je bila dogotovljena l. 1926. Ma dva oltara i vso potrebno cerkveno opremo.

Kobiljanska podružna cerkev ma pravice kak niedna drüga podružnica v Slovenskoj Krajini ne. Ma najmre večkrat na leto stalne službe bože i to štiri proščenja: 1. *nedela Dobroga pastira* (2. nedela po vüzmi), 2. sv. *Anton*, 3. sv. *Rok*, ki sta stranskiva patrona cerkve i 4. sv. *Martin*, ki je glavni patron. Zvün toga je v Kobilji molba Najsv. Oltarskoga svestva 18. dec. To je od l. 1839. Prle je na te den bila molba v Dobrovniki. Že od nekda je v Kobilji *pounočnica*, ka je velka posebnost, če pomislimo, da je to ne farna cerkev. Stalne službe bože so šče na Štefanje (26. dec.), na vüzemski i risaoski pondelek.

Vse to so kobiljanske pravice že od negda, iz časov, gda so šče v Bogojino v faro bili. Vsa štiri proščenja majo najbrž svoj začetek v tistih časaj, gda je Kobilje bila samostojna fara i so ta proščenja bila farna proščenja njihove cerkve sv. Martina na bregi i gda so cerkveni deo proščenja opravljali kobiljanski „*baratje*“. K tomi mišljenji nas nagible okolnost, da so ta proščenja ob takših svetniških godo-

vih, šterih češčenje so v prvoj vrsti redovniki razširjali. Tudi je potrebno omeniti, da je bilo Kobilje negda *boža pot*. Posebno na proščenje sv. Martina so romarje zdelečega prihajali i deloma pridejo šče dnes. Brez dvojbe se je to začnolo pri nekdašnjoj cerkvi sv. Martina na bregi.

Pred tremi letami (v jeseni 1936.) pa je Kobilje na prošnjo dobilo od višiša cerkvene oblasti dovoljenje, da je v kobiljanskoj cerkvi — v začetki vsako drugo nedelo, nato pa vsako nedelo — sv. meša. Tudi se je istočasno pri vseh vernikaj porodila žela, da bi Kobilje dobilo svojega duhovnika — ekspozita.

Prošnja Kobiljančarov po svojem duhovniku je bila spunjena, kda je višiša cerkvena oblast 1. okt. 1938. nastavila v Kobilji kaplana — ekspozita. Vsi verniki so ga z velikim veseljem i slavnostjov sprijali (Novine 16. okt. 1938.). Po več kak 300 letaj je na te način bila obnovljena nekdašnja kobiljanska fara sv. Martina, ki je za tórskih časov tak nesrečno propadnola.

Kobilje — dnes.

Po zadnjem državnem ljudskom štetji je bilo v Kobilji 1003 prebivalcov, 226 domov, 202 posestnikov, 20 kočarov i 4 najemniki (rendašje). To skoro v celoti šče zdaj drži. Lüdje so kmetje, ki njim pole ne davle zadosta za vse živlenske potreboče, zato si vnogi iščejo zaslůžka po sveti. Domača šmarnica, ki tů raste, ne prinaša nikši ali mali dohodek v penezaj, nego tůpatam v preobilnoj meri izpita lűdem škodi, kak gde indri. V vesi sta dva mlina na vodi, edna židovska opekarna brez haska, ar se v njoj ne dela cigeo. Najti je več stolarov, čevlarov pa skoro nega. Pred dobrimi petnajstimi letami je šče bila najbole razširjena domača obrt *lončarstvo*, vej je bio skoro pri vsakšoj hiži lončar. Kda je pa bio vpelani visiki obrtni davek, je izdelavanje lončarskih izdelkov henjalo. Samo dva ali trije lončarje so šče v vesi. S strokovno izšolanimi lončari i z organizacijov oda je se dalo lončarstvo poživiti i podignoti, ar so dani pogoji za to.

Značilnost za Kobilje so *drvarje* — *šumski delavci*. Vsakši moški je takrekoč tudi dober tesar. Že od nekda so hodili v skůpinaj kak šumski delavci na Madžarsko sekat loge. Po nastanki Jugoslavije pa po našoj državi. To je bio tudi jako dober zaslůžek do začetka gospodarske stiske. Kajti tesarškoga dela so vajeni i njim je težko najti primere. Po sto do dvesto i šče več moškov je letno zaposlenih po logaj. Pravijo, da so tesarško obrt prinesli v Kobilje nekdašnji kolonisti. To bo menda držalo. Od teh so se navčili šče drůgi.

Glavna prosvetna ustanova v Kobilji je trorzredna ljudska šola, ustanovljena l. 1893. Drůštva so: gasilsko, prosvetno i selekcijsko.

Kraj Kobilje je sam na sebi lepi i ves čista i se v tom pogledi že na zvůna loči od madžarskih vesnic: „Krasna lega, lepa okolica, bistri potok, ki po velkom deževji prestopi svoje bregove i preplavlja okolišnje njive i travnike — so pogoji, da dozday nepoznana ves postane važna tujskoprometna točka“. Tak piše od Kobilja krajevni leksikon dravske banovine.

Posebno poglavje so narodnostne razmere v Kobilji.

Kobilje je ves na slovensko-madžarskoj narodnoj meji. Od treh strani so sosidne vesnice madžarske. Zato je pred prevratom bila za Kobilje vekša nevarnost, da se počasi pomadžari. To tem bole, ar je madžarska politika jako delala na to. Dejstvo, da se je l. 1839. Kobilje pridružilo k madžarskoj fari v Dobrovniki, je telko pomenilo, da mora vsakši Slovenec iz Kobilja znati tudi madžarski, ar inači nemre poslušati predge, ne v cerkvi spevati i moliti z drugimi.

L. 1893. je bila v Kobilji nastavljena šola, po šteroj je država najbole širila madžarizacijo. V toj šoli se je niti veronavuk ne včio

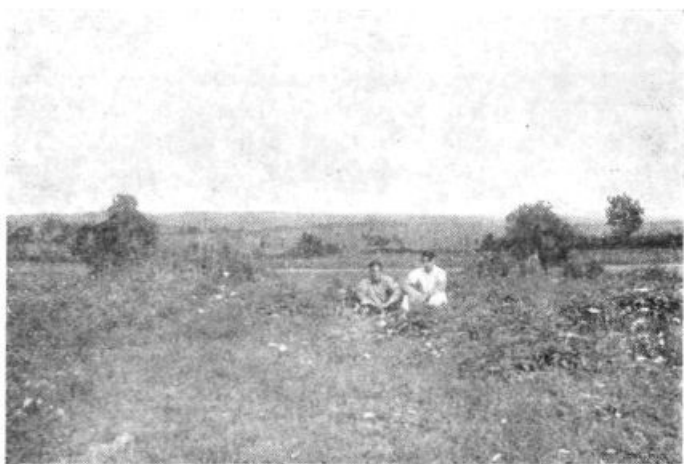
Cerkvica sv. Vida v Strehovcaj; na
god sv. Vida (14. jun.) je tu vsako
leto prošenje.

v maternom slovenskom jeziki kak po drugih prekmurskih šolaj. Tudi madžarski *otročki vrtec* je bio nastavljen med drugim zato, da navaja deco k madžarskomu duhi.

Kak pri fari v Dobrovniki, tak je tudi pri podržnici v slovenskom Kobilji bio cerkveni jezik madžarski, čeravno so bili vsi verniki Slovenci. Tu so Slovenci madžarsko molili, i spevali, tu se je Slovencom boža reč glasila v madžarskom jeziki. Vseedno pa je ljudstvo popolnoma občuvalo svoj slovenski jezik i slovenski značaj. Samo narodna zavest je postalá bole topa, ka je bilo opaziti po prevrati skoro

do dnes. To je med drugim zrok, da si je ljudstvo včasih po bojni ne znalo *poiskati i zahtevati svoje slovenske pravice v svoji cerkvi*. Tak, da je v Kobilji bila madžarska predga vse do približno l. 1934. Slovensko cerkveno spevanje je bilo vpelano namesto madžarskoga leta 1936. i na konci l. 1937. se je po zapovedi višje cerkvene oblasti začnolо slovensko spevanje pri sprevodi, v kelko je to pri nas v navadi. Kakpa, v zadnjem časi so vse te nepravilnosti preminole. Z mladincov, ki je hodila v šolo po bojni, raste novi slovenski rod, pri šterom nega več najti sledi madžarskoga vpliva i ki bo vekši i bouši v poštivanji svojega maternoga jezika i v slovenskoj narodnoj zavesti — kak je bio starejši rod, šteri je pod žmečavov težkih razmer tūpatam popūsto i postao v tom pogledi deloma brezčūten.

Zavolo svoje lege i odtrganosti od ostalih slovenskih vesi se je sčasoma v Kobilji *razvio poseben govor*, ki se pō svojem naglasi i po nešternih značilnih rečaj včasih lahko spozna. Vnoge madžarske reči so vpletene v slovenske stavke, ar je ne bilo nikše slovenske vretine, z šterov bi se rečni kinč lūstva bogato. Redke slovenske knige so zablodile pred bojnov v Kobilje, šola je itak bila madžarska, sosidni najbližanji prebivalci ravnotak Madžari. Pa tūdi v tom pogledi po bojni preminjavle te razloček i se zaravnjavle s kniževnim jezikom i našim narečjom.

Slika predstavlja tisti del cerkvenega posestva v Motvarjevcaj, kde so razvaline nekdašnje cerkve sv. Ladislava. Pod grmovjom so zidni ostanki fundamenta.

Sv. Ladislav v Motvarjevcaj.

Kda je že govor od samostana i fare v Kobilji, je prav, če v toj zvezi omenimo Motvarjevce. Severno od Kobilja, dobre pou vōre peški, je dnes kalvinska ves Motvarjevci, ki se madžarski zove *Sv. Ladislav* (Szentlászló). Na jūžnoj strani vesi, v šteroj je samo nekaj deset katoličanov, je vekše rim.-kat. cerkveno posestvo. Na tom po-

sestvi se nahajajo — na nekaj metrov visikom breščeki — lepo vidne razvaline vekše cerkvene stavbe. Če spitavlete lüdi, ka je tam bilo, vam povejo: „Tü je bila katoličanska cerkev, ki so jo Törki razrüşili.“ Pot, ki vodi iz vesi do teh razvalin, se zove „cerkvena pot“ (egyházi ucca). To pa zato, ar je ta pot vodila nekda do cerkve i kre nje so bile hiše. V tistom časi je ležala ves bole v tom kraji, sledkar pa so se začnoli naseljavati bole proti sevri. Zaistino, vsakšega je zanimalo, ki je vido te razvaline, ka je pravzaprav tü bilo negda. Ali je bilo to posestvo v zvezi s kobiljanskim samostanom ali ne, se nemre nikaj točnoga povedati. Samó edno je gotovo. L. 1501. je bila blüzi Kobilja fara „Sv. Ladislav“, gde je bio plebanoš Jurij (Georgius, plebanus ad S. Ladislaum). Teda bo le istina, ka lüdje pripovidavlejo, da je bila negda tü katoličanska cerkev, od štere so do dnes ostali samo spodnji ostanki zida.

* * *

Tak vidimo iz zgornjega članka, da je bilo nekda ob Kobiljanskem potoki, gde dnes kalvinstvo širi svoj slab vpliv i gde je zadošta velka verska mlačnost i moralna pokvarjenost — da je bilo tü nekda cvetoče versko življenje, bile sta tü dve fari, od šterih dnes najdemo samo sledove.

Törske bojne so vničile ves te kraj, več malih vesnic je bilo spožganih i sporoblenih, lüdje pa spoklani ali v robstvo odpelani. Ostalo je samo siromaštvo i tüdi pokvarjenost, ki se je komaj po sto letaj ozdravilo.

— iz —

PREKOSNICE.

Prleški stric jej blekovo žüpo.

Pride v oštarijo prleški stric pa pita, ka majo za jesti. Kelnarca njemi načte vsefele dobrote. Strici se vse vidi, samo predrago njemi odi vsvküp.

„Kaj faléšoga ali, kaj falešoga.“ Stric je skopi. Kelnarca njemi ponüdiž blekovo žüpo za dva dinara. Zaj pá stric nevej, ka je tou, stric je butasti tüdi.

Razložijo njemi z velkov težavov, ka je tou govenski blek, na rezance narezani pa na žüpi sküjani.

Te pa hajd, esi ž njim. „Krüj?“ „Sen soboj prnesa!“ „Kaj ali za piti?“ „Še nevénkaj bi, ali!“

S ten potegne z žepa štrüco čarnoga pekovskega krüja, pa začne; kda je pou žüpe pa pou veklna pojo, se njemi je protipostavilo. Naročo si je frtao žganice, štere je pou na düšek vö spio.

Za tejn je dele jo pa püo, z zadnjim faláčkom krüja je sklečiko vöobrisao, drobtinje lipou spobrao po stoli pa pojo. Ka se plača, se naj pojej . . .

Na tou zazové kelnarco pa vrédi plača. Pou dinara bi jako rad pri žüpi dolshandlao, pa se njemi nej posrečilo.

„Te pa naj je ali dvö dinöra tota žüpa, sej je ali dobra bila. Samo dere te mi ali drgöč dali žüpo bleke, mi smrdečo ali ekstran dajte, ka mo si ali sön kcoj meša, kéko bou ali htea!“

SLINAVKA I PARKLEVKA.

Po raznih nesrečah, kak povodni, metelica, nas je leta 1937. v jesen obiskala ešče edna velka nevolja, kuga slinavka i parklevka. Z nevoljov smo se je prek zime komaj na sprotoletje rešili. Komaj smo si malo odejnoli, komaj smo dočakali senja i sloboden promet z živinov, že nas je kak grom iz vedrine zagreznola novica, ka se je že ponovič pojavila slinavka pri Lendavi. No zdaj v resnešoj obliki, v vekšem obsegi i z menšimi izgledi na skorajšnji konec.

Prvič je prinešena k nam, kak je dognano, iz Francije po sezonskoj delavki, doma se je razširila po rodi i po domačem zakotnom vrači. Drugič je pa bržčas prišla ob povodni potom preplavljenih pašnikov obojestransko državne meje pri Lendavi.

Slinavka i parklevka je jako nevarna, poprijetna — kūžna živinska bolezen, štera se poprime goveda, koze, ovce i svinje, včasi jo tudi deca dobi, či piše mleko betežnih krav. Ar je to nevarna živinska kuga, za volo štere trpi naš kmet neizmerno gospodarsko škodo, je potrebno, naj se od nje nekaj pove. Tak de se vsakši živinorejec znao čuvati i s svojim sodelovanjem pomoči oblasti zatirati to kūgo, či se gde zapazi.

Na bit te strašne kūge je že z samim imenom pokazano, to je slini se betežna stvar i parkli jo bolijo. Najlezej je opazimo na gobci i na parklih. Tak smo že ništerna znamenja povedali, po šterih se kūga z lejka prepozna; druga takša znamenja so pa sledeča: živina je tužna, žalostna, mršava, neješča i težko preživle. Z gobca se njoj cedi tenka svetla slina, zmes se tudi v vekšoj vnožini zlije iz gobca. Gospodar navadno vsa ta znamenja naednok niti neopazi, ne vzeme pa tudi v pamet trešlike, štera je prvi glasnik kūge pri živini. Od dneva, ka stvar zgrabi klico betega pa do dneva, ka se prva znamenja betega pokažejo, mine navadno več dni, včasih do sedem. Koža na svitki i med šparklami je vroča i rdeča, otečena i jako občutljiva, ravnotak tudi na gobci.

Za dva tri dni potom se pokažejo meheri razne velikosti na gobci, v gobci, na jeziki i nebi. Ništerni so velki kak kokošje jajce. Sledi razpočijo i na njuvom mesti nastanejo rane precu globoke z kašastov krastov — prevlekov. Zdaj so tudi bolečine strašno velke, živina težko ali nikak ne jej, zato slabi, mlejko pri kravaj presejne, za rabo je pa tudi ne.

Dozdaj se samo izpira z raznimi razkūževalnimi sredstvi, te rane najhitrej zarastejo. Žmeče je z ranicami na svitki i med šparklami, šteri pridejo z vsov nesnagov ino vlagov v dotiko, zato se tam rado gnoji, posebno med šparklami, tak, ka se začajo zūvati. Posebno nevarno je to pri težkoj krmlenoj živini pa pri veliki bikaj. Či do toga pride, je dostakrat bogše pravočasno zaklati takše živinče, kak čakati, dokeč povsema oslabi. Pri svinjaj ravno tak vidimo spremembe, samo ne tak nevarne, tudi tū se zūvlejo dostakrat šparkli, tak, ka svinje po kolinaj hodijo, i rade ležijo. Dozdaj smo ne meli prilike viditi jako nevarno betežne svinje, mali prasci pa dosta netožijo, hodijo

po kolinaj i vendar radi jejo i okoli hodijo po dvorišči. Tok boleznj pri ovcaj i kozaj, ar jih nemamo, nas ne zanima.

Klice-virus te nevarne živinske küge se nahajajo vu vsej delih tela i njenih tvorb. Tak pri kravi v mleki, v blati i vodi. Zato je tüdi jasno, zakaj se tak zlejka oküži zdrava živina. tüdi te, gda sploj ne pride v dotiko z betežnov. Posebno lejka je oküžba tam, gde dosta mare stalno hodi vküp, kak n. pr. na paši, na senji. V kraji, gde majo sküpnje pašnike, kama hodi živina na pašo, se küga naglo razširi, ar je oküžba lejka. Ravno tak na senji, či samo edno betežno marše pride, je nevarnost tü, ka se küga raznese na vse kraje. Štale po krčmaj so dostakrat pravo gnjezdo, odkec se raznaša slinavke i drüge živinske küge. Z ednov rečjov širitev küge pomaga vsako shajanje. Trgovci, mešetarje, vkaplarje, šterci — kodišje, cigani, denešnji delomržneži i brezposelni ali „pikušje“, kak so inda imenüvali takše, vsi tej primorejo nevedoč širiti to strašno kügo, gda hodijo od hiše do hiše, od vesi do vesi. V tej primeraj je dosta kriva neodločnost lüdi, ar največkrat ne vüpajo dvera pokazati ali zapreti pred nosom razširilcom küge, naj ne hodijo v dvorišče.

Kak v drüghih nesrečaj, tak tüdi v toj je nejveč krivo neznanje i nevera.

Seno, slama, razne živinske sirovine, kak koža, dlaka, mleko, gnoj, vuna, orodje, štero potrebüjemo pri našem vsakdenešnjem deli, vse to prenaša slinavko. Domače stvari, kak psi, mačke, zavci, küri, konji i razna divjačina raznaša to kügo.

Slinavka trpi navadno od nekolko do 14 dni. Kak smo meli pri-liko opazüvati tüdi pri nas, je nej vsigdar glij močna bolezen pa nevarna. Ednok je tak miloga toka, ka v par dnevaj brez vsej posebnih znamenj i posledic mine tak, ka se lüdje spitavlejo, zakaj so potrebne vse obrambne mere, zakaj telko kriča. Ravno ta okolščina je tüdi vzrok, ka lüstvo težko zarazmi küžno bit te küge. Dostakrat je pa potek betega tak strašen i nevaren, ka dosta živine prejde, posledice so pa nezgrüntano težke. Nej je najhüjše, či štero tele gde prejde, hüjše je to, ka je marše po betegi ne za nikšo rabo, breje krave zmečejo, ne strebijo se po kotitvi, ostanejo jalove, mlejko presejne, šparkli se züjejo. Meseci minejo, ka živina samo jej, zapravla krmu, ne je pa od nikšega haska. Opazüjemo pa dostakrat spremembe znokrašnje, na srci, plüčaj, večkrat čüjemo, kak se gde što toži, ka prej krava „meha“, včasi se vtrüdi, je trda v nogaj.

Branimo se proti toj kügi na vnoge načine. Znamo, ka je slinavka i parklevka küžni beteg, zato je važno znati, da se prenaša z vsemi predmeti, s šterimi pride v dotiko betežno marše, prenaša jo človek z svojov oblekov, obüteljov; prenaša jo živina. Gda de narod vervao, ka je zaistino slinavka küžni beteg, či gli, ka vsigdar nemre zarazmiti, te de obramba proti slinavki lejka. Tam, gde ne samo lüstvo, mogoče tüdi drügi ešče dvojijo v najnovešje izsledke zdravilstva, tam de se slinavka vsigdar oglašala pa širila.

Gda se slinavka i parklevka pojavi v šterom kraji, trbej posebno paziti, naj zdrava živina ne pride več vküp z sumlivov ali betežnov.

Zato ne goniti več na pašo, na senje, ta tudi ne hoditi. Ne napajati na javnih napajališčih pa po krčmaj, z ljudskega škafa ali vedra. Ne kupovati i domo goniti živino. Ne hoditi v štale iz radovednosti, paziti na vse pri hiši, na težake, ka ne pride po nepotrebnom v dotiko z betežnov živinov. Ne pūščati ne v dvorišče, ne v štalo, vse prle navedene, ki po svojem posli, za krūhom ali tepešiji hodijo od hiše do hiše. Potreben je pesji zapor, šteri je pri nas tak večen. Zapirati kure, naj nerazkapajo po gnoji, ne doma, ne pri sosedu i ne hodijo po gnojšnici, gde skladamo gnoj od betežne živine. Či se pa pa poleg vse pazke vendar zbūdi kūga v našoj štali, je vse gornje ešče bole potrebno.

Potrebno je pa ešče včiniti vse, naj se zdaj ta nesreča ne raznaša iz okūženoga dvorišča, zato se naj vsaki, ki po prsti more priti ali oditi, more razkūžiti, to je očistiti, kelko je mogoče z preprostimi merami, (drūgih tak nemamo) od klic betega. To se včini tak, ka si operemo roke, obūteo v razkūževalnom sredstvu na pr. v 2·5% karboli, kreolini, v 2% kaporiti itd., tudi se skefati s kefov, namočenov v takšo razkūževalno tekočino. Betežnoj mari je pa potreben pred vsem mir i sūha nasteo, pa dobra zelena krma, mejko seno, otrobje i čista voda. Preporečati je včasi vso govensko živino v istoj štali okūžiti tak, ka zememo slino iz gobca betežnoj i na ribamo ž njimi zdravo. Tak, či je šteromi maršeti za zbetežati, naj zbeteža včasi, pa se na te način naednok i hitrej rešimo nevole. Teoce odstraniti i napajati z prekūhanim mlekom, tudi svinjam davati samo prevreto mleko.

Betežnoj živini na den večkrat prati ves gobec z jecihom, česnekovov vodov, 2-3% bilolenov, galicom. Šparkle osnažiti od nesnage blata, gnoja z mlačnov vodov, 2, 3-4% kreolinom, lizolom, galicom, namazati s katranom, vse to potrebno da uradni živinozdravnik, ki je zato poslani i plačani, zato ne hodite po drūge. V naprednejših, bogatejših državaj, kak v Nemčiji, že vračijo z ceplenjom slinavko. No pa zdaj poleg vsega bogatstva i znanja se je širila po celoj Europi i tak prišla k nam. Z ceplenjom dobi zdrava živina odpor tkzv. imunitet proti kūgi, pa ne zbeteža. Dokeč nede falejše vrastvo, pač ostanemo pri starom, ar je na konci za kmeta vse edno, na kakši način zgūbi tele, ali je da pūci, ki je odpela, ali pa da za vrastvo, ali je kvaren teleta, ar nikaj ne oda. Bit je vsekak.

Država z zakonami i pravilnikami predpiše razne naredbe v svrho zatiranja kūžnih bolezni. Tak je predpisana tudi dužnost obvezne prijave, či se gde pojavila slinavka. Stavi, ali omeji ves promet z govejov živinov, inači poostri nadzor nad istim.

Odredi nadale strogi pesji zapor, prepove odajo mleka, sira, kisela, zmočaja iz okūženih dvorišče. Prepovedana je trgovina z belicami, spravljenimi v seni ali slami.

V okūženom i ogroženom kraji prepove klantivanje vsem turbašom, ciganom, tepešom i. t. d.

Se zna, vse gornje prepovedi so jako "neprijetne," zvūn zadnje, ka se tepeške nadloge rešimo, prizadeti je kmet, trgovec i konsument. Zato ne čūdo, či vsi iščejo krivca, i či si vsakši na svoj naćnin skūša

pojasniti, što ma hasek iz prepovedi. Moramo znati, ka je vse to toti neprijetno, a potrebno. Vse to služi ednomi cili, kem prle prepraviti kügo i odvrnoti od kmeta ešče vekšo škodo, kvar. Či se vsigdar neposreči, je ne kriv zakon, država ali njeni organi, kak je ne kriv plot, šteri je postavljeni za to, naj nam nebi tovaj spobrao zelja, či gli, ka je tovaj odneso zelje. Pač je premagao plot.

Po zimi, gda zvün spravlanja, sekanja drv, nega nikšega pomembnejšega dela, ešče kak tak. Na sprotoletje pa je skoro nemogoče omejiti gibanje z vpreženov živinov, — gda znamo, ka je od toga dela odvisen krüh družine. Pripeti se zato večkrat, gda je kmet v nevoli, (eksekutor za dverami, poštar z čeki na pragi, deca gola, bosa, v künji brez soli,) ka proti vsoj prepovedi v peneze spravi kakše brave, štero že duže krmleno čaka svojo usodo.

V to njemi rad pomore dobička želen küpec pa tiste lüknje v predpisaj.

Ogromna je škoda, štero trpi ves narod, država, gde se slinavka zaperi, dostakrat se ne da preceniti. Kelko živine prejde, kelko živine neozdravi popunoma, kelko krme se zapravi, ar dosta gospodarov „gor“ pa „dol“ krmi vse v vüpanji, ka se lejko senja li odprejo pa de meo k redi za odajo, spolaga vse, te pa čaka küpca, šteroga od niket ne. Samo ništerni so tak srečni, ka smejo küpiti nekelko glav, či majo „kontigent“, ka pa vse košta i pri toj priliki je kmet pa bit, ar oda kak drügi ščejo, ki cene delajo.

V takšem časi so cene nizke, ar si küpci ne hodijo eden drügomi v „goj“ i ne kvarijo eden drügomi cene. Izvoz je omenjen i zvezan z vnogimi pogoji, pregledi i dovoljenji, vse to košta, kmet je pa bit. Izvoz je omejen zato, ar se vse države branijo živine iz oküžene države, naj se k njim ne bi küga prinesla.

Za to je zadnji čas prišeo, naj si lüstvo predoči nevolu, nesrečo i ogromno škodo, štero trpi za volo slinavke, naj jo zato ne taji, naj jo zato tüdi nevedoč ne širi.

Ravnajmo se po navodilaj. Naj nam bo že jasno, ka je „oküžena“, ka je „ogrožena“ i „slobodna“ občina. Naj se ne trži, ne vozi iz slobodne, ogrožene v oküženo občino, tüdi na klavnico ne, ar se tak tüdi širi slinavka, ne samo naopak, gda se iz oküžene hodi raznašat beteg v neoküžene občine, ar se iz oküžene domo lejko pripela z kolami, škerjov i zdravov živinov i tak jo prenesemo domo zdravoj živini. Skrajni čas je že, ponovno naglašamo, ka se vsi brez razlike prepričamo, osvedočimo, ka je tüdi slinavka i parklevka ravnoiak poprijeten, küžni beteg kak tifus, kolera, bleki i razne drüge küge pri lüdej i marhi.

Naj ne moti nikoga, či si sam nemre najti zadostnih dokazov za küžno bit slinavke, raj naj verje to pa de na hasek njemi i bližnjemi, vči se raj naj na drügoga koži i ne na lastivnoj. ac.

S KOJ LÜDJE ŽIVEJO.

I.

Nekši šoštar je živo na vesnici s svojov ženov i decov.

Bio je z árende pri ednom kmeti, ar on sam ne meo ne hiše, ne pednja zemle. Od svoje meštrije je dobo komaj telko, ka se je z družinov preživlao.

Krüh je bio dragi, delo pa slabo plačano, tak, ka je sproti potrošo ves zaslůžek i ne meo drůgoga kak eden stari kožůh za sebe i za svojo ženo, ki je bila oblečena v stare cote. Dve leti se je že zaman trůdo, ka bi si kůpo ovčjo kožo i si napravo novi kožůh.

Na jesen si je spravo nekaj kopejk (rusovski drobiž) i trije rubli so bili skriti v ženinoj škrinji.

Meo je tůdi sterjati pet rublov duga v bližnjoj vesnici.

Edno zajtro se je šoštar odločó, ka si kůpi ovčjo kožo. Obleče si ženin podšiti kaput i prek toga šče svoj ogůljeni kožůh, dene v žep tri ruble i brez zajtrka odide.

Krůha je bilo najmre jako malo i deca so bili ješči.

Prišeo je v drůgo vesnico i stopo h kmeti, ki je bio njegov dužnik. Kmeta ne bilo doma i njegova žena njemi oblůbi, ka v prišestnom tjedni pošlejo peneze domou. Dala njemi pa ne niti edne kopejke.

Pri drůgom kmeti so njemi prisegali, ka nemajo nikaj penez. Dali so njemi samo dvajsti kopejk zato, ar njim je zakrpao črevle. To je bilo malo.

Šoštar si je pogučao, ka si nazlůk tomi kůpi kožůh. Trgovec je pa mislo inači: ne njemi je dao na kredit.

„Prinesi mi osem rublov i jaz ti dam kože. Zebereš si lehko tiste, štere se ti najbole vidijo. Takšim kak si ti, pa ne davlem na porgo.“

Šoštar je ne opravo nikaj. Dobo je samo dvajsti kopejk i par raztrganih šolinjov za popravek.

Siromak je bio jako žalosten. Šou je v krčmo, zapio svojih dvajsti kopejk i odišeo domou brez novoga kožůha. Zajtra so njemi zobovje šklepetali od zime. Zdaj pa, ka je pio, se je počůto dobro.

Kukeo je s palicov po zmržnjenoj zemli i cimbalankao s šolinji na ramaj.

I atak je modrůvao:

„Vidiš: meni je toplo brez novoga kožůha, ar sam spio kupico vina, Vino se veselo pretaka po mojih žilah. Čemi novi kožůh? Čůtim, ka mi moje sirmaštvo ne dela več skrbi. Živo bom lepo tůdi brez novoga kožůha. Šče več: za celo življenje mi ga ne trbe. Samo, samo ... žena de pa žalostna; i po pravici ...“

Na sredi takšega modrůvanja pride šoštor do kapelice, ki je stala na cestnom ovinki. Gleda i vidi nekaj, ka se sveti na vogli. Den se je že nagibao proti noči i siromak je ne;mogeo spreviditi, ka bi to bilo.

„Ka je to? Beloga kamenja tů nega ... Je krava? Ne, to je ne kravi spodobno. To je glavá človeka, ki je ves beli kak mramorná podoba ... Pa zakaj bi naj ležao človek na zemli?“

Semen je šou naprej i vsikdar bole vido.

„Čudo bože! Kakši dogodek!“

Resan je človek. Pa je živ ali mrtev? Sedi, naslanja se na rob kapele, je ves goli i si več ne oddihavle.

Siromaka popadne strah. Misli si:

„Človeka so bujli, ga slekli i ga ta vrgli. Najbouše bo, če odidem vkraj kak najhitrej.“

Odbežao je i ne je vido več nikaj. Pa se je stavo za eden hip, obrno glavo i vido, ka je tisti človek odišeo od kapele, se gibao i ga gledao.

Ves sprestrašen se je siromak prekrizao i se pitao, ka naj pravi: ali se obrne nazaj ali pa pobegne.

„Če bom šou ta — si misli Semen — se mi lahko kaj zgodi. Bogzna, ka je to za človeka! Če je napravo že kakšo hūdobijo, me zgrabi za grlo i jaz se mogoče ne bom več mogeo rešiti. Najbouše je, če odidem.“

I popaščo se je.

Pa naednok ga je zapekla vest i naglo se je stavo.

„Ka delaš, Semen? Ka delaš?“ si je pravo. „Gledaj, človek je najbrž bliži smrti, i ti se ga bojiš pa bežiš. Oj, Semen, to pa ne prav!“

I k mesti se je Semen obrno proti kapeli i šou naravnoč k neznanom človeki.

Kda je prišeo k njemi, ga je pogledno od nog do glave.

Neznanec je bio mladi i močen, i na njegovom belom teli ne bilo najmenšega znamenja vdarca. Bio pa je viditi premrzneni i preplašeni. Sedo je proti zidi i ne je več gledao. Tak je bio slab, ka niti zimic ne mogeo zdignoti. Semen se je sklono nad njim i človek je prišeo včasi k sebi, odpro oči, zdigno glavo i gledao šoštara.

Kak njemi je šoštar pogledno v oči, včasi ga je zľubo.

Vrgeo je z rame šolinje, razvezao pojas i si slekeo kožuh i kapo.

„Ne je vredno dosta gučati. Obleči si to. Hitro, ar zmrzavleš!“

I vzeo je nesrečnika na roke i gledao začūdeno njegovo belo i lepo telo, i njegov sladek, ponizen i mili obraz.

Neznanec se ne brano.

Semen ga je oblekeo i njemi djao na glavo svojo kapo. Tisti čas je potegno veter i njemi zdigno ylase, tak ka je Semen zdregetao od zime.

„Jaz sam plešasti — si misli šoštarček — on pa ma goste vlase. Bouše de, če njemi šolinje dam.“

Poklekno je pred neznanca i ga obūo. Nato ga je postavo na noge i njemi pravo:

„Hajdi, brat! Gibli se malo, ka se segreješ. Tū nemaš nikšega posla, hodi tūodnet.“

Neznanec pa je stao i ne spregučao, ar šče ne mogeo. Samo dobrotljivo je gledao Semen.

„Zakaj nikaj ne poveš? Vej pa vidiš, ka tū nemreva prenočiti. Domou trbe iti. Tū maš mojo palico. Če si ne pri moči, se nasloni. Hajdi, hajdi...“

Človek je bogao i odišeo s Semenom.

Medtem kak sta šla, je Semen pitao:

„Što si ti?“

„Jaz sam ne s toga kraja.“

„Jaz pa sam, i ga dobro poznam. Ka te je naneseo k tistoj kapeli?“

„Ne smem povedati.“

„So te zbantivali?“

„Ne. Nišče mi ne nikaj napravo. Bog me je kaštigao.“

„Dobro. Jaz tudi znam, ka vse pride od Boga. Pa ... kama si šou?“

„Kamašteč idem, za mene je to vseeno.“

Semen se ne mogeo načuditi.

I vendar te človek ne zgledao, ka bi se šteo norčariti ž njega.

Njegov guč je bio mili i sladek.

Semen je znao, ka je na sveti dosta nerazumljivost i skrivnostnih reči. Odgovoro je nepoznanci:

„Nikaj zato. Pridi v mojo hišo. Tam se lahko segreješ. Malo se popaščiva.“

Nepoznanec se je popaščo i hodo vštric Semena, ki se ne več bojao. Z božov pomočjov sta prišla domo.

II.

Semenova žena je opravila svoje delo. Nacepala je drva, prinesla s stüdenca vodo, nahranila deco i se prepüstila mislim:

„Kak dugo ga nega domou! Zdaj bi že davno morao priti. Pa ja ne šou v krčmo?“

Ravno te je začüla, ka Semen prihaja.

Matrena je povrgla svoje delo i šla v preklit. Vidla je dva človeka: Semena i nekšega nepoznanca, ki je bio razoglav. Matreni je prišla včasi miseo, ka se je Semen napio.

„Vej sam znala!“ si misli.

I gda je vidla takšega, brez kožüha, s praznimi rokami, tihoga i prestrašenoga, se je siroti stisnolo srce.

„Peneze je zapio s tem potepinom i zdaj ga je šče pripelao domou.“

I Matrena jiva je püstila naprej i nato šla za njima.

Kda so prišli v sobo, je Matrena zapazila, ka je neznani človek bio sühi, bleđi mladenec, ki je noso podšiti kožüh.

Nepoznanec je stao nepremično. Oči je meo povešene.

„Najbrž je kakši razbojnik!“ si je mislila Matrena.

Šla je proti ognjišči i si nezadovolno movila. Semen si je medtom vzeo kapo z glave i se mirno doli seo.

„No, Matrena, daj nama kaj jesti. Jaz sam šče na tešče.“

Matrena je nekaj movila, bogzna ka, i odkimala z glavov. Nato je gledala oba, tiho i nezadovolno.

Semen je zarazmo, da se v ženi nekaj küha. Pa napravo se je, kak da toga ne bi vido. Prime nepoznanca za roko i pravi:

„Sedi se, brat, i jejva!“

Nepoznanec se je tiho seo.

„No, žena, ne si nikaj dnes skühala?“

Matreno so zgrabili čemeri.

„Ja, skūhala sam; pa ne za tebe, ki si zapio peneze i pamet. Vište ga, vište! Kūpivat ide novi kožūh, pa pride domou brez vsakše kopejke, svoj stari kožūh pa da kodiši i ga pripela v hišo. Nikaj ne dam pijancoma . . .

„Na, na, Matrena, ne trbe tak gučati! Bouše bi bilo, ka bi me pitala, što je te človek.

„Povej mi prvlē, ka si napravo s penezi?“ pita žena.

„Evo ga: Frisonov ne mi dao nikaj. Vūtro, je pravo, ka dobim.“

Matrena je poskočila.

„Tak? Brez penez, brez kožūha, samo oblūba i eden želodec več?“

Vzela je ruble i kričala:

„Jaz ne dam jesti tepešom i pijancom!“

„Čūj, Matrena, bodi pri miri! Poslūšaj, ka ti povem.“

„Če bi te poslūšala, bi poslūšala pijanoga nimaka.“

Zaman se je trūdo Semen, ka bi njoj razložo, kak je pio samo za dvajseti kopejk i samo zato, ka bi se segreo; kak je najšeo nepoznanca . . .

Matrena pa ga ne pūstila do reči. Sama je gučala za štiri drūge. Dve reči naednok sta njoj leteli z jezika, povedala njemi je vse, ka je znala za deset let nazaj.

„Če bi resan kaj dobroga napravo, bi mi lehko povedao, kde si pobrao toga pikuša.“

„Vej ti pa ravno to ščem povedati! Šou sam poleg kapele i najšeo toga človeka napou zmržnjenoga. Bog sam me je pripelao k njemi. Če ne bi bilo mene, bi on nojco zmrzno. Ka sam mogeo drūgo napraviti, kak vzeti ga, oblečiti i ga s sebov pripelati domou? Ali bi ga naj pūsto na njivaj? Mir, Matrena, to bi bio greh! Misli malo na to, ka vsi moramo vmreti!“

Matrena je že odprla vūsta, ka bi njemi odgovorila. Pa njoj je pogled vujšeo na nepoznanca i ne je spregučala reči.

Nepoznanec je sedo nepremično na klopi, prsa so se njemi zdigavala pod prekrizanimi rokami. Oči je zapro i gvišno je morao jako trpeti. Glava njemi je bila sklonjena kak v najvećšem trpljenji.

Matrena ga je tiho gledala. Milo se njoj je.

Semen njoj lepo pravi:

„Matrena, nemaš već Boga v svojem srci?“

Matrena je poglednola nepoznanca i se srečala ž njegovim pogledom. Naednok se je vsa zmehčala.

Šla je k ognišči i pripravlila večerjo. Na sto je postavila skledo i prinesla krūh i pijačo.

„Jejta!“ je djala.

Semen je porino nepoznanca k stoli.

„Hodi bliže, dečko!“

Matrena se je sedla k moži, se naslonila z laketi na sto, stisnola brado med dlani i gledala moškiva, kak sta jela. Naednok se njoj je nesrećnik jako zasmilo. Nepoznanec pa je tūdi istočasno postao nadvse veseli, pogledno je žensko i se njoj nasmehno.

Po večerji je Matrena odnesla skledo i ostanek krüha. Nato je pitala nepoznanca:

„Odked si?“

„Ne sam s toga kraja.“

„Kak si se prišeo?“

„Nemrem povedati.“

„Što te je slekeo?“

„Bog me je kaštigao. Semen me je vido i se me smilo. Oblekeo me je, obuio me je i me pozvao, naj idem ž njim. Ti si se tüdi smilila moje nesreće i mi dala jesti i piti... Bog naj vaj blagoslovi!“

Matrena je stanola, odprla omar, vzela semenovo robačo, ravno tisto, štero je tisti den zakrpala, poiskala stare šolinje, dala oboje nepoznanci i djala:

„Vzemi to, ka mamo. Ti nemaš nikaj. Leži si na klop i spi, gvišno si trüden.“

Ndpoznanec si je slekeo kožüh, si oblekeo robačo, se zahvalo Matreni i si legeo na klop.

Matrena je pihnola svečo, vzela krüh i si legla poleg ognjišća. Zaspati pa ne mogla. Nepoznanec njoj je delao skrbi. Nato se je spomnila, ka krüha već nega. Znala je, ka do vütro brez krüha. Zmisliła se je tüdi na semenovo robačo. Postanola je nemirna i žalostna.

Pa se je spomnila poniznoga i miloga nepoznancovoga nasmeha, i tak se njoj je vidlo, kak či bi velki kamen spadno ž njenoga srca. Tüdi Semen je ne spao. Matrena ga je čüla, kak stonja.

„Semen!“

„Ka je?“

„Nemamo već krüha. Dnes sam ga ne spekla. Ka naj vütro napravim? Prosila bom sosido Melauro, naj mi ga posodi.“

„Ne misli na to, vej ne merjemo od glada.“

I oba sta vtihnola.

„Te clovek je viditi dober. Zakaj ne pove nikaj od sebe?“

„Bržčas njemi je prepovedano.“

„Semen!“

„Ka je?“

„Mi davlemo, nam pa nišće ne da.“

„Bodi tiho, pa spi!“ je dokončao Semen.

I oba sta zaspala.

III.

Semen se je rano prebüdo.

Deca so šće spala. Žena je odišla k sosidovim po krüh. Nepoznanec je sedo na klopi i gledao pred sebe. Njegov obraz je bio bole jasen, skoro veseli.

„No, dragi moj!“ njemi pravi Semen: „Tvojemi želodci trbe krüha, tvojemi teli obleke. Vsakši mora sam za sebe skrbeti. Znaš kaj delati?“

„Ne vem nikaj.“

Semen ga je začüdeno pogledno.

„Človek se lahko navči vse, samo će šće.“

„Vsi delajo: delao bom kak drugi“.

„Kak ti je ime?“

„Mihao“.

„Dobro, Mihao; ti mi neščeš nikaj povedati, pa to ne potrebno. Jesti pa je potrebno. Če boš delao to, ka ti povem, pa te obdržim“.

„Bug te blagoslovi! Samo navči me na to, ka nevem!“

Semen vzeme konopno predivo i začne delati dreto.

Mihao ga je pazljivo gledao, vzeo tudi on predivo i delao dreto. Hitro se je navčo rezati, šivati, devati podplate i krpiti.

Komaj je vido, včasi je znao delati. Že prvi teden je delao tak dobro, kak če v svojem življenji nikdar drugoga ne bi delao. Ne je zgübo edne same minote. Jo je malo. Kda je svoje delo dokončao, se je postavio v kot i gledao vujška. Gučao je malo, vö ne je šo nikdar. Od tistoga večera, kak njemi je dala Materna večerjo, neso ga vidli nikdar, ka bi se nasmehnö.

Medtem pa so minevali dnevi, tjedni, meseci. Minolo je celo leto. Mihao je vsikdar delao.

Postano je slaven rokodelec. Nišče ne delao tak dobro kak on, nišče tak hitro, nišče ne vido tak močno i trdno napravlene obütve, kak je bila njegova. Dvajsti kilometrov naokoli so ga poznali. Semen se je pa bogato.

Eden zimski den sta delala majster i njegov vučenec vküper. Pred hišov so se stavile sani, v štere so bili vpreženi trije jako lepi konji.

S kočije je skočo sluga, odpro dverca i vö je prišeo gospod s sijajnim kočühom, stopo doli i odišeo gor po stubaj.

Matrena je odprla dveri na stežaj.

Gospod je bio tak velki, ka se je morao skloniti, kda je šou prek praga. Komaj je prišeo notri, se je gizdavo zvednačo. Skoro se je dotikao stropa i mala soba ga je bila puna.

Semen ga je pozdravo ponizno, Mihao pa navadno.

Človek je bio liki z drugoga sveta. Meo je rdeča i debela lica, bikoski šinjek.

Vrgeo je od sebe kočüh, se seo i pitao:

„Šteri je majster?“

Semen je stopo za eden stopaj naprej.

„Jaz sam, milostlivi gospod“.

Gospod je pozvao slugo:

„Fedka, prinesi mi blago!“

Sluga je pileto s pakom i ga postavio na sto.

„Odpri ga!“

Sluga je bogao. Gospod je pokazao blago Semeni.

„Vidiš to blago, šoštar?“

„Vidim, milostlivi gospod.“

„Znaš, kakše blago je to?“

Semen je dobro pogledno i odgovoro:

„To je prvovrstno blago, milostlivi gospod“.

„Ti si kaj takšega nikdar ne vido, oseo! To je francosko blago, razmiš? Dvajsti rublov košta“.

Gospodov glas je bio oblasten. Njegove kretnje so pomenile zapoved.

Semen je preplašeno jeklao:

„Kde bi mogeo kaj takega viditi! Jaz sam bogi siromak.“

„To se razmi . . . Mi moreš napraviti s toga blaga šolinje?“

„Morem, milostlivi gospod!“

Moreš? . . . Dobro premisli, za koga boš delao, i s kakšim blagom. Napravi mi šolinje, ki bodo trpeli edno leto: šolinje, ki bom je noso edno leto i se mi ne raztrgajo. Če nemreš, pa odpovej. To ti povem prle, ar če se šolinji raztrgajo med letom, te vržem v vozo. Če bom je pa lahko noso celo leto, dobiš deset rublov.

Semen je bio v dvojnosti. Ne je znao, za koj bi se odločo.

Pogledno je Mihala, ga süno z laketom i ga potihoma pitao, ka naj odgovori.

„Ali naj vzemeva?“

Mihao je prikimao, i Semen je vzeo naročilo i pravo, ka do šolinji trpeli celo leto.

Gospod se je dao züti i si vzeti mero.

Medtem je gledao okoli i pravo Mihali:

„Ali boš ti delao šolinje? Pazi dobro, trpeti morajo celo leto, si razmo? Odgovori, šoštar!“

Mihao ne odgovoro. Semen je zdigno oči i vido, da Mihao ne gleda na gospoda, šteri njemi guči, liki gleda vujška i gvišno je morao nekaj viditi, ar se je smejao.

„Zakaj se smeješ, norc!“ kriči gospod. „Pazi na to, ka gučim, ar neščem gübiti časa.“

Mihao je odgovoro:

„Vaši šolinji do gotovi v določenom časi.“

„Tak je!“ pravi gospod i si obleče kožüh. Kda je šou s hiše, je vdaro s čelom v zid. Srdito je zakričao . . . Nato je zleto skoz dnevi kak viher i minoto za tem so ga sani že odnesle.

Semen je gledao za njim. Nato pravi ženi:

„Močen ja kak hrast. Gledaj! Zmaz je dolvdaro!“

Nato se je obrno k Mihali:

„Vzela sva na sebe delo, štero nama lahko napravi preci skrbi. Blago je drago, gospod je gobjanski . . . Trbelo de jako paziti. Ti maš mlajše oči i bole sigurne roke, vreži mi to platno. Jaz bom pa dele delao.“

Mihao je bogao. Vzeo je blago, ga razprestro i začno vezati. Matrena ga je gledala. Poznala je šoštarsko delo, zato se jako začüdila, kda je vidla, ka Mihao ne reže platna za šolinje, kak njemi je gospod naročo, liki za nogavice. Štela njemi je to povedati. Pa je vidla, ka jih že vküper šivle i je nikaj ne pravila. Vej se je Mihao dobro razmo na svojo meštirjo i je zato bouše, ne vmešavati se. Mo-goče je blaga za šolinje preveč i dojde tüdi za nogavice . . .

Mihao naglo dela, Matrena pripravlja obed. Semen je s svojim delom na konci, nato stane i zakriči:

„Jaj nam! Edno leto že dela Mihao pri meni i šče dozday mi nikaj ne pokvaro. Pa ravno dnes mi napravi nogavice namesto šolinjov

i pokvari blago. Ka de pravo gospod! Kde naj dobimo drugo blago? Prijateo Mihao, ti si me pogübo! Ti si se zmešao. Gospod je naročo šolinje!“

V tom se začüje močno klonkanje. Semen pogledne vö i vidi slugo, ki privezavle konja k dveram.

Semen njemi odpre dveri i sluga stopi notri ves zlecani.

„Dober večer, gospodje!“

„Dober večer. Ka bi rad?“

„Gospa me pošila zavolo šolinjov.“

„Šolinjov?“

„Ja, gospodi jih več ne trbe, ne de jih več noso... Bog vas naj žive šče sto let!“

„Ka praviš?“

„Pravim, ka je gospod mrtev. Niti domou je ne prišeo. Na sanaj je zdehno. Pridemo domou, jaz odprem dverca i ga vidim, kak notri leži. Komaj smo ga spravili vö. Gospa me pošila, ka bi napravili nogavice namesto šolinjov. Trbe je včas, ka ga oblečeno i spravimo v krsto.“

Mihao je vzeo nogavice i ostanek blaga, oboje zasükao v zvitek i ga izročo slugi.

„Zbogom vsi i lahko noč!“ pravi sluga i skoči na konja ravno tak naglo kak je ž njega prišeo.

IV.

Minolo je edno leto, minoli sta dve, minolo je hitro šest let, kak je Semen vzeo k sebi Mihala.

Nikaj novoga se ne zgodilo. Mihao je ne šo nikdar nikam, gučao je naredkoma, i samo dvakrat se je nasmehno: prvi večer i tisti den, kda je velki gospod naročo šolinje.

Semen se ne mogeo prehvaliti s svojim detičom. Nikdar več ga ne pitao, odked je prišeo. Samo ednoga se je bojao: ka Mihao ne bi odišeo.

Ednoga dne so bili vsi vküper. Dečacje so se lodili i skakali na klop i s klopi. Matrena je segrevala peglo, Semen je zabijao klinčke i Mihao je ravno dogotovo peto.

Eden izmed dečakov se je naslanjao na Mihalove rame i gledao skoz okno. Naednok pravi:

„Gledajte, stric Mihao! Trgovka z dvema dekličkama! Kak sta priličnivi! Joj, če bi se prišli! Edna je plantava.“

Mihao je za čas püsto delo i se nagno skoz okno.

Semen je od začüdenja debelo pogledno. Mihao je ne nikdar gledao skoz okno! Nato je šou k okni tüdi Semen.

Vido je lepo oblečeno žensko, ki je gnala dve, v közühe zasükani vi deklički.

Malivi sta si bile spodobnivi. Nemogoče bi bilo ločiti edno od druge, če ne bi bila edna plantava.

Ženska se je stavila pri šoštarovij dveraj, pritisnila na kvako i stopila v hišo z obema dekličkama.

„Dober den, lüdje!“

„Dober den! Ka želete?“

Ženska se je sela.

Deklički sta se spravili okoli nje.

„Trbe mi šolinje za deklinčki.“

„Za tak male smo šče nikdar ne delali. Pa ka što šče, tisto na-
pravi. Ščete na dvojni poplat, iz klobučevine ali iz platna? Moj detič
Mihao zna jako dobro napraviti.“

Semen se je pri tom obrno i vido, ka Mihao jako gleda deklinčki.

Semen se ne mogeo začuditi.

Deklički sta bili resan jako lepivi, z rožnatimi lici i čarnimi očmi.
Pa nazlūk tomi ne mogeo razmiti, zakaj jivi Mihao tak pozor-
no gleda.

Mogoče jivi pozna. — Semen se je med tem razgovarjao z žen-
skov i jemao mero.

Ženska si je vzela plantavo deklinčko na kolena i pravila:

„Vzemi samo dve meri od te... Napravi eden šolinj za plan-
tavo nogo i tri za zdravo. Obe mata vednake noge, ar sta dvojčka.“

„Jaj, kak se njoj je zgodila nesreča? Ali se je že narodila takša?“

„Ne, njena mati jo je oplantala.“

V pogovor se je vteknoła Matrena i pitala:

„Što je te mati? Ne ste vi?“

„Ne, ne sam jaz mati, tūdi sorodnica ne, dobra gospa. Tevi dve
deklinčki sam jaz samo pohčerala.“

„Ne sta tvojivi i jivi tak božaš!“

„Kak jivi ne bi rada mela? S svojim mlekom sam jivi gor hra-
nila. Mela sam tūdi jaz moško dete, pa mi ga je Bog vzeo. Rada
sam ga mela kak tevi deklinčki.“

„Pa čidivi sta te?“

Ženska odgovori:

Šest let že nemata sirotici ne oče ne matere. Očo so pokopali v
tork. Mati je vmrla v petek. Bili sta brez oče šče prvle kak sta pri-
šli na svet, mater sta pa zgūbili, kda sta komaj prišli na svet. Jaz
sam te živelā v tistoj vesi. Bili smo si sosidje. Njihov oča je bio
drvar i je delao v logi. Ednok je spadnolo na njega drevo i ga zmū-
zgalo. Prinesli so ga domou, pa je doma včasi dūšo pūsto. Tri dni
za tem sta prišli na svet tevi dve sirotici. Mati je bila sama, ne bilo
nikoga, ka bi bio poleg i njoj pomagao. Zajtra sam jo šla gledat,
pa sam jo najšla že mrzlo. Kda je vmerala, je spadnola na dete i ga
oplantala. Sosedje so prišli vkūper. Vzeli so žensko s postelee, jo djali
v drvo i jo pokopali. Sosedje so dobri lūdje. Pravili so: „Deteti sta
ostali samivi. Što jevi vzeme?“ Jaz sama v vesnici sam jivi mogla
hraniti i sam jivi vzela s sebov. Milostlivi Bog me je poplašao. Zdaj
se nam dobro godi. Živemo na mlini pri bogatom trgovci. Ka bi de-
lala brez tevih sirotic? Sama bi bila. Zakaj jivi ne bi zato rada mela?
Onjevi sta svejlost mojih oči i bota tolažba mojih starih let.“

I dobra ženska si je stisnola na prsa deklinčki, plantavo je moč-
nej obinola i si obrisala skuznate oči.

Matrena je zazdehnola i pravila:

„Pregovor pravi, ka je mogoče živeti brez oče i matere, a brez Boga ne mogoče.“

Kda so se tak pogovarjali, se je naednok prižgala zarji spodobna svetlost v ednom koti i je zasvetila po celoj hiši.

Svetlost je prihajala iz kota, v šterom je sedo Mihao. Roke je meo sklenjene i oči obrnjene proti nebi.

Vsi so se obrnoli proti njemi i se začudili.

Mihalov obraz se je sveto kak v zameknjenji.

Ženska je stanola, vzela slovo i odišla z dekličkama.

Mihao je zvršo svoje delo, se približao svojim majstri i svojoj gospodinji, jiva pozdravo i pravo:

„Zbogom, gospodar i gospodinja! Bog mi je skazao milost, skazite mi jo tudi vüva.“

Mihalov obraz se je sveto v nadnaravnoj svetlosti, zato sta se Semen i Matrena globoko priklonila.

Semen njemi je pravo:

„Jaz mislim, brat, ka si ti ne takši človek kak so drügi. Jaz te nemrem gledati, tudi pitati ne. Povej mi pa samo to, te prosim: zakaj si bio tak žalosten, kda sam te s sebov pripelao? Zakaj si se razveselo, kda ti je žena ponüdila večerjo? Ti si se njoj nasmehno i od tistoga časa ne si bio več žalosten. Nato je prišeo tisti velki gospod po šolinje i ti si se drügič nasmehno i postano šče bole miren. Nazadnje je dnes prišla ženska z dekličkama i ti si se nasmehno tretjič i tvoj obraz se je razsvetlo. Povej mi, Mihao, zakaj se tak svetiš? Zakaj si se trikrat nasmehno?“

Mihao je odgovoro:

„Bog me je kaštigao zavolo moje nepokorščine. Bio sam nebeski angeo i Gospod me je poslao na zemlo po edno düšo: düšo edne ženske. Prišeo sam na zemlo i sam vido betežno žensko na posteli. Malo pred tem je porodila dve deklički. Deteci sta jokali poleg matere, ki je bila betežna i jivi ne mogla nahraniti. Kda me je ovarala, je zarazmila, ka Bog terja njeno düšo . . . Razjokala se je i me prosila: „Boži angeo, moj mož je mrtev, pred tremi dnevi je spadnolo na njega drevo i ga bujlo. Jaz sama nemam več matere, nemam sestre. Mojivi deteti nemata več nikoga na sveti. Ne jemli zato moje düše.“ Bogao sam ženo. Djao sam deteti poleg nje i odišeo nazaj v nebesa. Kda sam prišeo pred obraz vekivečnoga Boga, sam njemi pravo: „Nesam ti mogeo prinesti ženske düše. Mož njoj je vmro. Dvojčka ma i me je prosila, naj jo bar püstim telko časa, ka jiva gor shrani, ar nemreta živeti brez starišov.“ Gospod Bog mi je pa odgovoro: „Idi i mi pripelaj düšo te matere; i ti boš ednok spoznao tri istine, tri bože reči. Navčo se boš: ka je med lüdmi, ka je lüdem ne dano, i s koj lüdje živejo. Kda se navčiš te tri istine, lahko prideš nazaj v nebesa.“ Šou sam znova na zemlo i sam vbogoj materi vzeo düšo. Kda sam se šteo zdignoti i odnesti düšo k Bogi, me je naednok zgrabo velki viher, peroti so mi postanole težke i mi odpadnole i jaz sam ostao zapüšćeni na kraji ceste.“

Semen i Matrena sta zdaj zvedela, kogā sta oblekla i nahranila i što je ž njima živo pod ednov strehov.

Bila sta jako genjeniva i sta jokala od veselja.

Angeo je dele pravo:

„Sām sam se znajšeo na glavnoj cesti: sam i goli. Do tistoga dneva sam ne poznao nikše človeče nevole: ne zime, ne glada. Kda sam pa postao človek, me je zeblo i bio sam lačen. Vido sam poleg Bogi posvečeno kapelo i sam se šteo v njo zatečiti. Pa dveri so bile zaprete. Seo sam si nato na prag kapele i se skrivao, kak sam mogeo, pred mrzlim seymom. Prišeo je večer, mraz i glad pa sta bila vsikdar vekšiva. Tipo sam, trepetao sam, i po celom teli me je bolelo. Naednok sam čuo, ka nekak ide po cesti. Šou je človek, ki je noso na hrbti par šolinjov. Človek me je vido, se prestrašo i odbežao. Že sam zgūbo vūpanje na rešitev, pa gledaj, človek se je obrno i znova šou proti meni. Pogledno sam ga znova i tak se mi je vidlo, kak če bi se spremenilo. Smrt je dehnola prle prek njegovoga obraza, zdaj sam pa vido znamenje dūha Stvoritelovoga na njegovem čeli. Človek se je približao, me je oblekeo, me je prijaio za roko i me pripelao v svojo hišo. Na pragi se je pokazala žena i je gučala. Bila je strašnejša od moža. Ž njenih vūst je pihao mrzeo veter smrti, i tisti veter mi je vzeo sapo. Omedlevao sam, kda me je mislila pregnati i me obsoditi na zimo, na smrt. Pa se mi je vidlo, ka bi me s težkim srcem pregnala. V tistom jo je mož opomeno na Boga. Ženska se je včas spremenila. Dala mi je jesti i je bila z menov smilena. Zdigno sam oči k njoj i vido, ka je tudi na njenom čeli plavao dūh boži. Včas sam se spomno božih reči: „Spoznao boš, ka je med ljudmi.“ I spoznao sam, ka je med ljudmi smilenost, lūbezen i dobro srce. Te sam se nasmehno od veselja, ar se mi je razodela prva istina, štero mi je Bog oblūbo. V vašoj hiši sam nato živo edno leto. Prišeo je tisti bogat gospod i si zapovedao šolinje, ki do držali celo leto. Pogledno sam i vido, ka njemi ob strani stoji eden od mojih tovarišov, angeo smrti. Nišče drugi ga ne vido. Jaz sam vse zarazmo. Sunce de vidlo dnes smrt toga moža! Mislo sam si: človek si spravia vkūp za edno leto i ne misli na to, ka šče dnes mora vmreti. I spoznao sam to, ka je lūdem ne dao: znati za den svoje smrti. I v svojem veselji, ka sam vido angela smrti i spoznao drūgo istino, sam se drūgič nasmehno... Šesto leto mojega bivanja na zemli je prišla se ženska z dvema deklīckama. Spoznao sam jivi. Vgono sam vse i si mislo: „Mati je prosila milost za svojo deco; jaz sam se vdao njenj prošnji i bio prepričan, ka deteti ovači merjeta. Pa gledaj, edna ženska, edna tūhinska jivi vzeme i gor hrani.“ I kda se je ta ženska malo prvle jokala od lūbezni za svojivi deklīcki, jivi božala i obimala, sam vido na njenom čeli podobu živoga Boga i spoznao sam, s koj lūdje živejo: z bože lūbezni. Vekivečni Bog mi je tak razkrio vso nebesko istino svoje reči. Jaz sam dosejno njegovo odpūšćanje i od velke sreće sam se nasmehno...“

Med tem, kda je to pravo, je vrgeo s sebe človeči obleč, se oblekeo v veliko svetlost i začno spevati diko Bogi.

Njegov glas se je razlegao po hiši, stene so zatrepetale, strop se je odpro, i velki plamen ognja je od zemle zleto k nebi.

Semen, žena i deca so spadnoli na kolena, angeo pa je razprestro svoje velke peroti i veličastno odplavao v bože naročje.

Samo kda so se prebūdili od svojega velkoga začudenja, so šoštar, njegova žena i njegova deca spoznali, ka so sami ostali.

Leon Tolstoj.

KA SE JE ZGODILO LETA 1938-GA?

To leto je puno največših dogodkov. Hitler, voditeo Nemčije, je obiskao Italijo. Mussolini, predsednik vlade i voditeo Italije njemu je pripravo sprejem, kakšega niti kralovje neso dobili. Nemčija i Italija sta sklenile veliko prijateljstvo i zvezu, štera je rodila za Nemčijo velikanske uspehe. Nemčija je zasedla mirno, brez prelejanja kaple krvi Nemško Austrijo.

Za Austrijov je prišla Češka na vrsto. Hitler je zasedo nemške kraje Češke, Polaki polske, Vogri vogrske. Čehi so se mogli vdati, ar ne so njim pomagali zavezniki Francozi z Angleži i Rusi. Neso njim pomagali, ar so se čutili slabe proti premočno oboroženomi Nemci. Zato so Italija, Anglija, Nemčija i Francija v Müncheni i Beči določile nove meje Češkoj.

Točne šlevilke o okrnitvi Češkoslovaške po Nemcaj, Polakaj i Madžaraj. Češka i Slovaška javnost je poleg dunajske razsodbe ščista zvün sebe. Nad tiskom vlada stroga cenzura i tak je prebivalstvo bilo prepričano, da odstop mest kak so Košice i Užhorod ne pride v poštev. Zato je razočaranie tem vekše, da je od 44 milijonov prebivalcov Slovaške i Karpatske Ukrajine Madžarska pobrala malo menje kak četrtino. Pri tom so Slovaki zgubili najrodovitnejše pokrajine, žitnico Slovaške i dale ozemle, na šterom so pridelali največ vina i tobaka. S Košicami zgubi vzhodna Slovaška svoje dozdašnje gospodarsko i prometno središče. Karpatska Ukrajina pa z Užhorodom ne zgubi samo glavnoga mesta i z Munkačovim gospodarskoga središča, nego zgubi s temi mesti tudi edina prometna sredstva.

Pred okrnitvi je češkoslovaška republika obsegala nad 140.000 km² i štela 15 300.000 ljudi. Od toga je *Nemčija* pobrala 28 200 km² s 3 600 000 ljudmi. *Madžarska* pa je pobrala 12 400 km² z več kak milijonom prebivalcov i *Polska* je zela 1.000 km² z 230.000 ljudmi. *Republika* je tak *zgubila* nad 30% površine, najmre 41.600 km² i 31% prebivalstva, najmre 4 850 000. Okrnjena Češkoslovaška bo mela tak nekaj menje kak 100 000 km² z okoli 10 i pol miliona prebivalcov. Med evropskimi državami pride iz devetoga na deseto mesto.

Po narodnostih bo država mela 6 750 000 Čehov (do zdaj 7.600 000). Slovakov 2 200.000 (do zdaj 2 550 000). Ukrajincov 640 000 (do zdaj 700.000). Nemcov 640.000 (do zdaj 3.320.000), Madžarov 130 000 (do zdaj 700.000).

Po novoj razdelitvi bo Slovaška menjšina na Madžarskom štela 400.000 i 60.000 Ukrajincov. *Košice* so štela 42.000 Slovakov, 11.000 Madžarov, 5.700 Židovov i 3.400 Nemcov. *Užhorod* je štel 300 Čehov i Slovakov, 4.500 Madžarov, 6.300 Ukrajincov i 6.000 Židovov. *Munkačevo* 2.700 Čehov i Slovakov, 5.600 Madžarov, 6.500 Ukrajincov i 9.000 Židovov.

Karpatsko-rusinska vlada se je iz Užhoroda preselila v *Chusi*. Kraj leži v bregaj i nema niti primernih prostorov za stanovanje uradništva.

Abesinijo so priznale za Italijo i dozdej Italiji nenaklonjene države med tem tudi Anglija.

Rdeči so v Španiji premagani i so zaprosili za premirje.

Slovaki so prišli do svoje davno zahtevane aotonomije.

Japonci so premagali Kitajce i so gospodarje nesamo dela Severne, nego tudi Jüžne Kitajske.

DOBROSLAV:

JANČEK.

— Poberi se iz hiže, da te ne vidijo več moje oči! Ti para edna grda, kačjek hüdobni ti! — je vsa v čemeraj brečala mačeha i pri tom silovito, brez reda sipavala najhujše, ne ravno prebrane reči na maloga, osem let stara Jančeka. —

— Zabadav ješ pri mojem stoli, samo napotje delaš vsoj hiži pa se šče vüpaš dote knoti z rokov mojega nedužnoga deteta?

Oči so njoj divje gledale, v besnih čemeraj ga je tukla, kama-koli je spadnola njena žmetna, stišnjena pesnica. Janček pa je samo tiho ječao od bolečine. Kda se ga je že navolila tuči i jo je že bolela roka, ga je sünola najprle v preklit, po tom ga pošiknola v mrzlo kmico i čemerno zaloputnila hižne dveri za njim.

— Ti že jaz podkürim, da boš pomlo, kda si tukeo mojega dečaka, — je šče siknola za njim v kmico.

Zakaj denok se je tak razbesnela?

Malo prle so začnoli večerjati. Večerjali so mačeha, sühasta pa čemerasta ženska, ki bi se kregala s celim svetom, či bi trbelo, njeni štiri leta stari pa že preci razvajeni Miškec, šteri je raseo brezi božega straha pa Janček sirota, šteri prave matere ne poznao. Janček je sedo za stolom, na šterom se je kadila mlečna kaša i kda je zmolo, je šče počakeo na svojo mačeho, ki je šče nekaj dregala po kühinji i grenola ogen v peč. Mali Miškec je sedo na stolček i kre peči i pihao v vrelo kašo. Pa se njemi je preveč pomali hladila, zato je noso sklečko po hiži: zdaj jo je djao na stolec kre poste, zdaj na klop kre peči, nazadnje na klop kre stola, kde je sedo Janček, sam za sebe nekam zamišleni. Miškec je z žlicov prelevao kašo. Nekaj si je zmislilo, da bi puno žlico vrele kaše vlejal na Jančekove hlače. Tak se njemi je lepo vidilo, kak bi se vrelo mleko razlevalo po lüknjastih hlačaj kak nemarna, zasükana vodina. Zvün toga šče kregani ne bo. Mati se vsikdar zdira samo nad Jančekom, či on samo malo zackvikne.

Ve istina, ka se njemi včasih jako smili, gda ga mati s pesnicov bije, pa on te vsikdar pobegne iz hiže.

Resan njemi jo vlejao. Jančeka je zežgalo na koži kak žareče železo. Vrglo ga je od stola, se zagnao za Miškecom, šteri je šteo vujti v kuhinjo pa on ga je dojšeo i ga vdaro po hrbti: — Na, to maš zdaj! Janček je zacvikno pa zatulo, ne telko zavolo bolečine, kak zavolo čemerov, ka ne mogeo vujti. Vrgeo se je na kla, se ključo v dve gübé, kak da bi v velikih mokaj šteo loviti za sapo, nato pa šče brsao z nogami.

Kda je mačeha začula cviko, je blisnola v hižo i gda je zaglednola Miškeca nakli, se je srdito zakadila v Jančeka.

Tak se je znajšeo pred dverami.

Že itak ga ne mogla viditi. Kelkokrat se je znašala nad njim, pa on je vsikdar prikrio i zatajo svoje bolečine, ka jo je šče bole znalo razdražiti. Ne njemi voščila nikdar dobre reči, ne bilo tople pa mile reči za njega od tistoga časa, kak so njemi očo zasipali v čarno jamo. Njemi se vidi, da je že dugo od toga. Samo to je šče pomlo, kak ga je ednok oča držao na rokaj, on pa je s prstami dregao njegove košnate mustače. Samo čudno se njemi je vidilo, da so na njegove rokice kapale debele, tople očine skuze. Šče küšno ga je, ka ne bila njegova šega. Od tistimao ga ne več vido.

Očo je odneslo v Francijo, da odvali žmeten dug z grünta i šče mogoče doküpi kakšo krpo zemle ali goric, da tak pripravi lepšo prihodnost svojoj deci. Vsakši mesec se je poštar stavo s pismom pa s penezi v hiži. Včasih je oča znao tüdi dostaviti v pismi: — Tüdi Jančeka mi dobro mej na skrbi, naj ne hodi razcotani pa lačen okoli!

Kda pa je poštar prineso pismo s čarnim robom, v šterom je bilo napisano, da so se njemi plüča zvüžgala i ne mogeo zdržati prevelke vročine. Od toga časa je Janček noso cotaste hlače, ponošeno i prevelko robačo i dostakrat je mogeo za večerjo požirati samo sline.

Sirota brezi oče i prave matere, štera je za večno zaspala, kda je šče on ležao poviti v koriti, sirmaček brezi lepe pa sunčane mladosti. Nišče ga potli ne več pitao: — Si lačen? Samo od ednoga do drugoga dela ga je naganjala mačeha, se po miloj voli zdirala nad njim, on sam pa vsikdar ne znao, kak bi njoj po voli napravo. Njegovu rano mladost je sprejavalo kreganje pa zdiranje i žmetno, trdo delo. Kda so šče deca njegovih let mešali pogače iz ilovice, jih pekli na sunci, se botrali, meli gostüvanja i odavali pisane črepnje za stare kaštule, je že on mogeo hoditi na njive, da je gono krave pri oranji, tukeo z velkov motikov grüdje, hodo poleti zaran na senožeti raztepat plastovje i v nedelo, kda so se drugi spočinjeni, veseli pa svejšnje oblečeni shajali k meši, je on mogeo gnati krave na pašo. Pa denok ga nišče ne vido več točiti skuz, sam za sebe je skoro brezčütno prenašao vse.

Zdaj pa je stao pred zaloputnjenimi dverami. Ze večkrat ga je sünola iz hiže, kda so se spravljali večerjat. Te si je vsedo na stopnice, gledao z mesečinov oblejano zemlo, opazüvao plavajoči mesec i včasih na tihom požirao skuze, dokeč njemi sen ne zatisno oči ali se ne prle domislo i odišeo v parmo spat. Kesno, kda je že mačeha le-

gla spat, je znao Miškec pitati: — Mama, ka pa Janček ne bo šo spat? Te je ona šla, pa ga z nevoljov odvekla na klop kre peči, kde je meo za zglavnjek stari kaput.

Zdaj pa ne mogeo vzdržati na mesti. Preveč ga je pekla koža na nogi. Pa veter je ječao okoli voglov, se zaletavao v steno pa dveri i mraz ga je rezao do čont. Bila je že kesna jesen, kda so že repo zvozili domo.

Sirota, ki ne poznao svoje matere i ne razmo svojega očo, se je znajšeo bos, v raztrganih hlačaj, razoglav i s pekočov kožov na nogi, sam na sredi kōnika v kmičnoj i mrzloj noči. Ledeni veter njemi je vdarjao v obraz.

Plašno je gledao okoli sebe, naravnao pogled proti nebi i pali gledao zemlo. Ne znao, kama bi se obrno. Kmični, žmetni oblaki so se nabirali nad njim v velko baglo, pa so se v naslednjem megnjenji pali razcefrali v krpe. Mesec se je trūdno motao med njimi i včasih posveto, da je prerezao s svojov svetlostjov gosto pa trdo kmico na zemli. Zbrozgano blato na kōniki je že začnolo pomali zmrzavati. Po hižaj je bila razpredena kmica i okna so rezko pa hladno gledala v noč.

Šče ednok se je zgledno na domačo hižo. Mogoče bo mačeha mela smilenje ž njim, ga pozove i odžene v kot. Poslušao je. Nikaj ne bilo čüti. Kak psa ga je sterala iz očinoga doma. Ves premraženi je drgetao od rane zime, ki njemi je silila skoz raztrgane hlače.

Napoto se je dale po kōniki. Rad bi poklonkao na okno šteroga sosida i ga pozvao pa se je bojao, da bi ga spitavali, ka se je pripetilo i zakaj ga je mačeha nagnala.

Začülo se njemi je, kak da bi dveri na nekšem dvorišči zaškril pale i se odprle. Te šče pa tü ne spijo. Pa je samo veter fūčkao pa treskao z dverami.

— Zglasim se, naj pride kakoli, — si je mislo i stiha prišeo pod okno. V hiži je bila kmica i nikdi se nikaj ne genolo. Poklonkao je na lehci na okno. Nikšega glasa ne bilo čüti. Da bi bole močno poklonkao, ne vūpao.

Napoto se je dale. Na okno nekšega staroga možaka je bole močno klonkao pa tüdi tü ne bilo nikšega glasa. Najhitrej je trdno zaspao.

Zdaj je stao sam na sredi kōnika, ne znao kama naj se obrne, ka naj napravi. Drgetao je od mraza i mantrao ga je glad. Nad njim je tülo veter.

Da bi si potišo glad, se je domislo, da majo pri drugom sosidi grūške ozimske, štere rastejo kre plota.

— Lačen sam, celi den sam skoro nikaj ne dobo i za večerjo so me nagnali. Bar da bi nekaj grūšek najšeo nakli, ve me zdaj nišče ne bo vido, da bi metao bat za menov. Bogec me vidijo, da sam lačen pa ves premraženi, pa se ne bodo kregali zavolo toga nad menov, — si je šepetao Janček i si s tem davao novo moč. Zgledno se je okoli, pa nikdi ne bilo nikoga. Stiha je stopo k ploti i že je stao z ednov nogov na ploti, kda je počilo protje. V tom hipi je naednok zasekao velki bundasti pes svoje močne zobe v njegovo nogo, ne da bi prle kaj zljajao. Tak se je prestrašo, da ne vtegnio niti zbreknio.

Telebno je na kila, se naglo pobrao i bežao krej od hiž vō na njive. Stisno je zobe, zatajo svojo bolečino, samo vročih skuz ne mogeo staviti, štere so njemi privrele iz oči. Kak tūdi bi. Pekla ga nova rana, žgala ga je koža i mantrao glad. Sprevido je, da tū nema nišče srca za njega, ne lūdje, ne nema stvar . . . Komaj se je zmotao iz zibeli, že je stopo na križno pot, komaj je sam shodo, že se ga je trdo oprijelo trpljenje. Pot vnoгих siromakov, ki so skriti vnoгим očem!

Tam, kde kōnik zavine med njive, se je v nočnoj kmici nejasno svetila mala kapelica. Samo nisike železne dverice so zapirale vhod. Predro je z očmi kmico i opazo na steni bleđi, žalosten Kristušov obraz. Ve njemi je ta podoba že dobro poznana: Kristuš leži s trnje-vov kronov na glavi pod križom, s krvavimi lisami na čeli pa obrazi, poleg ga pa soldak z divjim obrazom naganja z bičom naprej. Kel-kokrat se je že stavo tū pri toj kapelici, kda je gnao na pašo!

Naslono se je na dverice. Straj ga je bilo samoga, vse okoli njega je bila kmica i zvezde so zakrivali gosti oblaki. Na paši je starejše dostakrat čūio praviti, kak strašen je Bog i kak grešnike pa nebogavno deco z bičom naganja.

Domislo se je pri tom na zgodbe od Kristuša, štere njemi je edna deklīčka, nekolko starejša od njega, večkrat pripovedavala na paši. Navčila se jih je v šoli i je znala lepo pripovedavati njemi po-punoma nepoznane zgodbe. Pripovedavala je, kak je bio Kristuš jako milostlivi, da je nahrano lačne, ozdravlaō betežnike, tolažo žalostne, hodo s takšimi, ki so jih vsi zaničavali, odpūščao tūdi največšim grešnikom ali najraj je meo deco i vsikdar je pravo, naj ne branijo malim priti k njemi, zato ka takši pridejo v nebesko kraljestvo.

Njegove oči so obstanole na Kristušovom obrazi. V tom hipi so se kmični oblaki razklenoli i pun mesec je obsino z belov svetlobov celo podobo.

— Sirmaški Kristuš! Kak žalostno me gleda, — je žašepetao pri tom Janček.

Trūden je bio, komaj se je že držao na nogaj.

— Tū v kapelici bom počivao, bar bom nekolko za zavitjom, — si je mislo — i se že vlekeo prek dveric. Vseo si je kre stene i se naslono na njo. Pred sebov pa je gledao vse krvavo lice Kristušovo i Njegova ranjena prsa. Žmetna, trūdna žalost se ga je oprimala . . . Dugo je tak gledao Kristuša. Ne več čūto bolečin, ne glada: noge so njemi odrevenele, roke so pozeble; nekša prijetna trūdnost njemi je legla v telo. Glava se njemi je nagnola na prsa, zadremao je i zaspao; zaspao je i se ne več prebūdo: zasenjao je večni sen . . .

BICIKLISTI!

Bodite previdni pri kupnji koles, šivalnih strojov, motorov, radio aparatov itd. Poglejte si brezobvezno mojo sortirano zalogo od svetnih znamk: Vaffen, Dürkopp, Diamant, Štirija, Vanderer, Puch, Trupf, Austro Deimler i še drugih znamk. — Šivalne stroje: glasovite Pfaff, Veritas, itd. — Motorje: N. S. U. Triupf, Sacs. — Radio aparati: Štandard i Lorenz.

FRITZ ŠTEFAN, mehanik in trgovec, D. LENDAVALA, Kolodvorska u. 5.

PREKOSNICE.

Cigan pride poudne v farovsko kūnjo prosit jesti.

Ženskam se pa venda tisto noč kaj božnoga senjalo, pa so njemi nikaj nej štele dati, samo so se obregüvale pa gonile cigana k gospodi. Ge ga pa sojo moj zlati gospod?“ „V obednici jejo, idi tá!“ „Vej mo ga pa tüdi šou. So ga gospod stokrat bogši kak sakačice!“ Tou je friško povedao pa dverí zápro, ovači bi ga kūjarce poférmale, kakše slabe vole so bilé.

V obednici se je lipou poklono, pa želo zdravje. Gospod ga pitajo, ka bi rád, te pa pravo, ka je prišeo glédat, či so gospod zdravi.

Očij je pa möu obrnjene na sto, tak ka nanč nej megno.

„Ka pa tak zijaš, cigan?“ ga pitajo gospod. „Ej gospod, gledan, či ga odvečera nede dešč šou!“ pravi cigan.

„Ka se pa tak sliniš?“, pozvedávlejo gospod dele.

Cigan pravi: „Gospoud, naj nede čemerni, či mi ga pa samoü ide!“

„Pa boš jo, cigan?“

„Ne mo gyo, gospoud, či mi ga ne dajo!“

„Pa či ti dam?“

„Te pa náj bou, te mo gyo!“

Tak te bilou. Te se več nej slino. Nanč zá gospodove zdravje njemi nej briga bila, za dešč pa nanč stota briga nej.

Cigan pa zima.

Mrzlo je bilou, sneg pa do kolena, cigan pa bos. Pri prvoj priliki je vkradno črevle, da njemi pa nej bilou po sreči. Žandarje so ga zgrabili, po zákoni je vkradnjeno blago mogeo züti pa nesti v rokaj na sodnijo.

Sodnik je samo pogledno cigana, pa včasi znao, ka je i kak je.

Po predpisaj je cigana vöposlújno pa ž njim napravo zapisnik, te pa se začao privatno šaliti s ciganom. „No, cigan, kak se ti kaj ta zima vidi?“ ga spítavle sodnik.

„Ej, gospoud“ pravi cigan „naj mi nika ne gučijo od toga zima, ka mo včasi trnok čemeren!“

Iz šale skoči sodnik s stouca, pa pita, či je tak lagoji.

„Ej gospod“ odgovori cigan, „kak nemo lagoji! naj ga samo pitajo vse ove cigane. Nanč eden nede lago, či de pravo, ka ga je bougši pét letov, kak eden zim“.

Števek pripovedavle.

Malo je drüčlavi, žmetno guči, da pa jako rad pripovedavle. Ž njegovoga guča van pár cvetk poven.

„Snate, kuma májo. Caren beli pisani zrebec, tri leta star lanskij, pa skoto. Pa so deca sama bila doma, snate, pa so nej znala popka zvézati pa zmetao.“

Drüga Števekova: „Snate, da naša Bara krüj pecé, te jes sidin pri péci, pa si oblecen tisti ocin kaput novi raztrgani pa mi li nej mrzlo.“

Kda ga što pita, kak so kaj domá: „Snate, vej smo mi záto bogati. Mamo z lisa zidano nóvo izo, fajno, so nan mati postrijali kolice, s sterimi je podprejta. Pa mámo trij kokosi, pa sosidovje kó-kota, pa dvej kvocki pa trij piceke. Pa snate, smo mij záto sirmacije. Oča so nan lani vkrej prisli, mati pa túdi na ton spilajo.“

Un toga puno zná pripovedavati. Što bi rad kaj več čúo, naj ide Števeka iskat. Jes san ga mogočo drágo plačati, ka mi je kaj ovado. Dáo san njemi edno žemlo pa prgiščo bage, te pa ne želte z mené, ka bi van kšenki kaj ovado.

Rezine senje.

Naša Reza je vrla pa poštena i delavna slůžkinja. Vredi ženska, samo duge vlasé má. Una po narečji svoje vési pravi ka vlajsé, dugi vlajsovje . . . Kakště je pobožna, záto v cumprnije túdi vórje, pa zbrod-njavle. ka senje pomenijo.

Bár, ka te čúli.

Pred tombolov se njoj je senjalo, ka je puno glavo vúši dobila. Ženske so pogrúntale, ka tou pomeni srečo. Indri se nikše sreče nej troštala, kak na tomboli. Záto je kúpila tri srečke i $3 \times 3 = 9$ dinarov je dala za tri tombolske kárte.

Sáma je nej mela časa iti na tombolo, pa dála tablice sestri.

Pa so se van senje obistinile.

Dobila je gosti glavnik.

Zaj pa te njoj dopovidávlite, ka senje nikaj nevalájo, či pa se njoj od vúši senjalo, pa glavnik gvínala!

Oča: „Idi z materjov!“

Sin: „Ajtek, jaz bom raj šo s tebov!“

Oča: „Zakaj?“

Sin: „Zato, ka mama nikdar ne postane žedna!“

Tiskarske napake: Naše lestvice so po lastvicaj letele v štaló v gnezdo. Moglo bi biti: Naše lastvice so po lestvicaj . . .

Če ščete

po niskoj ceni i dobro blago
kúpiti, poglednite si zalogo pri

EBENŠPANGER ŠALAMONI

M. SOBOTA, v hiši bivše trgovine Fürst in Sin.

Stalno velika zaloga: moškoga perila, manu-
fakture, kršćaki, marele i štrikano blago.

SENJE

V SLOVENSKOJ KRAJINI.

Beltinci: (živ. i kram.) 20. jan., 20. febr., 25. aprila, 15. julija, 5. novembra. Proščenje 27. junija.

Bogojina: (živ. i kram.) 15. februar, 20. marca, 19. maja, 20. julija, 4. september i 16. november.

Cankova: (živ. i kram.) Ponedelek po cvetnoj nedeli, ponedelek po sv. Trojstva nedeli, 24. septemb. i 11. nov.

Črenovci: (živ.) 14. marca; (živ. i kram.) v ponedlek po 3. maji, v ponedlek po 14. septembri i 20. oktobra.

Dobrovnik: (živ. i kram.) v tork pred Vüzmom, prvi ponedlek pred Telovim, na Jakobovo i 20. septembra.

Dolnja Lendava: (konj. živ. i kram.) 25. januara, 16. februara, v četrtrek po tretjoj postnoj nedeli, na Velki četrtrek, v ponedlek po Risalaj, 28. julija, 28. augusta, 28. septembra, 28. oktobra i v četrtrek pred Božičom. Vsaki tork svinjsko senje. Če na te den spadne svetek, se senje vrši na drugi den, tak tudi, če velko senje spadne na tork, se svinjsko senje tudi te den vrši.

Dokležovje: (konj. živ. i drobno) 18. junija. Proščenje 21. augusta.

Dolenci: (drobno) na Telovo i 6. decembra.

Grad (G. Lendava): 28. marca, 21. junija, 16. august., 29. sept. i 30. nov.

Hodoš: (živ. i kram.) 10. marca, 5. julija, 19. augusta i 5. oktobra.

Križevci: (živ. i kram.) 16. aprila, 4. junija i 27. oktobra, pa vsako prvo soboto v meseci svinjsko senje. Če spadne na to soboto svetek, je svinjsko senje prvešo soboto.

Kuzma: (kramarsko) na Križni četrtrek.

Krog: (kramarsko) 4. maja.

Martjanci: (živinsko i kramarsko) 6. maja, 9. augusta i 23. oktobra.

Sobota: Prvi ponedlek januara živinsko senje, prvi ponedlek februara živ. i kram., prvi ponedlek marca živ. i kram., prvi ponedlek aprila živ., prvi pond. maja živ. i kram., prvi pond. junija živ., prvi ponedlek julija živ. i kram., 24. augusta živ. i kram., prvi ponedlek septembra živ., 15. oktobra živ. i kram., prvi ponedlek novemb. živ. 6. decembra živ. i kram. Če spadne na prvi ponedlek svetek, se vrši senje na drugi den.

Petrovci: (kram.) na sv. Trojstva nedelo, 4. julija, 8. septemb., 28. okt. Pužavci: (kramarsko) 13. julija.

Puconci: (živ. i kram.) 28. maja, 10. julija, 10. septembra i 10. novembra.

Prosenjakovci: (živ. i kram.) 15. marc. 16. junija, 2. septembra i 28. novemb.

Rakičan: (živinsko) 26. marca, v tork pred Risali, 2. julija, 16. augusta i 8. oktobra.

Selo: (kramarsko) prvo nedelo po Srpnoj Mariji i na Miklošovo.

Sv. Benedik: (kram.) pred pepelnicov, po postni kvatraj, po cvetnoj nedeli, po jesenski kvatraj i pred Božičom vsikdar v ponedlek.

Sv. Sebeščan: (kramarsko) 20. januara, 2 nedela po vüzmi, 15. junija i 21. decembra.

Tišina: (živ. i kram.) 10. aprila i 7. septembra.

Turnišče: (živ. i kram.) v četrtrek pred Cvetnoj nedelov, drugi ponedlek po Vüzmi, v četrtrek pred Risali, 12. junija, v ponedlek pred Vel. mešov, drugi den po Maloj meši, 4. oktobra i vsaki četrtrek svinjsko senje. Če na te den spadne svetek, se senje vrši na drugi den.

SREZ LJUTOMER.

Ljutomer: Živinsko senje 14. januara, 8. aprila, 10. junija, 8. julija, 12. avgusta, 12. novembra. Kram. i živ. senje: 11. februara, 11. marca. 13. maja: (tudi konjsko), 16. septembra, 17. decembra; samo konjsko i živ. senje: 14. oktobra.

Cven: 7. septembra.

Gornja Radgona: 3. febr., 25. maja, 10. avgusta, 15. novembra.

Negova: 8. septembra.

Sv. Peter: 17. januara, (29. junija) 30. junija, 21. septembra.

Sv. Križ: Ponedlek po tihoj nedeli, 3. maja, 26. julija, 6. novembra.

Mala Nedelja: V četrtek pred nedelov sv. Trojstva, 21. oktobra.

Veržej: 6. maja, 29. sept., 30. nov.

Sv. Duh: 24. avgusta, 13. decembra.

MEDJIMURJE.

Čakovec: 3. februara, na cvetni pond., 30. junija, 3. avgusta, 13. oktobra, 25. novembra. Tedensko senje vsako sredo. Mesečno vsako prvo sredo v meseci.

Draškovec: V sredo po Jürjovom, 7. i 16. avgusta i 11. novembra,

Kotoriba: 9. marca, 27. junija, 30. septembra i 30. novembra.

Mursko Središče: 1. maja, 26. junija, 19. avgusta i 26. oktobra.

Nedelišče: 10. marca, 15. aprila, 16. juna, v ponedlek po angelskoj nedeli, 12. avgusta, 1. septembra, 16. oktobra, 11. novembra i 13. decembra.

Prelog: Na fašenski tork, v tork po Risalaj, v tork po sv. Jakobovom, v tork po sv. Lukači.

Razkrižje: na belo sredo, 16. maja, 24. junija i 10. avgusta.

Sv. Jelena: 16. februara, 22. maja, 18. julija i 22. septembra.

Sv. Martin: 24. aprila, 13. junija i 12. novembra.

HALO!

HALO!

Prvle kak ščete si kŕpiti gotov gvant, zimske i letne kapute, hlače itd., se obrnite k starozna-noj trgovini z gotovimi oblekami

Majer Štefani

v M. Soboti, Radgonska 2.

Na zalogi ma vsakovrstne moške i dečinske gotove obleke, iz cajga i štofa i tudi gotove hobe (kape). Na želo zgŕtoyim obleke tudi po meri.

DOBRO BLAGO! — NISIKE CENE!

**TUDI TAM
AUTOTAKSA**

Vozi vsaki čas i v vsako smer!
Zaprti auto! Solidne cene!

DOBRO BLAGO I PO CENI!

Kalman Pavel

krojaštvo

LENDAVA

Ma v zalogi vsakovrste gotove moške obleke i obleke za deco, vsakovrste kape i t. d. po naj-nižišoj cení. Sprejmejo se vsa-kovrstne obleke i ženski plašči po meri.

Obiskavam tudi sejme.

Tivar obleke i Astra, oblečejo Vašo celo družino od glave do pete!

Stalna i velika zaloga vseh vrst letnih i zimskih oblek, sproto-lešnjih i zimskih plaščov za deco i odrasle, za moške i ženske iz cajgov i štofov. V velikoj izbiri so stalno na zalogi svetovno znani pravi garantirani nepremočlivi „TIVAR HUBERTUSI“. — Tam se dobi tudi vse vrste kratko i pleteno blago, kak kape, srakice, nogavice za moške i ženske, fino žensko svileno i pamučno perilo, moški i ženski puloveri (štrikani kaputi), deke (koce). Ročna dela: zavese, stolnice i postelnjaki. Bogata i velika izbira, lepe i modne obüteli znamke „ASTRA“ za deco i starejše. — Osvedočite se od solidne postrežbe i niskih cenaj sami z ogledom blaga brezobvezno za naküp, ar tovarniško niske cene majo samo Tivar obleke, ka si zapomnite tudi za Astra obüteo!

TIVAR OBLEKE i ASTRA OBÜTEO
MURSKA SOBOTA
LENDAVSKA CESTA 2/a (PREK OD POŠTE).

ŽELEZNINA

BICIKLI

RADIOAPARATI

GRAMOFONSKE PLOŠČE

PO KONKURENČNIH CENAH

NEMEC JANEZ

M. SOBOTA (nasproti borze dela).

Prva prekmurska strokovna RADIO DELAVNICA. —
Polnenje akumulatorjev.

Naša specijaliteta: žični posteljni vložki, matraci.

Vsa ključavničarska dela izvršuje
POREDOŠ I. istotam.

ČE ZNATE ŠPARATI

ČE ZNATE RAČUNATI

ČE ZNATE PRIMERJATI

Če ščete biti dobro posluženi, potem kupujte
razno železnino, farbo i glažovino samo v
na novo odpretoj trgovini

SUKIČ LUDVIK

TRG. Z ŽELEZNINOV, FARBAMI I GLAŽOVINOV
MURSKA SOBOTA
RADGONSKA CESTA STEV. 1.

Naznanjam

cenjenomi občinstvi, da sem
jako založen z vsakovrstnim

FINIM MANUFAKTURNIM BLAGOM,

Zaloga „Hubertusov“
i ženskih kaputov!

tak tudi za mladožence i
snehe po najnižišoj ceni
v mojej trgovini

v SOBOTI prek od Bate, Aleksandrova c.
i v BELTINCIH v mojej podržnici.

Vsem se najtoplej priporočam

VINKO KLEPEC

TRGOVINA Z MANUFATUROV

SOBOTA — BELTINCI.

Naznanilo!

Cenjenomi občinstvi naznanjam, da sem prevzeo
manufakturno trgovino

prvejše tvrdke BRATA ŠIFTAR i HAHN. Na zalogi bom
meo v velikoj izberi kak dozda j tudi naprej najnovejše modno
blago ino vsakovrstno kratko blago po najnižih cenaj.

Tvorniška zaloga perila.

Osvedočite se i poglednite si zalogo, vöobslüžim vsakoga zadovolivo.

P r i p o r o č a s e

Šiftar Karol
Murska Sobota.

PAZITE!

PAZITE!

Preselil sem svojo trgovino iz ZVEZNE ulice na

GLAVNI TRG

v večje prostore, ter imam tam mnogo večjo izbiro,
KOLES vseh znamk in v vsaki kvaliteti, ŠIVALNE STROJE,
Dürkopp Nauman, Gritaner, Veritas i. t. d.

Od 1525.— Din. naprej, z 15 LETNIM JAMSTVOM,
PISALNE STROJE, RADIO APARATE,
GRAMOFONE, OTROČJE VOZIČKE, itd.

Cene stalno najnižje na male mesečne obroke.

Prva največja tehnična trgovina

Štivan Ernest
v Murski Soboti.